

నలువుగఁచెఁచేమేలనుచు ♦ నాథుఁడొనర్చుగఁబల్కునవ్వున
ప్పులుకులకుల్కులాడినను ♦ భవ్యకవిత్వధురీణుఁజేయుతఁకొ. ౬.

మ. రదఘాతోత్థితరాజతాచలరజో ♦ వ్రాతంబునిండురుకొ
ముదియొదిక్కులఁబిక్కుటిల్లఁదనకొ ♦ మ్ముంజిమ్ములకొవీడుపె
ల్లదివికొజందురుఁడై వెలుంగునదలీ ♦ లావప్రభేలారతికొ
ముదముంగాంచుకరీంద్రవస్తుఁడుశుభం ♦ బుల్తాకుఁగావించుతకొ. ౭.

మ. హరినాభికొజనియించునబ్జజుఁడుబా ♦ ల్యక్రీడనాస్త్రబం
ధురభోగాగ్రదిరత్నరత్నరుచిసం ♦ వోహైకవాంఛాప్రిత
ద్భురణోద్యుక్తతచేరచించినభవా ♦ వ్యాస్తకపద్మనగా
భరణశ్రిరహిఁజెందుశేషుఁడువచః ♦ ప్రాగభ్యుమిచ్చుంగృపకొ. ౮.

క. ఏమునివచనసుధాబ్ధి, వ్రానూమునసుధజనించి ♦ నానాకథక
ప్రేమాస్పదమైదనరెడు, నామునిపృథజనతమస్త్రి ♦ యామునిఁగొలుతుకొ. ౯.

ఉ. సారపయోధరప్రకర ♦ సాంద్రతనుద్యుతిజాలుబల్లన
స్ఫూరజటావిశాలుమృగ ♦ చర్మనిర్మితచేలుఁబ్రాగ్జుచో
వారిధియానపాత్రుసుర ♦ పందితదివ్యదిత్రునాత్మవి
ద్యారమణీవిధేయనన ♦ పాయునిసాత్యవశేయుఁగొల్పునకొ. ౧౦.

సీ. ఉపమానకల్పనా ♦ నుపమానచాతురీ, ఘనమనీషోల్లాసుఁ ♦ గాళిదాసు
లలితపదస్యాస ♦ కలితప్రబంధైక, తానతాకుకవితా ♦ దండిపండి
సారత్కామితార్థ ♦ గౌరవాధారతా, రవికవిసాంద్రభా ♦ రవికవిఁద్రు
నకల్పార్థకల్పనా ♦ వికలాంతసాహితీ, శ్లాఘనీయరసైక ♦ మేఘుమాఘు
నశ్చిధకవితామహాత్మ్యై ♦ నన్నపాద్య, సుకవిజనసంస్తుతిఃరాజి ♦ సోమయాజి
సఖిలముభజనశేషి నె ♦ జ్ఞానమనీషి, శెంతుఁబ్రార్థింతునేమింతు ♦ పితముఁగాంతు.

క. మేఘునిసంభృతి, మాధవపర్యంకభోగి ♦ మండనసమరూ
పాధునికకవివరేణ్యుల, సాఘనచోనియతిఁదలఁచి ♦ నన్నుతినేతుకొ. ౧౧.

తే. సత్కవీశ్వరుఁడగుంగఁ ♦ జాలకవలఁ, జెందుకూతలెక్కుఁయును ♦ జెనఁటిమొలుకు
మస్తకరిఘంభవిదళనో ♦ ద్వృత్తహరిని, మొనములెకనుగుక్కులు ♦ మొలుగునటుల,

ప. అనియిష్టధంబున నిష్టదేవతావందనరూపమంగళాచరణంబును, భురారతనకవిజనాను
సరణంబును, నిదానీంతనకవిపురస్కృతియును, గుకవితిరస్కృతియునుం గావించి

యే నొకకృతిని నిర్మింపఁ గోరి మురారిహృదయప్రసాదంబు నభిలషించి యున్నతటి నొక్కపుణ్యరాత్రంబునఁ బ్రభాతసమయంబున. ౧౪.

మహాస్థగర. చరణానక్రూమృతాంధ ధ్వజమకుటతటా ధ్వజముక్తాఫలాళి
పరితోం చద్భుద్భుదాతి ధ్వజమరపదయుగ ధ్వజసంగం గాంబుధారా
పరిపూతానేకలూక ధ్వజకటితనుభగం ధ్వజాపుకాఖ్యాసమాఖ్యా
భరణశ్రీభూష్టః కైచో ధ్వజుడుచు నెదుటఁగ నప్పైశ్రీకృష్ణుడంతకా.

క. కనువట్టినయాతనిపద, ననజంబులుశరమునోక ధ్వజమధాస్థతిపై
విసయమున మ్రొక్కిమిక్కిలి, వినియతిమతి నగుచున్న వినించితినిలులకా. ౧౬.

భుజంగప్రయాతము. అరిస్థారసంఖ్యభ్యుధ్య ధ్వజస్తారవిందా
నరోజాలయాస్యాభ్యుధ్య చింతన్తిలిందా
శరాసారనిర్భిన్న ధ్వజుడందా
నరాజంగమాజు ధ్వజసంపూర్ణతమందా. ౧౭.

సీ. సనకాదిమునిమనో ధ్వజజనిత్యనివాస, కమనీయతరదివ్య ధ్వజనకవాస
చానవాచీశరం ధ్వజావళిహృదయ, శ్రీమదలూకాపి ధ్వజచిత్రవత్
ప్రజయావశానాం ధ్వజబలాలమదభృంగ, కార్యురంగురీ ధ్వజనదహంగ
నానాత్వసమతీత ధ్వజసంవిద్రూప, శయితలాంబుజత ధ్వజార్జునాప
విసతజనబృందమందార ధ్వజదసార, పివిధభుజనానాధార ధ్వజవిహార
నీలరుచిపాత్రకలము ధ్వజశైలిత్ర, కోకిరిపుమిత్రశైలిత్ర ధ్వజాకళిత్ర. ౧౮.

క. అనియిట్లుసన్నతించిన, ననుగ్రహగోనియతిఁడుభుజభు ధ్వజసంవిద్రూప
జనితగభిర్వైరమునఁ, గనుగోనలదయలంబు ధ్వజులకొనంగకా. ౧౯.

పంచదారుము. తిలంబుగాభవన్త్యభ్యా ధ్వజస్త్రివ్యవ్యసా
స్త్రివ్యవ్యసాధార ధ్వజసంవిద్రూప
గరంబునొక చిహ్నవ్య ధ్వజాభ్యుధ్యమందకా
ధరింపఁగోరినారమునఁ ధ్వజసంపూర్ణతమందకా. ౨౦.

క. దీనకామేలగునీకని, యానలినదళాయతాక్షుఁ ధ్వజతర్కిగాక
నేనునుగ్రహునమేల్కని, మానససూక్ష్మజలధి ధ్వజముగాఁగకా. ౨౧.

తే. బ్రహ్మగురూలకునేనిఁ ధ్వజయరాని, విభునియలదివ్యమంగళ విగ్రహంబు
భలిరసాద్భుష్టిపథమున ధ్వజచేసనిన, నెందుగాభాగ్యమహిమకు ధ్వజుగలద. ౨౨.

తే. సారతరత్నపారస ♦ ధారవార, ఘనతనాశేముషీలత ♦ కందలించి

బుధనుతవచోవిలాసమక ♦ పూలుపూయ, దాననాతనిబూజింపఁ ♦ దగవకాడ.

వ. అని నిశ్చయించి యేనును హర్షతరంగితం బగుసంతరంగంబున నహస్త్వభోచితకృత్క
ములు నిర్వర్తించి వివిధసద్గుణ సమన్వితుండును విద్యజ్ఞనపరివృతుండును మహితవిజ్ఞాన
జనకుండును మదీయజనకుండును నగునక్రపామాత్యునిసమీపంబునకుం జని సముచిత
ప్రకారంబున నతనిచరణారవిందంబులకు వందనం బాచరించి యరవించులోచనండు
సన్నిధి యొనర్చి యానతిచ్చినతేజః • గెఱింగించిన నమ్రహానుభావుండును నద్భుత
రసమ్ము గ్రమ్ముకొనుహృదయమ్మున తనసమీపమ్మున నున్నవిద్యజ్ఞనమ్ముల నుపలక్షించి
వారసు గుతూహలంబున నన్నుం గనుంగొని యిట్లనిరి. ౨౪

సీ. వెన్నుపొక్కిటిదమ్మి ♦ గన్నపేలుపుతేఱు, తెలిపుల్లవయ్యాళి ♦ నలరువాడు

. బయకారిజడవారి ♦ పాపనిగనువాడు, పల్కుచిల్కలకొల్కి ♦ పాలివాడు

చాపంచతూపుల ♦ పైవోడుగలవాడు, ప్రామినులేప్రొద్దు ♦ నూమువాడు

నుదుటగడ్గలవాని ♦ నుదుటగాచినవాడు, జగములఁగలిగించు ♦ చతురులాడు

తూర్పుదొరపేడిపేలుపు ♦ దుంతరాతు, రేయినడకరిసంద్రంపు ♦ తేఱుగాడ్పు

లిబ్బిదొరగిబ్బ నెక్కుడు ♦ గబ్బిమగఁడు, కొలువదనరుదునుండును ♦ నలువయెపుడు.

ఉ. ఆతినిమానసంబునను ♦ హామహులౌమునివర్మలుత్తమ

ఖ్యాతగుణాధ్యులగామన ♦ దాధ్యయనప్రతిభావిశేషనం

జాతమహత్వైత్తత్త్వవిల ♦ సద్ధనబోధులశేషస్త్రాని

ష్టాతులకొందఱీజగతి ♦ సన్నతికెక్కిరివారిలోపలక.

౨౬.

క. శ్రీవత్సనామధేయుడు, ధీవిశ్రుతసుజనతావి ♦ ధేయుడుజగలిక

బావనుఁడైబుధకృతనం, భాష్టనుఁడైతనమనతని ♦ వంశమునందుక.

౨౭.

చ. కలిగిరికొందఱిందుకర ♦ కందళచందసితారవిందని

ర్మలతరహంహీరశర ♦ రాజితభూధరకారదాభ్రమం

జాతీరక్షిరీపాత్రులువి ♦ శుద్ధచరిత్రులులోకమిత్రుల

త్యలఘుకళాసమార్జితద ♦ యారసనిత్యులమాత్యులివ్వుహిక.

౨౮.

క. వారలలోగణపార్యుడ, వారితమేధావిహర ♦ నాచస్పతియై

చారుతరీక్షింపద, చేరూఢికినెక్కిజగమ ♦ శేషముమెచ్చక.

౨౯.

క. ప్రబుతద్విజరాజశిఖా, మణియైసార్వజ్ఞసాధి ♦ మనహీనలన

ద్గుణగరిమదనరివెలయక, గణపతిసదివుండుప్రమభ ♦ గణపతియనఁగక.

౩౦.

- క. శ్రీవత్సగోత్రజలనిధి, జైవాత్మకుడైనగణప ధారకతనికిఁ
దేవేరియైనలచ్చును, కావెంకటమంత్రిచంద్రుఁ ధంతజనించెఁ. 30.
- క. అతనికినిబోలమాంబకు, సుతులుద్భవమొందిరధిక ధనువ్రతమతులై
క్షీతిగణపాయ్యుడనంగను, మతిమంతుడువెంకటాద్రి ధమంత్రియనంగఁ. 31.
- క. ఆయిరువురిలోనగ్రజుఁ, జాయతగుణశాలిగణప ధయ్యుడదనరుఁ
ఛాయారమణదయానిత, త్రోయజసతతానుగతమ ధువ్రతమనంగఁ. 32.
- క. ఆమంత్రివరుడునిజభౌ, రంధ్రమణిగాసిద్ధికింగ ధరాజతనూజఁ
బ్రేమవరియించెజెన్నమ, నామరతాసనుడుభీష్మ ధక్షత్రిజమాడ్కిఁ. 33.
- తే. ఘనుడుచెన్నమాంబికనుంగుఁధగనియెముపుర, గణపయ్యుడుసజ్జనఁబ్రణవతిపమల
చర్యలగుకేకనామాత్య ధగుర్యలింగ, నార్యమజీవక్రపామాత్య ధపర్యనెలమి.
- వ. అట్టి పుస్త్రుత్రమంబునంగు. 34.
- సీ. అనఘతరస్వాంత ధముచుబాదుగావించి, తగుకరుకారసో ధదకమునించి
వర్మాత్మపనయనో ధపన్నముశ్రుతగూర్చి, సంశయదుష్కృత ధసమితిఁబడించి
శీర్షనామలపేరఁ ధగిసలములోగిలిగించి, స్వరణనుమశ్రేణి ధసంఘటించి
స్త్రేహాఖ్యమకరంద ధబాహుశ్యమొనగించి, సత్కర్మనిమిషావా ధసనగడించి
యరుదినంబునుసానిన్బుద్ధి ధపలరుసట్టి, కమలలోగనదృఢభక్త ధకల్పవల్లి
నాసిపోషించిప్రాపించె ధసమితిఫలము, సత్కల్యణముశ్రీలక్ష్మీపా ధమాత్యనరుడు.
- తే. ఆతనికినుకూలభార్యయు ధయభులబంధు, బంధుమిత్రమునువోషించి ధసంతరిగాంచు
కసనరాజుక్కిరాజువెం ధకటమగన్న, మహాతనన్యూనికురంబ ధమంగిమాంబ. 35.
- సీ. అన్నరామూర్తి ధనన్నప్రార్థననంగ, భృత్యులొతిపక్షిభూ ధదేవియునంగ
బలిహృదయానుకం ధలతఃపార్వతీయనంగ, భావ్యునన్యూనిముల ధసీతీయనంగ
ననఘలమ్ముల ధసంబూతుర్యోమున, నలగ్గుచర్యలదను ధయంతయనంగ
నమితిస్తోత్రముల ధవల్లభాతియనంగ, దిష్టతీర్తసా ధవిత్రియనంగ
నకలహాసనరక్షుఁ ధప్రకలునుహమ, వన్నుశ్రీ, వోముగుణధ ధసన్నశీలఁ
దనరుచుభుతిఁలన్బిల్లు ధసన్నపర, మానిరెయివలంబుఁ ధమంగిమాంబ. 36.
- క. నారయపురుగునించిన, సారితపకఫలమునంగ ధసవరిపదనాం
భోరుమామకురాయితిముఖ, సారసతఁగోటయభువి ధజనియించెనొగిఁ. 37.
- క. వ్రాయుకొగమ్మలవక్త్రభావరుససే ధపద్మంబులొనట్లుగాఁ
జేయుకొనత్కృపబంధహస్తమజన ధశ్రీబల్ ప్రహర్షింపఁగా

దాయుక్ బెష్టలగన్నయంతమదివే ♦ డ్కల్ మీఱఁగా మేలుదీ

స్థాయుశ్శ్రీనిధికోటయార్యుడనుది ♦ ఖ్యాతింబ్రకాశింపవే.

౪౧.

సీ. తల్లిదండ్రులకన్న ♦ దైవంబుమఱివేఱె, కలదెయంచుదలంచు ♦ ఘనమనీషు
విద్యజ్ఞనామోద ♦ విస్తయావహముగాఁ, గృతులూనర్పఁజాలు ♦ నతిశయంబు
స్వామికార్యైకని ♦ ర్వాహసామర్థ్యంబు, వెలయింపజాలవి ♦ వేకపటిమ
సజ్జనుల్ తను మెచ్చు ♦ సంతతచారప్ర, పీఠతవర్ధించు ♦ విమలబుద్ధి
కలిగివిలసితనత్కర్తి ♦ కల్పవల్లి, ఘనసీమఫలాయమానన ♦ త్కృతనివహ
మముదజాహితమండలి ♦ నమరితేపును, శాశ్వతగుణైకధుర్యతో ♦ టీశ్వరార్య. ౪౨.

మ. తనరుక్ గోటయమంత్రినీదగు సము ♦ ద్యజ్ఞేభినిక్లాఘనీ

యనినాదంబుకుతూహలాతిశేయపు ♦ తృప్త్యాత్మసీమంఠిని

•కనదంఘ్రిద్వయరత్ననూపురరూపా ♦ త్కారానుకారానురం

జనవత్సరనునిస్వసంబయిపుష్పా ♦ స్థానంబులందెంతయుక్.

౪౩.

క. ఈవిధమునబాంధవసం, భావితగతిదనరుపుత్త్ర ♦ పాత్ర్యసమగ్ర

శ్రీవిలసిల్లెమధువిరా, జీవాత్మనికరుణఁజెంది ♦ స్థిరతరక్తిర్నిక.

౪౪.

తే. కానహరియానతిచ్చిన ♦ కరిణినీపు, హరువుమెఱయంగుక్తిజీ ♦ పరిఃయంబు

కృతివినిర్మించియతనికిం ♦ కితిమునేయు, మఖిలశుభములుగలుగునీ ♦ కతనికృపను.

వ. అని సుబ్రహ్మచార్యునిగా విద్యజ్ఞనం బాసతిచ్చిన నేనును మహాప్రసాదం బని వారల

వద్దనంబు జ్ఞుంగీకరించి పరమహర్షతరంగితాంతరంగుండ నగును నవ్విరించిజనకునకు

ముఖోల్లాసకరంబుగా భోజకన్యాపరిణయం బనుమహాప్రబంధంబు రచించి యీ

కృతికి నవర్థమితకృపాతనవిశాలండును, నాశ్రితభరణిలుండును నగుగోపాలండే

నామకుండు గాఢభయ ననుదృఢాగ్ర్యవసాయంబున నమ్రహాస్యనకును.

౪౬.

మ. వ్యం త ము ౬౦.

క. శ్రీరుచిరదివ్యదేహిన, కారుఢపురాణవాఙ్మ ♦ యద్వాహునకుక్

గారుణ్యపరీవాహన, కారుణ్యలసద్వృగ్జ ♦ హతమాహునకుక్.

౪౭.

క. కరుణాశరధికివికలిత, తరుణాశరధికిసమగ్ర ♦ తరశరధికిస

త్వరితభుజంగాశరధికి, నిరవధిగుణానిధికికుభద ♦ నిజాన్విధికిక్.

౪౮.

క. చాణూరక్షోణీభృ, త్ప్రణగరుద్విదశవైక ♦ పరసురపతికిక్

వాణీశర్వాణీరీ, రావణీవరవర్ణనీయు ♦ వైభవభృతికిక్.

౪౯.

క. రత్నోహతరత్నోచిత, పవిత్రోద్భవతమనకును ♦ బ్రత్యర్థివసా
కుక్షేంభరకాక్షేయక, శిక్షితమధుమధరశిఖర ♦ జిహ్వాతునకుక. ౫౦.

క. పూజితబలభద్రునకుక, శ్రీజితరుద్రునకుకగాంచి ♦ శివనృపపున
ర్యోజితభద్రునకున్ని, స్కూజితభద్రునకునరిస ♦ గుణముద్రునకుక. ౫౧.

క. రాధావధూమణీమగు, రాధరశీధురననంత ♦ తాస్వాదకళా
వోధనశిలునకుకబహు, వోధనలోలునకుకగపట ♦ గోపాలునకుక. ౫౨.

స. సమర్పితంబుగా నా యొనర్పం బూనిన భోజకన్యాపరిణయం బనుమహాప్రబంధంబు
నకుక గథాక్రమం బెట్టి దనిన. ౫౩.

కా. ప్రీగోపాలకన్యకలోలుడుపరీ ♦ క్షీద్యుమిపాలుండ్లున
వోగగ్రప్రాజ్యచక్రితువ్యాఘ్రయ నిపు ♦ స్త్రీంజాచియోమానివ
ంభగీర్వాణా మెన్నభోజపుపక ♦ న్యం దెచ్చియకొనిన
లాగర్థికోపరియోచే దొప్పవనిన ♦ ల్క-కాదూసనుండిల్లు నుక. ౫౪.

స. విలసత్స్వలశాలకేతననటా ♦ విరూపతవాతాహతో
నృతీతాంభోధరగర్భనిర్గళితనం ♦ వచ్చుంచలాశేముషీ
కలనాకర్ణదర్శనార్థ్యచిర ♦ త్కంతానితాంత్రాభా
కలితంబైయలనొప్పువార్ధరవతి నాఁ ♦ గాబట్టణంబెంతయుక. ౫౫.

తే. లోనికోటయెవలయాద్రీ ♦ దానికవలఁ గలుగుబలుకోటబ్రహ్మాండ ♦ కర్పరంబు
పరిభజలపూరమవలయా ♦ వరణజలము, తోపులవ్వలియరులునై ♦ తోమబుద్ధిని.

క. నన్నుతలచరత్నముల, కన్నగరిలనునెడియగుట ♦ ననపాముతాచే
మున్న న్ననఁవాఁగా, పున్న తలచుచుఁబరిగి ♦ యొప్పులయరక్షక. ౫౬.

స. అనగరంబువప్రమున ♦ కావ్యవిద్వదుఁ నుగియ్యతీరునం
భోనిధిసౌరునేగ్మణునఁ ♦ గొంకనుగా మిల్లెలొడ్డి మింపఁగా
నానినోడ్చవుండు నటా ♦ నాంబుగిభిఁజలనిదే కానునం
బూనిచిముద్రవేయఁగల ♦ ముద్రమునాఁ నువాగ్ధి ముప్పుకుక. ౫౭.

తే. తలఁబడినట్లురాగనం ♦ తనవట్టి, నలముకోనఁగఁగెడిగిఁదాల్చి ♦ జలముపాలుదు
నిచ్చఁగల్గూమునుమఱఁ ♦ బన్నునోర, నలముతనరంగదగువనం ♦ తంబనంగ. ౫౮.

తే. నదినింబయనిగనిగల్ ♦ చవలఁగదుగల్ భావలు సౌధంబులెపుడున ♦ వ్యరమునందుఁ
దన్నగలక్షి కటితఱిఁ ♦ దాల్చినట్టి, మేలి మెలమూలిగంటల ♦ చాలనంగ. ౫౯.

క. మగరాసంతతిమేడల, నిగనిగలందనరునచటి ♦ సీరేజాస్యల్
తగుపాలకడలిఁబొడమిన, మగువలగతిఁబొలుతురనుప ♦ మాన్రీలకొ. ౬౧.

సీ. సారపీఠప్రభా ♦ సారాప గాలాక, నాయాతసురతాప ♦ సావ్యతములు
భుజగభుజ్జణినిభా ♦ పూరఘాసాంకుర, మందయానధురీణ ♦ మైత్రహరులు
శతమఖరత్నచం ♦ చద్దీప్తనీలాబ్జ, హరణోత్సుకస్వర్గ ♦ యావతములు
పద్మరాగద్యోత ♦ పాలిలాహితవప్ర, కుద్దనొద్దద్దివ్య ♦ కుంజరములు
సంచరచ్చుంచలదృగాస్య ♦ సత్ప్రకాశ, శైశిరశశాంకదర్శన ♦ జాతపూర్ణ
నికటచరదుడుభయనతా ♦ నిఖిలభీగ, సస్తితదృగ్జ్ఞగతులుత ♦ త్సైగతతులు. ౬౨.

చ. పురబహిరంగఃసంస్కరిత ♦ పుష్పవనీలసమానమానబం
ధురమకరందచిందుచయ ♦ తేంద్రిలమంగనటన్తిలిందమే
దురరవభృత్తుషారరవ ♦ దుగ్ధరనిర్ధరచాతపోతసం
కరగతిహర్షహంబుమృదు ♦ గంధవహంబులరుకొబురంబునకొ. ౬౩.

క. తేజసునున్నతియుంగని, నేరేజేడుఘనులతగులు ♦ వీడనివేడ్కల్
రాజులకుకొదత్పరిగృహ, రాజులకున్నెశమగుచు ♦ రాజులునెపుడుకొ. ౬౪.

సీ. సత్త్వసంపదరాజ ♦ సములేనిచతురాస్య, లానురాలయమొంద ♦ నట్టిబుధులు
తమిఁబూనితేజముల్ ♦ దఱుంగనిమాయలు, నరసంస్తుతికిఁబోని ♦ పురుషవరులు
నుగ్రహావముఁజెంద ♦ కుండుసర్వజ్ఞులు, సద్ధర్మమెడలని ♦ జాతమేదు
లురుగురుభక్తిచే ♦ మఱునికళానిధుల్, పక్షపాతములుచొ ♦ పృథవిద్విజులు
నకలతాస్తార్థనిశ్చయా ♦ వికలహృదయ, యోగ్యవైరాగ్యసంతతా ♦ భృతదయాధిక్య
తావనీశ్వరదానధా ♦ రాప్రవృద్ధి, దీప్రకరులారయవ్వరి ♦ విప్రవగులు. ౬౫.

ఆ. కొడుకుతందనాల ♦ గొడవలనురూర, దినముదిరుగుమండు ♦ దనకులంబు
నడుమనప్రయోజ ♦ సంబయ్యెననిబ్రహ్మ, నగుదురచటిఁబ్రాహ్మ ♦ నివసరులు. ౬౬.

ఉ. ఆనగరికొమహీనురు ♦ లహర్నిశముకొరచియించుమహో
మానలధూమమభ్రమున ♦ నభ్రతఁగన్నడుభర్తపార్థ్వినం
తానములకొమెలంగునెల ♦ తల్ నెఱమించులుగాఁగవారెదం
బూనినముత్తియంపుర ♦ ముల్ పడగండులునైతనర్పఁగకొ. ౬౭.

సీ. అనిలోననొకపట్ల ♦ వెనుతియ్యరనికాక, శతమభాత్తజాలంచు ♦ జాటరాజ
పుణ్యజనానినా ♦ ప్పటకొపరనికాక, దశరథాత్మజాలంచు ♦ చలఁచరాచ

బహుముఖవ్యాపారః ♦ పరతలేదనికాక, క్రాంచదారణబలంచు ♦ నెంచరాదె
భీష్మునివడిదాడి ♦ బెళికిపోరనికాక, పరశురాములటంచు ♦ బలుకరాదె
పీరిననఁబొల్తురెపునుని ♦ వీటివిజిత, శాత్రవమహీకళితక ♦ శత్రునేత్ర
విగళదక్రజూంభోధి ♦ వృద్ధిఘటక, ఘనయశశ్శీతకరులైన ♦ త్కతవరులు. . ౬౦.

చ. నవనిధి నాఘఁడీతఁడను ♦ నామముఁదాల్చియుమిత్రుఁడెంతయున్
నవయుదుడై షష్ఠత్తినిది ♦ నంబునుగ్రుమ్మరఁజూచుచుండుఁదా
నవమతియైనుబేరుఁడని ♦ యాచకులన్ సయితంబుఁబ్రోతురా
వివిధచిరత్నరత్నధన ♦ విశ్రుతివశ్యులువైశ్యులస్వర్గిణి. ౬౧.

తే. ఆతులబలవృత్తిపీరికి ♦ హలధరుండె, యుపాయవచ్చుమునలిగా ♦ కుండెనేని
యనఁగఁగృహితోపితాఖిల ♦ మనుజులగుమఁ, గీర్తిభరియింతురెపునునం ♦ మ్రుజులువీట.

మ. కరస్మాత్కారమరుద్విక్రమయిమే ♦ ఘంబంఘ్రములంబులన్
శరణంబంగభజింపనొప్పనచటన్ ♦ స్తంభేరమవ్రాతముల్
వంగంఁడప్పియనిర్దళస్తదజల ♦ ప్రత్యేగగంధోత్కటం
భరడింధచ్చలవందినాదములుప్రే ♦ మంగూర్వనత్యుభ్రతన్. ౬౨.

తే. పరగజన్మస్థనీలాభి ♦ పటలఁబొడువ, సోగ మెఱపులువరుసరఁ ♦ జాట్టుకొనిన
కరణిఁడనరాగుబంగరు ♦ కట్ల మెఱయు, దంతములతోడిభద్రదం ♦ తావళములు.

చ. అతిజవయుక్తచేదమకు ♦ నాకుగ మెంతయుఁదక్కుసోటఁదా
మతిఁదలపోయకవినిధిస ♦ మానసమాహ్వయుఁగానొనర్చినే
గతియిదిమేలెఱుఁచునువ ♦ గంబలె మోహువాంచియంగ్రూలన్
సతతము నేలఁద్రవ్వొకను ♦ నైంధవసంఘముఁతత్పరంబునన్. ౬౩.

స్ఫుర. కనఘాయాగోరకత్వ ♦ క్రమపగుఁబోకఁడొ ♦ క్కండుగుండొక్కటంఘ్రుల్
గనుసట్లకవిక్రమక్రీడ ♦ గనియలకడలిన్ ♦ గమ్మనన్ ప్రాలూకంఘ్ర
య్యవసింఘ్రప్రాగ్భవన్ ♦ ఁడపఁగఁగలవాఁ ♦ దంచునయ్యంఘ్రమాలిన్
వనమాలిన్ గీలిగేలిన్ ♦ వడిఁగఁడఁగిననున్ ♦ వాపురంబుల్ దినంబున్. ౬౪.

చ. తమనిడువారుకీల్లడలు ♦ దంచిత్తక్రిభుజంగకోటికిన్
దమినిగిడింపఁగాఁదమను ♦ ధామధురాధరసప్తరాగవి
ద్రమములుపల్లవాలికను ♦ రాగపునంపదపెచ్చునింపఁగా
నమసుదురప్పరంబుననొ ♦ యారులువారసతుల్ కళావతుల్.

సీ. వలరాచజగదాలఁ ♦ గళలఱికిరఁగిందు, జాణయ్యాసంపూర్ణ ♦ చంద్రవదన
తరితీపుఁజెయ్యుఁ ♦ దమినిగిడింపఁగాఁ, జాణనొయ్యరియా ♦ నీలవేణి
ప్రాస్తాకవంతనే ♦ ర్వులకూటమిఘటిందు, కొమ్మయాజక్కవ ♦ గుబ్బలాడి
కనుఁగొనినంతనే ♦ నువనుపుట్టఁగఁజేయు, ప్రోడయాజాళువా ♦ పైఁడిబొమ్మ
యనుచుఁదమలోనిజవిభ్ర ♦ మాతిశయముఁ, గనివిటుఁచిత్రవాక్యసం ♦ గతులనాడ
హావభావవిలాసవి ♦ హారపరత, వెలవెలందులుబొలుతుర ♦ స్వీటియందు. ౭౬.

సీ. కమలంబుమూర్కొనం ♦ గావచ్చునేయన్నఁ, దెలిసెమ్మెగమ్ములు ♦ ద్రిప్పికొనుచుఁ
జగురంటిచూడంగ ♦ నగునప్తేయనఁగఁగెం, గేల్సినెఁగలనంటఁ ♦ బోలదనుచు
నలరుబంతులుమాడ ♦ నగునప్తేయనజాణు, జిలుఁగుపయ్యెదఁజక్కఁ ♦ జేర్చికొనుచు
మంకనవిరియెల ♦ మాటేదేయననటు, పైఁటకొంగుఁమోవి ♦ మాటికొనుచు
విటులనన్దొక్తులెఱిగియ ♦ నివృత్తుననుచు, దానొడంబడనటులనే ♦ తమవిలాస
చేప్పలనవారికొర్కలు ♦ చిందుద్రొక్క, నలరులమ్ముదుప్పీట ♦ నలరుఁబోంట్లు,

ఉ. పల్లవిరాగయుక్తములు ♦ బంతులురెండిపైఁటచాటుగా
నల్లనమాటియొంటినర ♦ మమ్మినకొందురెక్కొమ్మప్రాద్దుపూఁ
గొల్లగఁదోచునొక్కరున ♦ కుకొంగయికానుకసేతుగానవా
మొల్లనినిబుడితునవి ♦ ముట్టఁగనిమ్మనసైఁగనవ్వుమకొ. ౭౭.

కి. పూవులువిలుతురుతమతమ, తీవులయువకోటికికొ ♦ డిందితమకముక
గావింపఁగఁబురపనితలు, భావింపఁగమరునిదండి ♦ బారుంబోలెకొ. ౭౮.

క. అప్పురమునేలుఁగృష్ణఁడు, గిష్పగిపుకొరజముపూలె ♦ గడఁగినిజయశం
బుప్పతిలిదెలఁగప్పిక, కుప్పతిసతులకుదుకూల ♦ కొటిఘటింపకొ. ౭౯.

సీ. ఘంమైరగృతిచేత ♦ జనులనదఱఁబ్రోచి, తామేటివిఖ్యాతి ♦ దనరఁగాంచి
భూదానమహిమచే ♦ బాగడొందిజనముల, నరసింహవిస్ఫూర్తి ♦ నురువణించి
బలినిరాకరణత ♦ త్వరతివన్నియకెక్కి, శరణాగతత్రాణ ♦ బిరునమూని
భూవరదానైక ♦ బుద్ధిచేపిలసిల్లి, కలమిననంతభో ♦ గములనలర
వెలయులోకజివాటోప ♦ విభవమంది, ధర్మసంస్థాపనార్థమై ♦ దాడివెడల
తినరుబహురూపధారణో ♦ దారపీర, ధర్మమయసీరకంకణ ♦ ధారిశౌర. ౮౦.

జా. నీలాంభోధరభానురాంగుడుదళ ♦ న్నీరేపత్రోల్లస

ప్రవోలంబాభకనీనికావిలసితా ♦ ఘంమైకశృంగారిభా

గాఢీధా సమసానుకప్రణిహితా ♦ ద్యౌతాస్తుఃప్రజ్ఞోదయో

ద్వేలాంభోధిల సద్వయాకరుడనన్ ♦ దీపింతుఁగృష్ణుండటన్.

౮౨.

సీ. ఆర్ద్రాంతరంగత ♦ నలరునీతఁడటంచు, ద్విజరాజుసాక్షిగాఁ ♦ చెలువవచ్చుఁ
గనుజారసాపూర్ణ ♦ కలిత నేత్రుఁడటంచు, భానుఁడుసాక్షిగాఁ ♦ బలుకవచ్చు
భవతమోవిదళన ♦ ప్రాధవస్తుఁడటంచు, ననలుండుసాక్షిగా ♦ నాడవచ్చు
సకలజీవావన ♦ ప్రకటఘస్యఁడటంచు, శ్వేతసనుండుసాక్షిగాఁ ♦ జాటవచ్చు
నారచల్లనిహృదయము ♦ ఝూరెకరుణ, మేలువిమలతభళిరవి ♦ శాలమహిమ
యరంగమతికెక్కినిజభక్త ♦ వనమసౌజ్ఞ, మాధవుండైనారరుర ♦ మాధవుండు. ౮౩.

క. ఈరీతివలరియగుపతి, భూరిరభ్యాశ్రితెగడఁ ♦ బాలుపుఁ నీతిన్
ధానుజీయఁగననారత, సారతలైశ్వర్యసర్య ♦ చర్యలనుండన్.

౮౪.

శే. ఉండుతటినొక్కనాఁడతం ♦ డుదయావళి, నతులగాయకగచితగి ♦ తామృతంబు
నలమిపోషితరవా ♦ గమ్యుడగును, చెవులగుడువునేయను ♦ త్వవనుమిట. ౮౫.

స. కేళీగృహమున్ జెనవడి, బాహుజియొత్తపసిడి ♦ సోపలదొడగన్
తీలాగతివరిగిహణి, బావలాపుత్రమైనయల్బు ♦ దవ్వరమంగున్.

౮౬.

క. అంగనలుంచిననొక్కపు, బంగుసీటన్ వసించి ♦ బహుమతియలరన్
ముంగలనోచుమహీసుర, పుంగవయగమునకువినయ ♦ మనఁగెల్లోడ్చున్.

౮౭.

తే. కేలుమోడుఘటించిబా ♦ గాలూపంగి, పనిచితివచెక్కుటద్దంబు ♦ ప్రభలుజేలూ
దీనిప్రభమేలూపరికించి ♦ తెలుపుమనిన, దారిశొకనానిపట్టిన ♦ దగ్గణమున. ౮౮.

సీ. చిగురాకుమోవిపైఁ ♦ దగులచ్చిపలునొక్కు, నిడువానఁగన్నుల ♦ నిదురసొక్కు
శానగుబ్బుపోటునఁ ♦ గుమ్రెపోయినయక్కు, నెల్లవంకఁబడరించు ♦ తరుకుఁజెక్కు
చిటికంగంబుతోడి ♦ జీనిఁ రెప్పచిక్కు, మిసిపిగుమ్మఁగోఁగెను ♦ పునపులెక్కు
పూదింటిదొరకయ్య ♦ మనఁగోచుంబులెక్కు, తిణిఁగిఁబొంగార ♦ భరమునిక్కు
నెరయఁగనుపట్టుతనబాడ ♦ నీడఁబొది, మొలకనవులుగనుదోయి ♦ మొలకలెత్తి
మేటిసొగనునమిసాను ♦ కీటికొనుదు, శోరిపలుదోమిటొనియెనొ ♦ య్యారముగను.

మ. ఒకశారీమణియిచ్చుకేలఁడనకే ♦ లొంటించిసీలాగతి

నివ్వకచాంఛింపహలొచ్చనుండవునుసా ♦ స్థితభూతసీలాత్మత

న్నికటానధ్వజమృధ్ధహీరమణిగు ♦ స్త్రీజమిత్రాత్మజా

ప్రకటాతాశ్శధుసీనిదాననదనో ♦ పాంతంబున్నాశాన్ధమై.

శా. భామోశండుకెలంకులకొమణిలన ♦ తాత్ప్రస్తులంబూనుచున్
సామోదాతిహిమాంబువుల్ గురియఁబ ♦ ద్వాక్షుండెసంగంగడున్
సోముండగుడుసాంధ్యరక్తిమలచే ♦ సాంపాందిప్రాకృష్టిమ
నేమశ్రీలనుజెండఁజుక్కగమితో ♦ దీపించుపిన్నీధినాన్.

౯౦.

ఉ. మజ్జనశాలనిల్చుటయు ♦ మానినులప్పడుపైఁడికుండలం

గొజ్జగిన్నీరునించయితి ♦ కోమలపాణిగసాలపల్లవా
సజ్జితమైచెలంగఁగుచ ♦ శైలభరానతమస్యభాగలై
పజ్జకుఁజేరిమజ్జనము ♦ వాటిలఁజేసిరికంసవైరికిన్.

౯౧.

చ. మదనునితండ్రితత్సయు ♦ వుంత్రపురస్కృతినుక్తిరీతిమై

సదమలవారిపురమున ♦ సంప్లుతుఁడైతదనంతరంబునన్

మదనతియొగ్గుపావడను ♦ మైతడియొత్తఁగఁగౌతవస్త్రమున్

నుదతియొక్కర్తువేయొసఁగఁ ♦ జొప్పడరక్కధరియించియంతటన్.

౯౨.

ఆ. శాతకుంభపీఠ ♦ సజ్జీకృతాసన, లనితచిత్రకంబ ♦ శంఙ్కమీద

హర్షమొదవనవృ ♦ దానీనుఁడైనత్య, కర్తవిధులూనర్చె ♦ గంపనైరి.

౯౩.

సీ. స్వస్తికాసనయుక్తి ♦ సమకూర్చియామోద, భుజములరమ్మున ♦ బొడవుచేసి

కరములూరువులందు ♦ ఘటియించిపొందుగా, నాసాగ్రమునదృష్టి ♦ నాటఁజేసి

పవనకుంభకవృత్తి ♦ బంధించిభుజగక, న్యకనిద్రమేల్కొను ♦ నల్లనర్చి

గ్రంధులుసడలించి ♦ కమలముల్ భేదించి, వేయరేకులతప్పి ♦ వివ్వకొలిపి

యందుఁబ్రకృతిపురుషులకుఁ ♦ బొందుగఁగఁ, జేసితదమృతసంప్రాప్తి ♦ జెందియంగు

మోదఁదాదాత్మ్యసంపత్తి ♦ మౌఱిసియపుడు, జపవిధానంబుచలిపెను ♦ జక్రగరుఁడు.

చ. తనకధివాసమైతనరు ♦ తామరసాపునిబ్రహ్మభావనా

వినుతిఁబ్రహ్మవ్యుఁజేసితగు ♦ విప్రజనావళికెల్లభక్తితో

ధనమణిగోపీరణ్యవను ♦ ధాముఖనామలూచరించె

క్రనికనకప్రసీతమునఁ ♦ గంపవిరోధిచనించయున్నెడన్.

౯౪.

తే. చేరియలకొరియోదల ♦ నారియొకతె, హీరమకుటంబునిలుపను ♦ వారగుదుల

మోఱెనదిభూరిలావణ్య ♦ సారజలధి, పూరమునఁదోదుశశిబింబ ♦ మోయఁగ.

తే. కలికిమృగమదతిలకంబు ♦ కలికియొకతె, కృష్ణమృగమునదిద్దిన ♦ సోపగిమిగుఁ

గవ్వవిరిదమ్మితాపికిఁ ♦ గ్రమ్మకొనిన, గండుతుమ్మదపాంకంబు ♦ గడలుకొనఁగ.

౯౫.

- చ. కలుములనీనుకల్కినును ♦ గల్పితనుంగవరాపుపోటులన్
 విలసిలియింద్రనీలమయ ♦ విస్తృతనవ్యకవాటపాటవో
 జ్వలముగునమ్మరాంతకువి ♦ శాలపుటొమ్మనముత్తియంపుఁజే
 రులుదగెనక్రసీరజవి ♦ రోధినుధాకణమాలికాకృతిన్. ౯౯.
- క. రవిదనుభరించుకతమున, రణదానుభరించులీల ♦ రాజిలదాల్చెన్
 బ్రవిమలకాస్తుభమణియా, దవంశాంభోధిశీత ♦ ధామఁడుగడకన్. ౧౦౦.
- ఉ. కోమలియొస్తుచందనము ♦ గుంకుమతోడెనుగూర్చియంతన
 త్రామరసాక్షుమైనలదఁ ♦ దద్దయునొప్పెచునోహరాకృతిన్
 సోముఁడునీరజాపుఁడునీ ♦ జూడ్కులయందువసించియుండుటన్
 గొముడిఁగూడియాతపము ♦ గ్రమ్మివెలింగెడునందమొందుమన్. ౧౦౧.
- చ. చలనపరత్వమస్థిరత ♦ నిత్యగరోధముఁగాంచినచలన్
 జలదమునాశ్రయించుటికఁ ♦ జాలునటంచుఁదలంచితాంతే
 నలరినదాశ్రయండయిన ♦ యమృతునెప్పైయినాశ్రయించెనాఁ
 జెలఁగఁదనీయభర్తమయ ♦ చేలవిశాలమయూఖిమాలికల్చఁ. ౧౦౨.
- వ. ఇవ్విధంబున ననేకమణిమయభూషణజాలంబుల మనోహరమాల్యాంగరాగింబుల
 దగ నలంకృతుండు, ఇటుగడల ముక్తకాశినీమృదులకరకమలదేదీప్యమానధవళిచామర
 ప్రభాకలావంబుల నానకముదవనీబంగుబంధురకళావిలాసంబులచందంబునఁ బరిభ్రమింప
 భూసుపర్వ లాసంగుదుర్వాంకురయుతాక్షతింబు లుత్తమాంగంబున గరించి యొక్క
 వేదండయాన క్షేదండఁ బూని గుండనుండగమనంబున మందర్శరుండు కన్యోంత
 రంబులు గడచి హీరప్రభామృణాళసముదయత్వస్త్వరాగ్రుచిఁ జొందురాకారావిం
 దంబుల నధివసించుచు, మిలిదనందోహంబులం గ్రగిణి నేయునుఁ బరిభ్రమింతదంత
 రంభప్రతిఫలితబలభిన్నజివితానంబులను, బలభిన్నజివితానంబు లిందీవరంబోహంబు
 లుగాఁ దలంచి కర్ణవతంసములక్ష విదురు గమించి యచటి కేతెంచునుధాంధ
 స్వీనుంతినీనివహంబులహరువునఁ దేసరిల్లురత్నపాంచాలికలం గనుంగొని సరోవరలక్ష్మి
 వారలవయిం గవయఁ బురడించునీనెవ్వువలయుంట్లాసంబు సెరపుచు సెగయుముక్తా
 ఫలసముల్లసితరంగవల్లనముదయంబును రంగవల్లనముదయనిచితవికసితచారుకోరకనివ
 హవిరాజమానంబు లగునలరులకాంతలు విరియింబొందు నెగనిగ లనువండువెన్నెలల
 మెంచునకు బెండువడి చుకుళితంబు లగుపుండరీకపండంబు లనం దగినప్రభోతదీప
 కళికలఁ దివియుటకుఁ దత్తతంబున మెలంగునుడిగంపుబిత్తరులమంజీరనినదంబుల ననుక

రించుజలవిహంగమవిరావంబులకుం జొక్కి వియచ్చరపథంబుననుండి యచ్చటికిం దిగు
నంచుపిండునాఁ దగునుట్లుంచనముల్లసితనితవసవిసరప్రతిఫలసాంద్రతరచంద్రకాంత
మణిమయస్తంభంబులను, చంద్రకాంతమణిగణప్రభాంకురంబులను, వికస్నగక్రైరవవా
రంబులను, పరిపూర్ణంబు లగుమధురసకణములం దగినతదంతరాళబింబితగోమేధిక
ప్రభాంకురంబుల నలంకృతం బగుకమలాకరం బనం దగి కమలాకిరంబయినయాసాన
మండపంబులు సొత్తైచి సమంచితచిరత్నరత్నఖచితసింహాసనంబునం శోకోలగం
బుండి బలభద్రసాత్యకిప్రభృతిభాత్యనివహంబును గృతవస్త్రప్రముఖుండునందోహం
బును, దండనాథపురోహితామాత్యవిద్యత్కవిగానుకప్రముఖులును, బలసి గొలువఁ
బ్రహ్మప్రాంతరంగంబున.

౧౦౩.

సీ. ఒకచిక్కిరాయసాల్ ♦ ప్రకటవావ్యభిరి, జదురులైదినసరుల్ ♦ చదువుచుండ
నెకచాయగరణికుల్ ♦ సకలదేశంబుల, కనుబడికవెలెలు ♦ వినికిసేయ
నొకవంకనుబ్రధాను ♦ లకలంకగతిజేరి, వివిధంజ్యస్థితుల్ ♦ విన్నవింప
నొకదిక్కుననియోగు ♦ లుచితవచోరీతి, రాజకార్యప్రవ ♦ ర్తనలుదెలుపఁ
గలితకంకణధూర్జులు ♦ త్కారగతుల, రమణులిరుగడవింజాను ♦ రములుపీవఁ
దత్తదుదితైకభాషణా ♦ దరముమెఱయ, నిండుగొలువుం డెయదవా ♦ ఖండలుండు.
వ. అయ్యవసరంబున.

౧౦౪.

సీ. చిలునాగువడగల్ ♦ వజులకర్ణములతోఁ, గట్టిననిడుపీలి ♦ కాసెతోడ
వలమూపుపయిమించు ♦ చలిదిచిక్కిముతో, మెట్టినబిగువారు ♦ మెట్లతోడ
నాసికాగ్రముమీఁది ♦ నాభి నామముతోడఁ, దనరారుపొన్నెడ ♦ త్రాడుతోడఁ
జొప్పడబిగిగొన్న ♦ కప్పుకుల్లాయితోఁ, బట్టినయొకకమ్మ ♦ చుట్టతోడఁ
ద్వారితగతిసేగుటకుఁబొంక ♦ పఱచినట్టి, చెట్టుపలరీతినాదలం ♦ జుట్టినట్టి
జెల్లయుల్లియచెఱగులు ♦ వెంటనంట, డాయఁజనుదెంచెనొంటరి ♦ బోయఁడికఁడు.

క. చనుదెంచినకనకింహా, సనముననెలకొన్నకంస ♦ శాసను నెడుటక
వినయమునఁమ్రొక్కిపత్రికఁ, జనవరియుడిగములచేత ♦ సభయతనొనఁగక, ౧౦౫.

తే. ఒసఁగిననువారుకృష్ణుని ♦ యొద్దనునిచి, యతనికనుసన్నవానిడా ♦ యంగవచ్చి
యెవ్వఁడవునీవుపత్రిక ♦ యెవ్వరనచి, రిదియెఱింగింపుమనినవాఁ ♦ డిట్లులనియె.

క. మండినపురినిముఖామిగ, నుండునమాత్యుండుప్రకటి ♦ తోత్సవవార్తా
మండితకేఖయొనంగన, ఖండితమలిరయముమెఱయఁ ♦ గాఁబనిపింటిక. ౧౦౬.

తే. అనినవానికిబహుమాన ♦ మగ్గలముగ, భౌతికముఖంబుగానీగఁ ♦ వినివియపుడు
తనదుబిరుదులఁగనుఁగొనఁ ♦ దక్షిణంబ, వారువినిపించిరిటుకమ్మ ♦ వక్కణలను.

సీ. శ్రీమదఖండల ♦ శ్రీసునంపన్నుడౌ, వెన్ననకేనంపు ♦ విన్నపంబు
లిచటికార్యస్థితి ♦ కెల్లదొల్ల నెసావిమి, వారికి నేవిన్న ♦ పంబునంపి
నాఁడఁగాభీష్టక ♦ నరపతితనపుత్రి, కారూఢయాహవన ♦ కతిముదమున
నుద్వాహ మొనరింప ♦ నుత్సుకుఁడైస్వయం, వరమునకైరాజ ♦ వరుల నెల్లఁ
బిల్వంపించె నెంతయుఁ ♦ ప్రేమమీఱ, మీరిలిటురాఁగఁగోరితా ♦ మేరమీఱు
నుత్సుకతమిమ్ముఁబిల్వంగ ♦ సుత్తరవునొ, సంగవిచ్చేయవలెయును ♦ జక్రపాణి.

క. అనిచదువువిన్న పంబును, వినివనజేక్షణుఁడుహృదయ ♦ వీధిన్నిండం
గనుపట్టుకుతుకమింతయుఁ, గనుపడనీఁడయ్యె నెమ్మె ♦ గమ్మననానకౌ. ౧౧౨.

ఉ. క్రొన్న నవిల్వతండ్రియిటు ♦ కోరికెతీరకలెత్తనత్తటికె
బున్న నుచందమామయనఁ ♦ బొల్పునహించినయాస్థిసీమను
త్పన్న నుధారసంబనఁగ ♦ భాసిలులేనగపంకురింపఁగాఁ
దిన్న నిమాటనిట్లనియె ♦ ధీరతమీఱసభాజనుల్వినకౌ. ౧౧౩.

తే. ఇపుడువచ్చినకమ్మలొ ♦ విపులగ్రీరి, భీష్మకన రీశ్వరుఁడుకూఁతు ♦ పెండ్లిసేయఁ
దలఁచిరాజులనందఁ ♦ బిలువఁబనిది, యందుమీఁదటమనమున ♦ కచటికిపుడు.

ఉ. రమ్మని నాఁడటందుఁగద ♦ వ్రాసినవాఁడునియోగియుత్తరం
బమ్మెయినన్నదీక్రియకు ♦ నందఱుమీరిటునిశ్చయించికా
ర్యన్నిదియందుఁడెల్వనగు ♦ న్నాల్గుమాచివచించినట్టివా
కృష్ణున నేకదావిభున ♦ కబ్బునమ్మనుభంబులెప్పుడుకౌ. ౧౧౪.

తే. అనుచునర్వణ్ణుడయ్యున ♦ వ్వనజనాభుఁ, డాడువినయొప్పలభుఁబాల ♦ నలరసభ్యు
లందఱాతని సొలభ్య ♦ మతినివినయ, మాతనిప్రియంబుఁబరికించి ♦ యనిరిమగుడ.

ఉ. నీరజనాధి కార్యముల ♦ నిశ్చయమిట్టిసటంచుఁ బల్వఁగా
నేరుచువాంఁజుంగలన ♦ నీయెనుటకొనకలాంతరాత్మనే
నేచినట్టివారలను ♦ నేరనివారనిపించిదిద్దఁగా
నేచినట్టిదేవుఁడవు ♦ నీకొకరాయెఱిఁగించు నేర్పరుల్. ౧౧౫.

తే. అయినమా నేర్పువితముల ♦ నరసివలుకు, విన్నపయలాలకింపుము ♦ విశదభంగి
పెంపుమకుకంబుపల్కులు ♦ ప్రీతితోడ, ముగ్ధునేయచువినుదారి ♦ మురవిదారి.

క. త్వరితగతిని పుడకుండిన, పురికింజనియచటభీష్ట ♦ భూపతియొసంగె
దరుణీమణియగురుక్షిణి, నరుమగంగనితేరనొకరి ♦ నడుగన్వలెనే. ౧౧౯.

క. కాదనిస్వయంవరమ్మా, పాదించినభీష్టకుండె ♦ పరికింపగని
చ్చేదించినకలనృపతుల, నాదటకొనితెమ్మునీవు ♦ నందలుమెచ్చుకొ. ౧౨౦.

తే. అనుచుసామాజికులుదోచి ♦ నట్లుపలుక, బుద్ధిమజ్జేన్ద్రిష్టాడననొప్పు ♦ నుద్ధవుండు
కౌరికనుసన్నజేరియా ♦ సన్నసీమ, వారివారింబిచాతురి ♦ మీఱబలికె. ౧౨౧

ఉ. నేవమలెందుఁగార్యగతి ♦ జిత్రమునందలపోసినీతిగా
భూపసుతోడబల్కుటకు ♦ బోలుదురట్లునుగాకనెమ్మితో
దేవరవారునకొబహుమ ♦ భిక్షసరివారలుమెచ్చజాలసం
భావితఁజేయుటకొహితము ♦ వాటిలయుక్తమెపల్కుగుకొహరీ. ౧౨౨.

చ. మనుజుఁడు కార్యసిద్ధికయి ♦ మానుషయత్న మొనర్చువేళనే
మనసుననిశ్చయించిమతి ♦ మంతులకెల్లనుసమ్మతంబుగా
మొరచెనేనిదానజయ ♦ మొందునుదైవవశంబుగాకత
క్రియనతఁడేమిసేయునని ♦ క్రింగుగనెంచరుపెద్దలాతనికొ. ౧౨౩.

కృత్యాకృత్యవివేకశూన్యమతియై ♦ కించిద్బుడొమానవుం
డత్యంతంబునులోభబుద్ధిమనకా ♦ ర్యారంభముల్ సేయుటల్
ప్రత్యర్థితాద్రిధిమిశ్నధురసా ♦ స్వాదార్థ ప్రాయశచే
చక్రవర్తిరిశ్యంగవాసియొకకొ ♦ హ్నించునట్లేగదా. ౧౨౪.

తే. త్వరితగతినికొకకాన్యంబు ♦ దలచినేయ, దానఫలమందనేరఁడు ♦ ధరణినిరుఁడు
శ్రౌతకర్తంబుసాంగత్య ♦ జలపకున్న, సఫలతఫలంపరిదెనిద ♦ ర్యనముగాఁ, ౧౨౫.

ఉ. సూరిజనాభిరంజకుఁడు ♦ మానృతవాదియునజ్ఞనావనో
దారుఁడులోభమోహమద ♦ దారుణవర్తనదూరఁడార్తమం
దారుఁడువిక్రమాస్పరుఁడు ♦ ధైర్యసమగ్రుఁడునీతియుక్తుఁడుకొ
భూరివివేకసక్తుఁడగు ♦ భూపతియెలఁడెదివులన్నియుకొ. ౧౨౬.

మత్తకోకిల, భూజనంబులుమేలుమేలన ♦ బుద్ధిమంతులసంగతికొ
నైజకృత్యములాచరింపుచు ♦ నవ్యక్తినిగంతముల్
రాజిలకొనమదారిపీరుల ♦ రావుసేయగనోపుబల్
తేజముకొగనరాజుకల్పియ ♦ తిస్థిరత్వమునందడే. ౧౨౭.

సీ. కావుననీగతిఁ ♦ గల్గొనవలెనని, నీతియుక్తతనోవ్వు ♦ భూతలేశుఁ
డలరుమహీస్థలి ♦ నవనీతలాధీశ, మాత్రుండవేనీవు ♦ మధువిరోధి
సకలబృందారక ♦ సంఘకిరీటాలి, మణిగణరంజిత ♦ మహితచరణ
నిభిలలోకంబుల ♦ నీవెఱుంగసముట్టి, యర్థంబుగలదలే ♦ శాంశమైన
నైన నేజేయుచున్నవొ ♦ బవధరింపు, కుండినపురాధిపతిచేత ♦ నుండివచ్చు
వారుచలికినయర్థంబు ♦ సారఫణితి, విశదభంగినివవరింతు ♦ విమలచరిత. ౧౨౮.

సీ. బంధుసమృతిమీఱఁ ♦ బద్మాక్షిరుక్మిణి, పెండ్లిసేయుటవ్వనె ♦ భీష్మకుండు
దలపోయినవృషభు ♦ తిరుణికిదగునట్టి, వరుఁడెవ్వఁడననీధ ♦ వారలెల్ల
భవదీయగుణములు ♦ ప్రకటించికొరికి, గన్నిమునిచ్చిజ ♦ గన్దితింబుఁ
గావించుమనరాజు ♦ గరముసంతసమొందె, వినిరుక్మిణునెడున ♦ వ్యభిచునికుతుండు
చాలువెడమాటలిఁకశకు ♦ పాలుఁడుండ, బాలనన్యలకీసుంగ ♦ నేలమునియు
నిరు తెఱంగులమాటల ♦ కేమియనక, మహిళతిస్వయంవరముసేయు ♦ ముగియలంచె.

మ. మరుచాధీశుతలంపుఁడైకొనికడు ♦ ర్థానంబుతోరుక్మిణు
ర్జనులైనట్టినుయోధనార్కజజరా ♦ సంధాదులంగూడిచె
ద్యునకేనిచ్చెద నానహోదరినిశా ♦ ర్యోత్సాహబాహుబలం
బునఁగాదంచుఁగడంగును నైదొలలం ♦ బోకారెదకబేరెదక.

క. అనియలవిగానిక్రొవ్వునఁ, గనుగానకయున్నవాఁడు ♦ వినియూఁగుతుతిక్రొ
జననాధసుతుఁడటంధుక, వివేచియెనుమఱియుఁబెను ♦ విలములనిదటక

శ. కావునమోరలందగుఁగ ♦ గ్రంథుగభీష్మకరాజనందనుక
భూవరులెల్లఁగూడినొని ♦ పోరికినుద్యోగులొటసిచ్చిమ్మం
దేవగనిర్వహింపనగు ♦ నెవ్వగఁగవ్యగ్రహింపఁగాదగుక
దేవగయ్యాఁతంబులెదఁ ♦ దన్నఁగ నెన్నికడంగిమేలగుక.

౧౩౨.

క. అనియొన్నధ్వజఁడాడక, వినిబలదేవుండుగ్రోధ ♦ విహ్వలముతియు
యనియొమధుగుడుదవిహూర్చిత, కనదాయతలోచనముల ♦ కడఁగంపదరక.

౧౩౩.

శ. ఏమేమిహరికిన్గుఁగ నైననిభా ♦ త్రికుండుచింతింపఁగా
నామోడకమతిరుక్మిదద్యునకుఁడా ♦ నర్పింతునంచెంచె
భూమార్తమునింతక్రొవ్వుగలదా ♦ బాగాయెఁగాయిచ్చుటక
రాముండుండు తెఱంగుఁడోయిటికియొక ♦ బ్రాణంబులేయొల్లదో.

౧౩౪.

క. కుండినపతిగన్నియునీ, కుండిననేమాయెమాయ ♦ యోయునియనిన

ట్లుండఁబటుచండబలనో, గ్దండహలుండవయ్యెన ♦ తరుణిక్తాత్తుక్. ౧౩౧.

తే. అవ్వఁచొచ్చిటఁగలిగిన ♦ యవనిపతులు, మరుజమాత్రునిగానన్న ♦ మదిఁదలంచి

కడఁగిలేనియుఁగాంతుగు ♦ గాకనాదు, ముసలదండసముద్దండ ♦ పినరణంబు.

మ. ముసలామాతవిశ్రిష్టశాత్రవకుభృ ♦ స్తుభ్యోత్తమాంగచ్చటా

ప్రసరద్రక్రములానిభూతతతులా ♦ ర్వక్ బహ్వగంధర్వహ

స్తిసమూహంబుపనాతినించయముధా ♦ త్రిక్ జాపకత్వైవడక్

వెనఁగ్రిడింతుమహాపర్యుసభుజా ♦ విస్ఫారకౌర్యోన్మత్తిక్. ౧౩౨.

క్రొంచపదవృత్తము. త్వాతలనాథ, వ్రాతమునాడై ♦ గదనమహోన్నతిఁ, గడఁగిరయేనిక్

శాతహలాగ్ర, స్యాతశిరోధి ♦ ప్రవదురురుధిరా, చ్ఛానితవృత్తిక్

గాతరలీలక్, ఘాతలవ్రాలక్ ♦ గనుఁగొనిమనమునఁ, గలఁగుచుఁజైద్యుం

డాతురుడొంటు, లాతతశార్వం ♦ బమరులువొగడఁగ, నతివను దిత్తుక్.

క. అతివఁగొనితెచ్చియిగతి, నతిశయితప్రీతినిత్తు ♦ హరికిక్ దైత్య

ప్రతితింజయించిభూనతి, హితమతినింద్రునకొనఁగును ♦ పేంఁదునిలీలక్. ౧౩౩.

తే. ఇట్లుబలభద్రుఁడాడెడు ♦ హితతమోక్తి, కెంతయును నెప్పునప్పున ♦ సంతసించి

యతివచేసెయట్లన ♦ మదిఁదలంచి, భేరిమ్రొయించెహరియాత్ర ♦ బోరుకలఁగ.

సీ. అంబుజేక్షణుండంత ♦ సధికారులనుజూచి, యెల్లికుండినపురి ♦ కేగవలయుఁ

గావునరథరథ్య ♦ కరివదాతివ్రాత, మాయతమైయుండు ♦ నట్లునేయుఁ

డనుగఁజేయువచ్చు ♦ సఖిలసామంతులఁ, బిలిపింపుఁడిపుడచా ♦ రులనుబంచి

పటకుటీరకటాహ ♦ పటుకటాదుల నెల్లఁ, దోడ నెఱినితెచ్చు ♦ బాడనెరపుఁ

డతులనుణిమయబహుభూష ♦ శాంబరములు, కుంకుమపటీరకాశ్చీర ♦ సాంకవాల్లి

మృగమదకరండతండమల్ ♦ తగునితానఁ, బూనిలెండనిక్రికృష్ణుఁ ♦ డానతిచ్చె.

తే. ఇట్లునిమ్మమించిచ్చుయ్యాద ♦ వేశ్వరుండు, హితపురోహితసామంతి ♦ నృపుల నెలమి

నిడులకుఁబంచితానును ♦ విభవమెనఁగ, రహిఁజెలంగెడునంతాపు ♦ రమునకరిగ.

శా. ఈరితిన్నగర్భంబుఁజేరికటాహ ♦ ధీకుండుమాధ్యాహ్నిక

గ్రాంభంబుఁనిర్వహించివిబుధా ♦ ర్చల్ దీర్చినభక్తిమై

భూరిబ్రాహ్మపూజయన్నెరపియం ♦ భోజేక్షణానీతశృం

గారానర్హమణిప్రపీఠమునవే ♦ డ్కల్ మిఱఁగానున్నెడక్. ౧౩౪.

సీ. అంగనామనియోర్తు ♦ బంగారుపల్లెంబుఁ, దెచ్చియుంచఁగనొక్క ♦ మచ్చెకంటి
తెలివిచ్చునోగిర ♦ మొలకపప్పునుగూర, లూరుబిండ్లునుజారు ♦ లూరుగాయ
లంబట్లుశిఖరలు ♦ నావపచ్చల్లును, బరమాన్నమునుగల ♦ వంటకంబు
వరుగులప్పడములు ♦ ఎడియముల్ ఫలములు, ఖండచక్కెరతేనె ♦ పిండివంట
లూనరుసురభిశగవ్యస ♦ ద్యోఘృతంబు, నిర్దలనపినదధియును ♦ నీరుమీరు
నాదిగాపడ్రసోపేత ♦ మైనయన్న, మపుకువడ్డింపవేడ్కచే ♦ నారగించె. ౧౮౮.

క. తనవంతరంబచేతుల్, పదపద్మములమిసద్ద ♦ పత్రాక్షుండప
న్నద మొదపనుచితగతిశత, పదములిడిపతించెరామ ♦ భగ్నినిచరితక. ౧౮౯.

శా. కాంతారత్నముచెంగటన్నిలిచిబా ♦ గాలీయనక్షత్రరా
ట్రాంతానద్ధవిత్తికాతలమునక ♦ గంజాక్షుండాసీనుడై
యెంతేవేడ్కజెలంగహాటకమయ ♦ ప్రేంభవ్యణీపుట్టికా
సంతానాస్పితదివ్యచామరమరు ♦ చ్చంచత్కవోపాంతతక. ౧౯౦.

క. ఈరీతినున్నయొడదా, వారికుండొకడగుదెంచి ♦ వారిజనమునుం
జేరివననాంచలమ్మన, నోరుకమాటుకొనియిల్ల ♦ నున్వినయొక్తిక. ౧౯౧.

తే. దేవయవధారుధారుణీ ♦ దేవముఖ్యుఁ, డొక్కరుండిప్పుడెందుండి ♦ యోయెఱుంగ
మననగరివాకిటికివచ్చి ♦ తనవితంబు, కన్నపముసేయుమనఁబని ♦ వింటిననిన. ౧౯౨.

చ. ఉలికినయ్యలత్తటియ ♦ దూద్యహుండాతనిఁగెంపునింపుచూ
డ్యులఁదిలకించియోరిజడ ♦ కోరినవత్తురెయట్టిపెద్దల
య్యలఘుగుజాఘ్యలాగుటకు ♦ నర్హులెవాకిటనాచుచిత్తముక
డలియ వెవేగ మేగికొని ♦ తెచ్చికనైనచాలిలికనినక. ౧౯౩.

తే. తెచ్చిననుమారమున నెభూ ♦ దేవుఁజూచి, పచ్చిమిలుకానితండ్రెస ♦ ధృక్తిలేచి
నుచ్చెరువునోపనన్ద్యపా ♦ ద్యములనిచ్చి, మచ్చలలరంగడత్తుడ ♦ ములకు నెఱంగి.

క. ఎచ్చటనుండియొగిచివు, డెచ్చటికేగెదవుకామ ♦ హీసురవర
వచ్చటనుజేసిమన్ద్రపా, మెచ్చెనటసమస్తకుభస ♦ విషాదమయ్యక. ౧౯౪.

శా. ఎవ్వరుమీరుమీయునికి ♦ యెచ్చటనేమినిమిత్తమిత్త
స్తవ్యుగన్విబులాంటిగజ ♦ నమూలకేరికేశేరరానిదా
నివ్వనరాశిఁజొచ్చితిర ♦ భీష్టములిట్టివిసావదింపుడే
నివ్వలనేయఁగావలయుఁ ♦ గృత్యములుండిననానతిఁదకుక. ౧౯౫.

క. వినియుండుగుఁబెద్దలచే, ననఘాయభ్యాగతస్వ ♦ యంవిష్ణవనక్
దవరువచనంబుఁగావున, నినునాపాలింటిదేవు ♦ నిగభావించున్. ౧౫౩.

క. మణులుధనధాన్యములుగో, గణములుమాకెపుడుమిగుల ♦ గలగుచునుండున్
గణుతింపఁమోఘాత్రా, మౌనాశిషయనఁదగుతావ ♦ కాన్తిహిమన్. ౧౫౪.

క. నైవాధీనములోకము, దేవతమంత్రావళికిన ♦ ధీనముత్పం
త్రావళివిప్రాధీనము, కావునవిప్రులకునములు ♦ గలరేజగతిన్. ౧౫౫.

క. లీలామానుషతరుచిత, కేళీపరతంత్రుడనుచు ♦ గృష్ణుండ్డిటులన్
బాలినడుగంగమృదువా, కావళింబ్రాహ్మణుండువల్కు ♦ ఒగ్తాత్మనితోన్. ౧౫౬.

తే. సకలజగదీశ్వరుండవై ♦ యరలువప్ర, భానమునఁదేజరిల్లుధూ ♦ దేవదేవ
భూమిభారంబుఁదీర్పంగ ♦ బూనియిట్లు, లవతరించిననిస్సైంచ ♦ నలవియగునె.

కా. జలరాశిశ్రితుజేదికాంతరలన ♦ మైసాలబహ్నిస్ఫుర
జ్వలదంభోరవమంత్రఘోషఘోరో ♦ ప్రసజ్వలదవహ్నిః
లలనాసోమకుండస్తవోపశువునా ♦ లంభించివేదాప్తియన్
ఫలమున్ జెందినసోమయాజినినునే ♦ బ్రార్థింతుమతాస్త్రికృతీ. ౧౫౭.

ద. మహితపయోజరాగఫల ♦ మాక్తికసంచయనూనంతతా
విహితభవర్తమందరకు ♦ భృద్ధరణీరుహమూలవల్లులా
యహికులలోకవాసిబలి ♦ హర్త్యమునంటినఁదన్నణీతుల్
నిహితములొనటంచుబలె ♦ నిల్పితివడ్డముడంభకచ్చపా. ౧౫౮.

శ. మత్తిలియున్నదేవరిపు ♦ మన్తకమున్ బలుతుంగముస్తనాఁ
మత్తుముపైఁగనక్మనవి ♦ తోడనెయాశతపత్రపున్ననుం
బొత్తులపట్టికింగొడుగు ♦ బొంగరమీవెననానకొల్వున
తైత్తివేయివృషీవలయు ♦ మింతియుఁగోఅవిరాహమోహనా. ౧౫౯.

కా. రక్షస్సంచయరాడురస్థలముకౌ ♦ ర్యప్రాధతక్ గోళ్లచే
నక్షీణాహతివక్రలించిఖసము ♦ ద్యద్రక్తధారాచ్చటా
ప్రతుభ్యద్వివిషద్విషచ్చలభవా ♦ ర్థప్రాణసంహారకృ
ద్విత్తాదత్తుమహోన్నతేననఁగవే ♦ దీప్యన్నసింహకృతీ. ౧౬౦.

చ. బలినుష్ఠహత్స్యతాపశిఖి ♦ బంధురలీలధరాభ్రవీగులన్
దశముకొనన్ భవన్పురగా ♦ తామరసోదనురందధారచే

మలచితదీయమాభయము ♦ మానుతునందుడలంచి కాకయ్యా
యిలయుదివంబుబాదమున ♦ నెక్కువనాను దెవామనాకృతీ.

౧౬౨.

మ. ధరణీనాయకకంఠలుంతననము ♦ ద్యద్రక్తధారాఘత
స్వరుతుల్యాస్థసముజ్జ్వలత్పరిశునం ♦ సంబంధుభాసిల్లఁగా.
నరవిందాస్తనమగ్రబింబగతపూ ♦ ర్వాదికవిడంబించుభూ
సురవంశాంబుధిసోమురామువరితే ♦ జోధామనికగొల్పెదక.

౧౬౩.

సీ. అంభోధిశోషిగా ♦ స్రారంభశోభమ, హాళీలకుంభోద్భు ♦ వాయితములు
రక్షోధిభూకంత ♦ రాజీవలుంతన, బంధురమత్తద్వి ♦ పాయితములు
ఘటకర్ణదేహాద్రి ♦ ఖండమోర్యత్క్రియా, సశతారహరికులి ♦ శాయితములు
మాచుఖరుముఖ ♦ దోహదరాసీక, శలభగణాశ్రయా ♦ శాయితములు
తానకీనాంబకమహాక ♦ దంబకములు, భక్తజనదుఃఖసంఘముల్ ♦ పాపుఁగాత
సకలసద్గుణగూలాల ♦ సత్యశీల, జనకతనయామనోహరి ♦ శరణాశ్రయి. ౧౬౪.

ప. ఉరుతిరిరేవతీకుచన ♦ మున్నతభూధరశృంగవిస్ఫుర
ద్వరహరిచందనప్రకట ♦ వాసనజోక్కిమహీనవృత్తిచే
ధరణిజనంబుదాంతకుల ♦ ధర్మము నెప్పడునాచరించుచొ
ప్పరముచునీవుసంతతము ♦ నట్లొనరించితిగాబల్చుకా.

౧౬౫.

ఉ. ఆసురకామినీస్థిత ♦ మామలలిలముత్తమత్రయ
గ్వాసవనైసంయమన ♦ కాశలమేర్పడనంబకంబులక
ససమవృత్తిగోడ్పూచి ♦ విశ్వసునావిలప్తుజ్జోహ్నుడక
జేనితికాననహహ ♦ చెచ్చెమారజిదాకృతీహరి.

౧౬౬.

మ. గ్రుకటప్రదబంబులు నెక్కితతధా ♦ గాపనకాంక్షస్థలి
సకలక్షోభలమెల్లగ్రస్తులికిలి ♦ స్థాపిత్తహోదగ్రిహ
తకసంక్షోభనమాగరింగుముక్తి ♦ త్రాక్షుకీగోమతా
త్తికునిన్నుకమనిగోభజింతువిసమ ♦ స్థందారకల్యాకృతీ.

౧౬౭.

మ. రమణత్వత్పదకంజసంగతిభవ ♦ ద్రాగాక్షరోమాంచనం
క్రమితాంగంబునబాలైభూసతిజనక ♦ ఘాసాంకురశ్రేణి
ర్యమపుత్తీతటభూమిశైశ్నాదవగో ♦ త్రాక్షాకదీక్షామతిం
బ్రనుదంబందినయాతనిక గొలుతుగో ♦ పాలావశంసాకృతీ.

౧౬౮.

క. నాకతవినుమిఁకనిచ్చటి, కేకతమునవచ్చినాఁడ ♦ నేనదిసీతో

వాకొనియెదననిభూసురుఁ, డాకృష్ణునితోడవిసయ ♦ మడరంబలికెక్. ౧౬౯.

వ. అనిన సప్పరీక్షీర్ణరపాలుఁడు శుకమహాయోగిఁ గనుంగొని యవల నడచినవృత్తాం
తంబు సవిస్తరంబుగా నానతీయవలయునని యడిగిన. ౧౭౦.

శా. ఆవాసన్నదరాజరాజరవినే ♦ త్రాంభోజభోజాత్తజా
హానానారతనర్తనద్దహితని ♦ త్యానందనందవ్రజ
స్త్రీవారా సమబాణబాణకరజో ♦ త్సేకాంతకాంతాంగశో
భావిధ్వస్తఘనాఘనాగభృతిలి ♦ భృద్గోపగోపాలకా. ౧౭౧.

మాలిని. పరమపదనివాసా ♦ బుంధురశ్రీనివాసా

సర సమృదులహాసా ♦ శత్రుహృచ్చంద్రహాసా

భరితకనకచేలా ♦ భవ్యశృంగారలీలా

విరచితనుతిలోలా ♦ వేదవిద్యాలవాలా. ౧౭౨.

గద్యము. ఇది శ్రీమదనగోపాలశాశ్వతకటాక్షపీఠానప్రాప్తచతురతరసాహితీవైభవ చక్ర
పామాత్యైకనూభవ మంగమాంబాగర్భశుక్తిముక్తాఫల మార్గణవిశ్రాంతిమహాఫల కోవి
దనుతభాగధేయ కోటిశ్వరనామధేయప్రణీతం బైనభోజకన్యాపరిణయంబను మహా
ప్రబంధంబునంగుం బ్రథమాశ్వాసము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క. శ్రీగుచిరయోగయోగ్య, ప్రారబ్ధద్వివృతోధ ♦ పరిపాలితమో

దారుఘగుణవిశారద, నారదనుతగుణవిహార ♦ సంసకుమారా.

౧.

ప. అవిధరింపుము పరీక్షిస్తే పాలునకు శుకయోగి యిట్లనియె. అట్లు భూచేవుండా
గోపాలదేవునితోడ నిట్లని విన్నవించు చొడంగె.

౨.

సీ. వినవియ్యకృష్ణపు ♦ ధీసాధిస్తొకదివ్య, మండనంబననొప్పు ♦ గుండినంబు
తిత్తురంబునుధర్త ♦ తత్పరస్థితి నేలు, మదమదరాతిని ♦ మాజపృథము
భీష్మదైతనరారు ♦ భీష్మదాతనిసూను, లసమానులేపుర ♦ త్యగ్ధికబలులు
వారికందఱుకును ♦ గారాబుఁజెల్లెలై, యలరారురుక్మిణి ♦ యసెడుకన్నె
గుక్తిమొదలగునన్నలా ♦ రూఢమమత, నాటలను నేర్పనెంతయు ♦ నందమొలుకు
నంచకొదమయనంగన ♦ ఛించలక్షి, యలరుజనకమానసముల్ల ♦ సిలెడునటుల.

మ. ఆలభోజేంద్రగుడుదావాజారమునంగ ♦ ల్వైయండినానానరేం

గ్రులుజేజేమనిమొక్కపొచ్చియునునెం ♦ లోకూర్పునకూర్తుపైఁ

గలప్రేమంబునసొదల్లలనునై ♦ గంబించిలెప్పించిము

ద్దుఁగగ్గంటయెకానిచూడఁడలనా ♦ ధుల్తొక్కుటొక్కింతయున్.

౩.

తే. సకలరాజ్యమార్ధన్య ♦ సమితిదమ్న, సంకములఁజేర్చిము ♦ ద్వాడుమండు

నలువుదళుకొత్తిబాలవీ ♦ జారవంబు, లాలయనల్లారుముద్దుగఁ ♦ బలుకుమండు.

౪.

క. మెటుఁగున్ వెన్నెలచిన్నెల, చిటునగవులసకలరాజ ♦ శేఖరులందనున్

శిరమునవహింపఁగన్నియ, కరమలరున్ జందమామ ♦ కళయునుబోలెన్.

౫.

తే. ఆటప్రాసంబురాసంత ♦ నలకుమారి, కనుఁగుఁజెలుగుఁదలదండ్రు ♦ లలవరించి

రజ్జరేఖచకోరాక్షి ♦ యంబుజాస్య, లలితరసమంజరియనంగ ♦ వెలయుచెలుల.

౬.

క. అదిన్ని పాయమప్పడి, మోచినవారలనుఘటలి ♦ చూడఁగఁజేయున్

మైచక్కదనముచేయగ, లోచనధవళారవింద ♦ లోచనవినో.

౭.

ప. ఇవిధంబున నయ్యండజగమున్ కొండికి పాయంబు నంద భ్రంహరికొదండునిమండులా

గ్రంబులెఱంగున మెఱుంగులుగల యంగిల్లీనముల్లసనఁబునఁ బొసంగియును, ధాత్రీ

జనసతితనంవర్ధమాన యై యజ్ఞరేఖాముఖభజనంబులతోడిలిలావినోదంబులం

దవిలి మచ్చికలు హెచ్చు నచ్చనగండ్లు వెన్నెలకుప్పలు గుజ్జనగూర్లు తుంపెనీలుం
డాగిలిమూత లిట్టకలు సింగనావత్తి గుజగుజరేకులు చింతపూవులు చిట్టపొట్టలును
గుడుగుడుగుంచులు వామనగుంటలు నట్టింట మొదలు గాగల యాటలం దవిలి
కూటిపట్టునఁ గూడును నిదురపట్టున నిదురయు నెఱుంగక తరింగితహర్షాతిశయం
బున మెలంగుచుండునకుసరంబున.

౯.

తే. కలికిలతమానకువనంత ♦ వలననంబు, తఱుకువ్రొత్తమ్మివిరికినె ♦ త్రావిరీవి
కలిగిరహిమిఱఁగాఁజేయు ♦ కరణిశ్రుణి, చిన్ని నెమ్మేను పోయంబు ♦ చికలిచేసె.
క. అళికచక చనిచయశ్రీ, ప్లిలననమంబుధరమనుచు ♦ వివరింపనగుక
దళుకుగల మొగలితేకుల, తొలుకారు నైఱుఁగులచటఁ ♦ దోఁచుటకతనక. ౧౧.
సగ్గిగ, వద నాంబుద్భృంగభార ♦ స్వప్నదయనిలన ♦ త్వాప్రీతిత్వంబుఁడెక
మనిఁదాఁబాటింపకర్థిక ♦ మధురపుగృహిణీ ♦ మానితాంశూద్భవశ్రీక
దదభిఖ్యంబెందుచుక్షు ♦ స్తరణకమలరు ♦ స్తగ్యమాత్వంబునొం జిక
దదభీష్టప్రికబ్రథానా ♦ న్నయనమనుగతి ♦ స్తగ్యమానుప్రసిద్ధిక. ౧౨.

మ. అలరుంబోడియఁఖారవిందమహనీ ♦ యామోద వాంఛాప్తిచే
నలిసంఘంబులువ్రాలిగంధఫలిచా ♦ యక మించు నాసారుచిం
గలఁగంబాటియుదూర మేగకయెతే ♦ ద్ధంధాలింబుంబులై
నిలిచెక బైసనొప్పఘాలనిచల ♦ న్నీలాలకల్చానకుక. ౧౩.

శా. నారీప్రేక్షణ కాంతికోటటియళుల్ ♦ నాళికముల్ తోడుగాఁ
గోరక గెల్వఁగనీనికామృతికినై ♦ కొంకేలమికారుచిక
మిఱవైమనికోరఁజేరివలగా ♦ మిక్కిలిచ్చిపోఁడమ్మిక
స్తూరీచిత్రకరేఖవక్రమునని ♦ ల్పుకొబొల్పుఁడత్ప్రీతికక. ౧౪.

శా. ఆవాగ్భర్త చెలికొసృజించుతఱిస ♦ రావంగీణ సౌందర్యభా
శ్రీవిస్ఫూర్తి ముసర్వభూవలనా ♦ సేవ్యత్వసౌభాగ్యకృ
చ్చీవిస్తారముగల్గవర్ణములునీ ♦ రేజాక్షి ఫాలస్థలిక
శ్రీవర్ణద్రవ్యసంపుటంబుగనువ్రా ♦ నెన్నాఁడుగొగర్ణముల్. ౧౫.

చ. అలికులవేణి భూయగళ ♦ మక ధనువుల్పిరకజ్జలప్రభా
విలసితపక్షమార్వికలు ♦ వేగనమర్చిమరుండుమాడ్కులక
గలువలకోరులకదొడిగి ♦ గాఢవికర్ష మొనర్చిలక్ష్యమం
దిలవడుదాఁకనాచెనన ♦ నందుద్రపానతదృష్టులొప్పడిక. ౧౬.

తే. చెలి యకందమ్మలందమ్మఁ ♦ జెందఁగోరి, మీనసంతతులెంతేని ♦ మెలపుతోడ
నీటదపమాచరింపఁగ ♦ నాటఁగోలె, నవనిరాజీవసంజ్ఞలు ♦ నవిభజించు. ౧౭.

తే. మగువకనువోయియోవన ♦ మదము పేర్చి, శ్రవణబిలములఁబడునను ♦ శంకనలిన
భవుఁడునిగళంబులుంచిన ♦ భౌతిగజ్జ, లాంగకతఁబత్తురేఖలు ♦ నలగుమిగుల. ౧౮.

చ. దళములుగూర్చిగంధఫలి ♦ తామరసాయత నేత్రనాసికఁ
గెలువఁగవచ్చిత్రుచిక్కిఁ ♦ గీడ్వడిలజ్జఁదొలంగికానన
మ్మలనుఱుఁగొటనాభ్రమర ♦ ముల్ పువులన్నియుఁజెందువేడ్కచే
నలరియుఁజంపకంబనన ♦ నాదరవృత్తి మెలంగునివృథుకొ. ౧౯.

ఉ. మీనతసారసత్వమున ♦ మించినదేదనిలోచనద్వయం
బానిసమికభూరిగతి ♦ నాప్తివిపర్యయద్విర్భవత్వమై
మానుగనక్షరస్వపట ♦ మన్ని జమగ్యమునందునుంచఁగా
దానఁజెలంగెనానప్రమ ♦ దామణికికాభువనప్రసిద్ధమై. ౨౦.

సీ. కల్కిచిల్లలకొల్కి ♦ గావునఁగెవ్వైవి, పక్షబింబమటంచుఁ ♦ బలుకరాదు
వికవోత్పలేక్షణ ♦ పికవాణిగావున, నధరంబుచివురంచు ♦ నాడరాదు
కామినిజలదాభ ♦ కచగానమోహంబు, పచ్చరాగమటంచుఁ ♦ బలుకరాదు
కలకంఠికమలాస్య ♦ గానరదచ్చదం, బలమధురసపూర ♦ మనఁగరాదు
పరితనెవ్వైముసారలా ♦ వణ్యవిభవ, జలధినుదయించుసంపూర్ణ ♦ చంద్రుఁడగుటఁ
దద్దతామలనవసుధా ♦ ధారలుండు, దీపియనవచ్చుదోయ్యలి ♦ యియ్యమోవి. ౨౧.

తే. రమణిరమణీయయోవనా ♦ రంభజాత, సాఁసాహతదరహాస ♦ చంద్రికాంసు
రములచాలనఁజెలువైందు ♦ విమలటీర్ణ, దలితకుందళోరక కాంతి ♦ దంతసక్తి. ౨౨.

మ. చెలియాస్యద్యుతిఁజెందఁగోరిశశిరా ♦ జీవంబులెంతేనన
స్థలినిచ్చల్తపమాచరింపనిజము ♦ త్రన్నేహసంపన్నతైక్
జలజంబం దెదనాత్మతేన్విగుండజ ♦ ప్రంబుంగళంకాస్తిఁచ
త్ఫల మొందంగనడయ్యెఁగాననదివ్రా ♦ వైష్ణవమూలంబిలకొ. ౨౩.

తే. చెలియవక్త్రాంబుజంబును ♦ శీతభాను, బింబముద్రావళానుంచి ♦ శంబరారి
తూఁపలాఘవమునఁగదా ♦ లోయజారి, పాడవునకుఁజేరియెలన ♦ గుప్తముదోప.

మ. జనభీతిప్రదభూషణపంకజనన ♦ స్ఫారాయశఃప్రాప్తివ్రా
వనరాశందప మొందిశంఖముకల ♦ స్వానామృతాఘంబుతో

భనరేఖాత్రయభాసురంబునయిత ♦ ద్భామాగళత్వంబునొం

దినుముక్తావళితద్భవత్వమునఁజెం ♦ దైహహరనామాకృతిక.

౨౫.

తే. వనితభాహుయుగముకల్ప ♦ వల్లలగుట, తథ్యమనియొన్నబోలును ♦ దారలీల

నంగుళులుకిసలంబులే ♦ యనఁగవచ్చు, నరుణనఖశోరకంబుల ♦ నలరుకతన. ౨౬.

తే. భీతమ్మగనేత్రభాహువుల్ ♦ బినములగుట, కొకరినడుగంగవలయునే ♦ ప్రకటమగుదుఁ

బాణియుగ్గకవశోణ ♦ పంకజంబు, లరిదినటఁదోచుచుండుటె ♦ గుఱుతుగాద.

తే. మగువయంగంబులెల్లను ♦ దగన్మజించి, యంతఁడప్పొప్పుచూచునో ♦ నబ్జభవుఁడు

దబ్బఁజైతోచుచున్నా ♦ స్థంబునందు, బుజయిడినచందముననాభి ♦ పాలుచుమిగుల.

క. జలదరుచివేణినడుమం, జెల్లవొందఁగఁబిఱుఁగుదనరు ♦ సీమంతినికిక

జలదాత్యయమునయమునా, జలధారందగుతదీయ ♦ సైకతమనఁగక.

౨౭.

ఉ. కానకగాత్రనున్దొడల ♦ కాంతికిఁమోడియనంటులంతటం

గాననభూమిలోనఁగి ♦ కైతవపుత్తినీసర్గతత్ప్రభా

నూనవిలాసముంగొనఁగ ♦ నొక్కటదొంగలసంతరించియుక

దానసుజెందలేకయటఁ ♦ దద్దయువాంచుశిరంబులజ్జచేక.

౩౦.

చ. దళములువెంచికంజములు ♦ తామరసాక్షిపదదవ్యయంబుతోఁ

జలమునబోరవచ్చిరుచి ♦ సంపదసాలమిచేసహస్రధా

దళితములొటనోచివురు ♦ తండముమాపురపద్మరాగభా

విలసనకైతవంబులను ♦ వేమఱుఁజేరిభజించుచుండుటల్.

౩౧.

తే. చెలియప్రపదంబుఁజూచిల ♦ జ్ఞించికచ్చ, పంబుదనతలఁబొట్టలో ♦ పలనెయించు

నంతఁబోకవిరక్తిచే ♦ నవనినెగడుఁ, గమతమననెందుఁదానరి ♦ గాఁడనంగ. ౩౨.

మ. మొగమాచందురుఁగేరుఁగెంపులనగుక ♦ మోవద్దపుంబిల్లలం

దెగడుంజెక్కులుచంచలాశిగెలుచుక ♦ దేహంబునబ్బంబులక

నగుఁబూలుల్ కనకప్రసూనకళికల్ ♦ నాసారుచుల్ వేల్లహా

చిగురుల్ మీఁతెడునెంచఁగావన మెయ్య ♦ సీమంతినీరత్నముక.

౩౩.

సీ. పద్మాక్షిచక్రితోఁ ♦ బాణితోనెనరావు, కందముల్ కనకార ♦ విందములును

దనుమధ్యమోవితోఁ ♦ దావితోసరిరావు, బింబముల్ నూనక ♦ దంబములును

సుధామిల్లదురుతోఁ ♦ నుదురుతోఁదులరావు, కుందముల్ శశిరేఖ ♦ చందములును

చంద్రాస్యయూరుతోఁ ♦ సూరుతోదొరరావు, నీలముల్ చించలా ♦ బాలములును

నలినలోచనతోడలతో ♦ నడలతోడఁ, గంబముల్ మదమృతకా ♦ దంబములును
దలఁపనీ కావుమృదులతా ♦ తన్ని నెంచ, నలవియేచేయుజిహ్వల ♦ చిలువకైన. ౩౪.

ఉ. చంఝరుఁగేరుమోముజిగి ♦ సౌరుప్రవాళముమోముమోవితా
నంపపుఁజిన్ని వెన్నెలల ♦ యారెయ్యెయారమురువునవ్వులిం
దిందిరిపాళికింగురులు ♦ నీటగుముంగురులద్దిరయ్యయే
మందము ధారుణీవలయ ♦ మందముదానిపిలుంచందముకొ. ౩౫.

సీ. బిసములకునుబుట్టి ♦ కుసుమదామవిభూతిగి బిభేషింపఁగఁజాలు ♦ బాహుయుగము
కమలంబులకుఁబుట్టి ♦ కంఠులకోరీల, కిట్టింకులిడఁజాలు ♦ నీక్షణములు
చిగురాకులకుఁబుట్టి ♦ జగితెంపునిద్దంపుఁ, దేటవాటింపని ♦ తియ్యమోవి
హరిపదంబుఁబుట్టి ♦ హరిమధ్యమునుబట్టి, యల్లలనాడించు ♦ ననన్దుఁగౌను
ననఁటులకుఁబుట్టిమదహస్తి ♦ హస్తములను, జెనకఁజూలిననుద్దొడ ♦ చెలువుగలిగి
వెలయునబ్బలలావణ్య ♦ వివిధలీలఁ, దలమెనుతియింపవేనోళ్ల ♦ చిలువకైన. ౩౬.

ఉ. కాముదిలేటలబ్బముల ♦ కాంతిమెలుంగులచెన్నుపుష్పపుం
దామమునందముత్పలవి ♦ తానముచందమునేర్చికూర్చియా
తామరచూలి నేర్పుప్రథి ♦ తంబగునట్టులగాఁపుజించెనో
కామినిమందహాసముమొ ♦ గంబునుదేహముబాహులక్షులకొ. ౩౭.

తే. అనుచునీరేదిద్విజవర్గఁ ♦ డలఁబోఁడి, చారులూహవ్యగరిమంబు ♦ సారఫణితి
మోయనభివర్ణనమునేసి ♦ మతియున్బిట్టు, లనియెదానవవైరితో ♦ వినయమెసఁగ.

సీ. ఆరూఢయావన ♦ యగునట్టితనపుత్రిఁ, గనుఁగొనిచ్చివకుం ♦ డనఁభువృత్తిఁ
దగినట్టివరునకుఁ ♦ దరళియతాక్షిని, బరిణయంబొనరింపఁ ♦ దతియటంచు
మది నెంచబంధుల ♦ కదియెల్లవిదితమా, నటునేయనీరుల ♦ కలలిహరు
నిదియుక్తమిరీతి ♦ కింకదామసముచేయఁ, బాడిగాదటుగానఁ ♦ బరిణయంబు
నేగగాంపుమనిపల్క ♦ విభుఁడుదాని, కలరిహరికిననురూపుఁ, ♦ డైనధవుని
నిశ్చయింపంగ నెడయలు ♦ నమ్మిమీర, లనినవారిట్లుపలికిర ♦ మనుజుపతికి. ౩౮.

ఉ. కాంతునిరూపవంతునిఁగఁ ♦ గన్నియగోరునుపిత్తవంతుఁడా
నెంతయు నెంచుదజ్జనని ♦ యిచ్చునునిచ్చులునెన్నునత
నంతునిఁగాఁగఁదగ్గురుఁడు ♦ బంధుజనంబులునెన్నునీనుఁగ
గాంతురులొకముత్సవముఁ ♦ గాంచినుతింఁచుచివాహవేళకొ. ౩౯.

క. కావుననీగుఱులుగల, భూవరసుతునొకనివెదకి ♦ పూర్ణేందుముఖిన్
శ్రీవెలయుఁబెండ్లిసేసిన, యేవారునుమెచ్చుకుందు ♦ రేనినునధిపా. ౪౧.

తే. అరయు సర్వజ్ఞుఁడవగునీ ♦ వఖిలదేశ, వాసిభూమిశ్వరాత్మజ ♦ వర్తనంబు
లెఱుఁగుదువుగానఁదగినట్టి ♦ వరునివెదకి, కూతునిమ్మనిపల్కువా ♦ త్రోణిః భుఁడు.

మత్తకోకిల. మీరలెంచినసద్గుణంబుల ♦ మీఱురాచకోమారులిం
దేరియేరిగఁజించిచూచిన ♦ నించువిల్తునితండ్రియున్
వారిరాశితనూభవాపతి ♦ వారిజోధ్యవపంద్యుఁడున్
వారిజాప్తమృగాంకనేత్రుఁడు ♦ వాసుదేవుఁడొకంఁడిలన్. ౪౩.

సీ. ఎవ్వనికాననం ♦ బిందుశేఖరసరో, జాననాగ్రకిరీట ♦ భాసురంబు
తనరు నెన్వనిబల ♦ దావాగ్నిసురరిపు, గ్రామణిశలభైక ♦ సుస్థరంబు
• తగు నెన్వనిచరిత్ర ♦ నిగమాంతరాధ్ధాంత, సంతతాన్వేషణ ♦ శ్రాంతిదంబు
చెలఁగు నెవ్వనిమనో ♦ విలసనంబీహాస, వ్రుతితాఖిలభూత ♦ నర్తనంబు
వెలయు నెవ్వండుసురనర ♦ వివిధతిర్య, గలమయనైకలోకవి ♦ హారపరత
నట్టిజగజ్జైమనయల్లుఁ ♦ డగుటకంటె, భాగ్యమున్నచెలెఱుపుఁడి ♦ బంధుజనులు.

క. ఈగతిభూపతియనఁడు, ద్వాగమృతముఁగ్రోలిసభ్య ♦ వరులుసెలంగన్
నాగరికవినుతగర్జ, భోగముతోదివ్యకుసుమ ♦ ములుజడివట్టెన్. ౪౪.

తే. అంతనివియెల్లవినిరుక్తి ♦ యతులరోష, వివశుఁడైపల్కినభవారు ♦ వెరఁగుపడఁగఁ
దనదుబాల్యంబుకతమునఁ ♦ దండ్రినైన, సరకుసేయనియొద్దతి ♦ సమదలీల. ౪౬.

క. ఈలీలాపతికృష్ణున, కేలాగుననీయఁదలఁచె ♦ నివ్వడుధరణీ
పాలుండుమీరలిప్పలు, కాలించితిరెట్టులుచిత ♦ మాయదిమీకున్. ౪౭.

సీ. చనుపాలానంగిన ♦ వనితసొంచెనటన్న, ధర్మాత్తుఁడనియొట్టు ♦ తలఁపవచ్చు
మత్తుఁడైతనమేన ♦ మామఁజంపెనటన్న, శ్రుతవంతుఁడనియొట్టు ♦ చూడవచ్చు
నలజరాసంధున ♦ కనిపీఁగిచనెనన్న, బలుమగంఁడినియొట్టు ♦ పలుకవచ్చు
నాభీరసతులపాం ♦ దాసించినాఁడన్న, నందగాఁడనియొట్టు ♦ లాడవచ్చుఁ
దనదుతలిదండ్రులెంతయు ♦ వనటఁగనుచు, దొంతిసంకిల్లఁబడినుండ ♦ సంతఃసమునఁ
దొంచినట్టులతిగు గాడు ♦ గుండగీఁడు, నెనరుగలవాఁడనుచు నెట్టు ♦ లనఁగవచ్చు.

క. హానిచరిత్రలులోకము, లోనంగలప్రజకుమిత ♦ లుసురంతులునై
నానాట నెగఁడినిమే, యానాటినపరునిమనకు ♦ నంటనఁదగునీ. ౪౯.

- తా. ఏరీతికొగణియించి చూచిననువృత్తి క్షీణండుపాత్రుండుగాఁ
డిరామామణినీయవిక్రమకళా ♦ హేలాపరాభూతపి
రారాతిప్రకరుండుసద్గుణకదం ♦ బావానుడొచ్చెద్యుడి
నీరేజాక్షినిబెండ్లియాడమనకు ♦ శ్నేత్రైకపర్వంబగుకా. ౫౦.
- ల. ఇట్లుపలుకునుతున ♦ కెంతేనిమోమిడి, మాటువలకకుండె ♦ మనుజనాథుఁ
డంతభీష్మమహిషి ♦ యంగనాతిలకంబు, ధర్మవచనసరణి ♦ దలచిపలికె. ౫౧.
- తే. ఏలమీలావివాదంబు ♦ లిట్లుగలదె, పీరుహారనిమిరేల ♦ పేరువాఱు
గన్యదనకంటికింపైన ♦ ధన్యునొకనిఁ, గోరికొనుఁగాకరాజుకొ ♦ మారులందు. ౫౨.
- క. పిలిపింపుఁడునానాభూ, తలనాథకుమరవిరుల ♦ ద్వైర్యాత్మలన
త్యలఘుబలాన్వితులనుని, గ్నలనిజచరితులస్వయంప ♦ రంబునకిటుకకా. ౫౩.
- వ. అని యివ్వఁగింబున నవ్వుహారాజమహిషి నిజనల్లభాశయానుగుణంబును, నిభిలబాఁధవ
సందోహప్రహర్షప్రదంబును, గుటిలహృదయకుమరవిరచితాసంభావనానుకూలంబుగాఁ
జాతుర్యంబు నివ్వటిల్లం బలుక నవ్వసూమణివాక్యంబులకుఁ దత్సంధంగలదొర లివ్వసూ
దేవి యింత యొప్పుం బలుకునే యిప్పులకుఁ తెజంగున న్నడచుట మనవంగడంబునకుం
గల ధర్మం బని యేకకంఠంబుగాఁ బలికి రప్పలుకులకు మొగంబు గంటుకెట్టుకొని
యోఁగాదనంజాలక రుక్తి యూరకుండె. అప్పిదర్శనమండలాధీశ్వరుండును దత్సమయం
బునఁ దనవ్రాయసాలవారినిం జూచి నిభిలనరపాలపుంపకుమారులకు నుత్తరంబులు
వ్రాయఁ దని మహాహగ్నోత్కర్షంబుగా నానతిచ్చి సముచితప్రకారంబున నిహంతః
పురంబున కరిగె. అటఁ గుటిలహృదయుం డగురుక్మియనువాఁడును దనసంగడీలం
గూడి మంతనంబునకుం జొచ్చి యెత్తెఱంగున నైన నిత్తరుణి శిశుపాలునకే యిత్తునని
రహస్యంబుగా నిశ్చయించి నిజమందిరంబునకుం జనియె నంత కొన్నిదినంబు లరుగు
టయుఁ గ్రమక్రమంబున. ౫౪.
- క. కరితురగరభవదాతి, స్థిరవిక్రమలీలధరణి ♦ దిర్ఘిరదిరుగకా
నరపాలనుతులరాఁకొడఁ, గిరిదిక్కులనుండిరాజ ♦ కీయులుపిలువకా. ౫౫.
- తే. అత్యుకొలుపుననడచిన ♦ యవ్వోశేష, నున్నకాదన్నపలుకులు ♦ నాత్తజనని
యాపయికుముస్వయంవరం ♦ బనినతెజఁగు, చతురులైనట్టితనవయ ♦ న్యలువచింప.
- సీ. శీతాంశుబింబాస్య ♦ చిటుతనాఁటనుగోరె, సఖులచేసెపుడుఁబ్ర ♦ సంగవశత
భవదీయసౌందర్య ♦ భవ్యతరఘ్నేయ, విభ్రమాదాగ్రముల్ ♦ వినుటఁజేసి

చెలికత్తియలకైనఁ ♦ దెలివిడిగాకుండఁ, దనునీదుసాము గాఁ ♦ దలఁచియుండు
నింగితిజ్జుఁడనౌట ♦ సంగనామణిచిత్త, మింతంతయెఱుగుదు ♦ నేనొకండ
నాత్తిసకల్పమంతెరా ♦ యంబునొందు, నన్నఁబటుభీతిచెలరేగి ♦ తన్నుఁగ్రమ్మి
చిత్తెనొమ్మోభ మొనరింపఁ ♦ దత్తటిలుచు, బాలనంతాపమునఁగుందు ♦ వెళయందు.

తే. పద్మలాంచనకెప్పటి ♦ భంగి నేను, జదువుచెప్పంగనగరికిఁ ♦ జనినయపుడు
భూరినారంగకదళికా ♦ నారి కేశ, మహిత మైనట్టియారామ ♦ మధ్యసీమ. ౫౮.

సీ. కలఁకులఁజెలువొందు ♦ సెలమావిగుమురులఁ, గ్రమ్మద్రాక్షలతోడఁ ♦ గలసిమెలఁగు
నేలకీతీవెల ♦ నెనసినకపురంపు, టనఁటులపజ్జలం ♦ బెనఁగియున్న
గొజ్జంగపాదలపైఁ ♦ గురిసినచిటుమందు, చినుకులతోఁగూడఁ ♦ బెనఁగివచ్చు
చిటుతలెమ్మెరలచే ♦ విటిగిసతరఁగల, మించుటుయ్యెలలరా ♦ యంచకొదమ
• పిండునిమరింపజోలలు ♦ బిట్టుపాడు, తుమ్మెదలకమ్మలెయ్యెప్ప ♦ తమ్మిపూల
మెండుపుప్పొడికిలయంగ ♦ నిండియున్న, చలువతావులువెదచల్లు ♦ కొలనిచెంత.

క. బాలనహకారభూరుహ, మూలస్పృహణీయతమత ♦ మోవిమతిశిలా
నీలాబ్జశయ్యమీదని, జాళితతుల్ గొలువనున్న ♦ యంగనఁగంటిక. ౬౦.

చ. కనుఁగొనియిన్ని నాల్గవలెఁ ♦ గల్గియిడే మొకచేరవచ్చినక
ననుఁగనిలేచి మొక్కదువి ♦ నర్రుముఖాంబుజుయ్యెన్వినిప్పుడి
వనజదళాక్షీయంచుమది ♦ వారనిప్రేముడిఁజేరఁబోవవా
డినపువుదేఁగెరీతిఁబ్రక ♦ టించులతాంగినిజాచి నెచ్చెలుల్. ౬౧.

సీ. కూరిమిరాయంచ ♦ కొదమలలాలించి, నడిపించరాదలే ♦ నలిననేత్ర
కేలఁగైకొనిచిన్ని ♦ కీరంబునకునేల, మాటలునేర్పవే ♦ మచ్చెకంటి
మేళించిచివించి ♦ నాలాపగతిమీఱఁ, బలికింపవేలూగో ♦ పంకజాస్య
జలకమాడుమటందుఁ ♦ జెలులెచ్చరింపఁగాఁ, బోపొమ్మనెదవేల ♦ పూవుఁబోణి
కలపమలఁదవిదేటికే ♦ కంబుకంతి, వన్నెలిడసెల్లవేటికే ♦ వన్నెలాఁడి
పూలుముడువవదేటికే ♦ నీలవేణి, యారగింపవదేటికే ♦ యబ్జపాణి. ౬౨.

క. ఈవచ్చినయొజ్జలనిటు, నేవింపకయుండనీకుఁ ♦ జెలియాతగవే
నావినినాదిక్కు మొగం, బైవనజదళాక్షీలేచి ♦ యతిభక్తిమెయిన్. ౬౩.

తే. విధియుతంబుగనర్హుని ♦ విధులొనర్చి, యుచితకనకాననంబున ♦ నుండఁబనిచి
నాననానతపదనయై ♦ నాననిలువఁ, గలికిఁజెలులెల్లననుఁజూచి ♦ పరికింపుడు. ౬౪.

తే. భూసురోత్తమమీరుమీ ♦ పుత్రికన్న, నెన్నదగుప్రేమనీకన్నె ♦ నెపుడుచూచు
చుండెదరుగానఁజెలుపక ♦ యుండఁదగుదు, వినవలయుమీరలీకన్నె ♦ వితమునేడు.

సీ. నీరజదళశేత్ర ♦ నిన్నటినుండియు, నత్యంతచింతాభ ♦ రాప్తినొంది
చెలులవోబలుకదు ♦ కలవమలందదు, పీఠెవాయినపుడు ♦ విరులుతులును
దంచలనడపింప ♦ దలరులుచిరుముదు, పలికింపదొకపరి ♦ జలుకనెపుడు
తొడపులు వెట్టదు ♦ విడమియఁబోయిన, నాదరింపకత్రోయు ♦ నవలఁజెలిసి
ఇట్టులుండంగఁగారణం ♦ బేయియనినఁ, జెలియమాతోడనులుమాట ♦ పలుకదిపుడు
కలికివృద్ధయంబుమీరైనఁ ♦ చలియరాదె, యనుచుబలుకంక్షనియంత ♦ నలరుఁబోడి.

క. కన్నెనీయుచునపుడ, కన్నునియచునఁగినియుచు ♦ గడువడిదనచే
నున్నవిరిదమ్మివైచు, నన్ననఁబోడులవిదల్చి ♦ యవ్వలఁజనియెన్. ౬౭.

క. అత్తతీధోజన్మపాలుని, బిత్తరియరుడెంచిమాకు ♦ బ్రతుమెనఁగఁగడున్
బత్తియొనరించియోవి, ప్రోత్తమమీరిపుడువింటి ♦ రోలేదొగదా. ౬౮.

క. ఈసకియున్నయునికిమ, హీసురకులలెకనిన్న ♦ నృపునభవార్తల్
దాసీజనములు దెలుపఁగఁ, దానైవమిఁజేసియనుచు ♦ దలఁపుడుమదిలోన్. ౬౯.

చ. ఒదవినవృద్ధభావమిది ♦ యొక్కటియేమహనీయబుద్ధియన్
సదమలన్మృత్యుమార్జవము ♦ శాస్త్రవిధిజ్ఞతయెల్లఁగల్గుటన్
మదిదలపోసిగాన్పుపుడు ♦ మన్ననమిమ్ముగురుత్వబుద్ధిచే
ముదితకువిద్య నేర్పఁడని ♦ మోదమునన్నియమించియుంచుటల్. ౭౦.

తే. అట్లుగావునమీకంటె ♦ నాప్తుఁడొకడు, గలుగనేర్చునెమదినున్న ♦ కార్యమెల్ల
విన్నపమొనర్తునదిమీరు ♦ వినుచువారు, మనవిచేఁగూర్చియిచ్చెద ♦ మనినయపుడు.

క. అనవుండిట్లునిపల్కితి, వనశేక్షణతోడనెందు ♦ బనిచినఁజనినీ
మనమునదలఁచినకార్యం, బనుకూలమొనర్తుబలుక ♦ మాజంకేలా. ౭౧.

సీ. ఈగతి నెంతేని ♦ హితముదోవఁగఁబల్కు, నాకిట్టులనిపల్కె ♦ నలినశేత్ర
మనుజేసుఁడాదరం ♦ బునర్నక్షిణీకిఁబెండ్లి, యొనరింపఁగానెంచి ♦ వినుతలీల
బంధులకెఱిగింపఁ ♦ బ్రమదంబుతోవారు, నదియుక్తమనిపల్కు ♦ నలరియపుడు
వసుదేవమతునకు ♦ వనితనిచ్చుటయుక్త, మనినిశ్చయముసేసె ♦ నవనివిభుఁడు
నీవితంబెల్లవినిగ్గుకి ♦ యీనుతోడ, హరినినిందించితిమపాలు ♦ గరముఁబొగడి
యతనికిచ్చుటతగునె ♦ యపుడువలుక, నింతయునునినేనపు ♦ డిట్టులంటి. ౭౩.

క. ధరణీశులందఱిండుల, కరుచెంచినవారిలోన ♦ హరిమధ్యస్వయం
వరమునఁగోరినవారికిఁ, దరుణీమణినిచ్చుటరయఁ ♦ దగవనినంతకా. 2౪.

సీ. ఇదియొక్కమన్నిభ్యు ♦ లెల్లవారునుబల్కు, నవనీశుఁడామోద ♦ మందియంద
చారులఁగనుఁగొని ♦ సత్వరగతిఁజని, ధరణీశ్వరుల నెల్లఁ ♦ దడయుకపుడు
తోడితెచ్చనరుక్తి ♦ మోడితోఁదనయింటి, కడకేగిదుర్మంత్ర ♦ మెడఁదనెంచి
బలిమిచేస్తెనను ♦ బద్దాయతాక్షిని, శిశుపాలునకెప్పెండ్లి ♦ సేయఁదలఁచు
టంతయునువినిరుక్తిణి ♦ యధికదుఃఖ, మంతరంగంబు నెఱియంగ ♦ నార్చినొందె
నెపుడుకృష్ణునివరియింస ♦ నెంచుకతన, నరయవేటొక్కరుని బెండ్లి ♦ యాడరోసి.

ఉ. కావునవాసుదేవునిటు ♦ కంజద శ్రేక్షణగోరియుండుటకో
భూవిభుఁడేనునిద్రఱముఁ ♦ బొల్పుగయోజనచేసియొట్టులేక
• శ్రీవసుఁడైనకృష్ణునికిఁ ♦ జేడియనిచ్చినభాగ్యమంచుమా
భావమునందలంచితిమి ♦ పద్మభవాన్వయవార్ధిచంద్రమా. 25.

ఉ. ఈగతికంతరాయముగ ♦ నెంచినరుక్తికిదుష్ప్రవృత్తియే
బాగుగ నెంచియాసురవి ♦ వాహమునకొనతి నాక్రమింపఁగా
వేగమెవచ్చుచెద్యునకు ♦ వేమఱునుందలవంపులొనటుల్
రాగము నెంచురుక్తికికి ♦ రాజవతంసునిగృష్ణఁగూర్పఁగకా. 26.

క. మీచేతనైనదగుటను, వేచనివ్వారకకుఁజేరి ♦ విన్నుటఫణితికా
సూచింపుఁడెల్లకార్యం, బాచక్రాయుధునితోడ ♦ ననఘాతెలియకా. 2౭.

సీ. కరముమత్పూర్ణనఁ ♦ గైకొనిమీరలు, శ్రీకృష్ణదేవుని ♦ చెంతఁజేరి
ధవళాక్షిరుక్తికిఁ ♦ దనుఁగోరియున్నట్టి, లెజఁగునుభీష్మక ♦ నరవరుండు
నేనునునాచంద ♦ మెంచియున్నక్రమం, బందులకువిరోధి ♦ యైనరుక్తి
దుర్మంతమునుజెప్పి ♦ తోడనతానిందు, వచ్చిమాకెల్లను ♦ బ్రమదమెసఁగఁ
జైచ్యుఁడాదిగాఁగల ♦ యట్టిశత్రువులు, నందఱజయించినతీర్క్కర్తి ♦ నధిగమించి
యంబుజాక్షినివరియంపు ♦ మనుచుఁబలుకు, మనఘదారిశ్రీభూదేవ ♦ తాగఁగఱ్య.

చ. అనవినియిట్టులంటిమను ♦ జాధిపురాణికినీదుపంపునం
బనివినిశీఘ్రమేయిపుడ ♦ పంకజనేత్రునిచెంతకేగియా
తనినుదికింపుపుట్టఁగను ♦ ధారసధారలుమోనివాక్యముల్
ఁనుపడఁచెప్పితోడ్కొనుచు ♦ వచ్చెదనించునరాశకుంతలా. ౨౮.

మ. అనియిట్లేచినతల్లితో బలుకుచో ♦ నబ్బాక్షియాగుక్తితో
వనితారత్నములజ్జనొందివినమ ♦ ద్వక్రాబ్జయైయుండియున్
మునుచున్నల్లులుదేహమందుబొడమెం ♦ బూర్ణేందుభాస్వన్నఖం
బునసామాతదరస్థితంబువెలికు ♦ ప్వాంగకలతాతన్వికిన్. ౮౧.

తే. ఇట్లుప్రీడాభరంబున ♦ నించులోడి, చెలలకునుదనహృదయంబు ♦ తెలియకుండి
దాచియున్ననునీమ్మిడ ♦ దవిలియున్న, మనము నెఱిగినననురాగ ♦ మహిమనపుడు.

క. వనితారత్నముమదిగల, ఘనమగురాగానుష్క్తి ♦ గాంచుటనాకున్
గనుగొనగవిశదమాటక, వనజేతుణునత్వరముగ ♦ వచ్చితినిటకున్. ౮౨.

ఉ. వారిజనాభ నేనిటకు ♦ వచ్చుతేందరభాక్షితోడనీ ,
పూటనుండుమికలక ♦ నొందకుమియెటులైనబ్రార్థనా
చారువచోవిలాసముల ♦ సమ్మదమానటువిన్నవించియా
శౌరినిదోడితెస్తుని ♦ సాదరపుత్రినిబల్కవచ్చితిన్. ౮౩.

క. భక్తులప్రతిజ్ఞగూర్చుట, యుక్తముగదనీకువారి ♦ శోదరవిలస
న్నక్తంకరముభిభవదా, సత్తాత్తికగొనుటలోక ♦ సమ్మతినుమ్మి. ౮౪.

క. అనియిట్లుభూనురాగ్రణి, తనరాకకుగారణంబు ♦ తథ్యముపలుకన్
వినియంతగొర్చినిట్లును, దనుజారిప్రమోదపూర్ణ ♦ తనువిప్రునితోన్. ౮౫.

సీ. ధారణీసురవర్య ♦ మీరానతిచ్చిన, వితమెల్లవిఱిమి ♦ విష్వత్ముగాక
భీష్మకనరపతి ♦ పెండ్లికిరమ్మందు, మముచిల్వనంపిన ♦ మన్ననయును
మీరిటవచ్చుచో ♦ మెలతకృష్ణునిదాపు, నేరీతినినవా ♦ గౌరవంబు
నేకమైనదిగాన ♦ నేయంశమునఁజూడ, నేనాయిత్యబయి ♦ యిపుడెయఁదుఁ
జనుటతగనొలుకుభిమైన ♦ ననుచునునను, గనలివచ్చెదఁడిచ్చెదఁ ♦ గమలనయనఁ
జ్జియ్యఁజొకఁడేలెనువిప్ర ♦ ఏకలమరులు, నాగ్రహంబునఁజనుదెంచి ♦ శుద్ధవడిన.

క. మారాకపోకలచ్చటి, పారులనందలయరాని ♦ భంగినిమెలఁగన్
నేరుతురమీరమీకిక, చేరేవివరింపనేల ♦ విశ్రుతిలిలా. ౮౬.

క. అనిపలికివచ్చిభూమి, కనకాదులకన్నుదనియు ♦ గానొనఁగితగం
బనిచిననిచినహర్షం, బుకవిడ్కనీచనియెవిప్ర ♦ పుంగవుడంతకన్. ౮౭.

తే. యదుకులాధ్యక్షుఁడునుభూను ♦ రాగ్రగఁబ్బ, పలుకులనువిన్నుచుక్తితో ♦ లలనచెలుపు
సెట్టుకొనిచాలఁగన్నుల ♦ గట్టినట్లు, నివ్వటిలుమండవ్యామాహ ♦ నిరీతుడగుదు.

- తే. ఎపుడుకుండినపురికేగి ♦ నృపుల నెల్ల, జన్యభూమినినిర్జించి ♦ జయముగాంచి
పంకజాక్షినివరియించి ♦ ప్రమదమెసగఁ, జిత్రజన్మనిసంకల్ప ♦ సిద్ధిఁగాంతు. ౯౧.
- క. అనియిట్లుమదిఁదలంచుచు, వనజాక్షినిసంగ్రహింప ♦ వదలనిప్రేమక
మనమెంతయుఁజివురొత్తఁగ, దనుజేంద్రవిదారిగమన ♦ తత్పరమతియై. ౯౨.
- సీ. కొలువుకూటముఁజేరి ♦ బలభద్రసాత్వకి, ప్రభృతులుననుఁగులౌ ♦ బంధుజనులు
హితులుఁబురొహితులౌ ♦ చతురులౌమంత్రులు, నలుగడ నెంతేని ♦ బలసియొండ
నందఱుఁగనుఁగొని ♦ యాదరంబడరంగ, భీష్మండుతనయకుఁ ♦ బెండ్లిసేయ
వైభవంబునస్వయం ♦ పరముచాటించుచు, మనకునుత్తరమునం ♦ పినవితంబు
మీరుపింటిఁకెడయిఁక ♦ మీఁదనునము. తామసము సేయుటిదియొచ్చి ♦ తింబుగాదు
కానఁతొపద్రయాణమై ♦ కేదలవలయు, గమనసన్నద్ధులై వేగ ♦ కదిసిరండు. ౯౩.
- క. అనిశౌరివలకనట్లన, పనినినియెదమింతకన్న ♦ భాగ్యముగలదే
యనివారు సంతసింపఁగ, వనజాత్మఁడువారిఁబనిచి ♦ వైభవమెసగఁక. ౯౪.
- ఉ. అంతిపురంబుఁజేరిజల ♦ జాయతలోచనమిఁదిప్రేమచే
స్వాంతిముపల్లవింపవృదు ♦ శయ్యపముంబవలించిబాలి సే
కాంతలతాంతచాపగుణ ♦ కర్కశదుస్సహనిస్సన్వితాస్తి
వంతయునిద్రరామినిద్రి ♦ యామఁదరించెఁడ్రితక్షయామఁగఁక. ౯౫.
- ప. అంతఁ బ్రభౌతనమయం బగుటయు నవ్వండవీకవిలోచనండు పయనంబై యహర్ముఖ
సముచితకర్తకలాపంబు నిర్వర్తించి సముచితాంగరాగభూషావిశేషవిభూషితండై
యంతఃపురంబు వెడలి యంతకుమున్న పయనంబునకుఁ గట్టాయితంబై వచ్చిన బలభద్ర
సాత్వకిప్రముఖయగుపుంగవులసాదరావలోకదరహాససంభాషణాదులవలన సంభా
వించి వారలుం దానును విమలనవరిత్న పాంచాలికారచిత్రవిధరాజోపచారంబగు సభా
ద్వారంబు నిర్గమించి కొలువుకూటంబునకు వచ్చి వెంబడిఁ జను దెంచువారును, బురం
బున నధివసించువారును, వీరువీరని హాసము దొరల వేగువేర వేరువాడి నియమించి
విద్వజ్జనంబును రావించి వారలకుఁ బ్రణామపూర్వకంబుగాఁ బ్రయాణసమయమున
తింబులగు ధనకనకవస్తువాహనంబులు దానంబు లొసంగి తదాశీర్వాదపూర్వకమంత్ర
పరికల్పితాక్షతమారావంతు రాదిహంగలిక ద్రవ్యంబులు భక్తముక్తిం గైకొని వారలవలన
ననుమతుండై హజారంబు వెడలి శైబ్యసుగ్రీవ మేఘపుష్పవలాహకసమాహ్వయిగంగార్ధ
బంధురంబును, బతింగకులధురంధరపతాకకావలిఖితకంధరంబును, శేఖచక్రగదాశా
ర్ణాదిదివ్యాయుధసమన్వితంబునుంగా జతనపఱిచి దారుకుండు దచ్చినశతాంగంబు.

నకుం బ్రదక్షిణంబు గావించి ముంగల నిలిచి యభంగురమంగళావహనినదచాతుర్యంబు
లగుతూర్వంబులు సెలంగ నాంగికంబులగుచుం దోచుకుభనిమిత్తంబులకుఁ జిత్తంబు
నందు సంతసిల్లుచు బలభద్రపూర్వకంబుగా నడచి రథారోహణంబు గావించి యొంట
రుల సెలగోలుప్రజలముందరం జనఁ బనిచి యదువృష్టిభోజాంధకప్రముఖబంధుల^{లో}
కంబుతోడ సాత్యకి నత్యంతసావధానత్వంబున వెన్ను గాచి రమ్మని నియోగించి కుభ
ముపూర్తంబునం గదలి సుమంగలీసలిలపూర్ణకలశయుగ కుసుమదామదధిక్షీరఘటా
గుల నెలలోకించుచు నభంగసముత్తంగసౌధశృంగంబులనుండి పుణ్యపశ్యాంగనలు
పెల్లు వెదచల్లు సేసవిరులకు నుల్లసిల్లుచుఁ బురంబు నిర్గమించి యరుగునవసరంబున.

సీ. ప్రళయకాలోత్తుంగ ♦ జలధిభంగాభంగ, ఘుమఘుమఘుమలతోఁ ♦ గూడియాడి
నరసింహవదనగ ♦ హ్వరనిముత్తతమహా, కహకహాభ్యనులతోఁ ♦ గలిసిమెలసి
యనమానహననదు ♦ రవ్వనినసంత్రానది, గ్వసనఘోరార్థటుల్ ♦ కనటుపటిచి
కనకదృక్పిశితభు ♦ క్కతినదోర్ధధనకృ, త్కటికుభృట్టుటఘట ♦ లటమటించి
బలసియారీతిభువిలోనఁ ♦ బ్రబలిమెఱయు, శక్రలోకమహాగ్లోక ♦ సత్యలోక
తలతలాతలపాతాళ ♦ తలములంటి, భైరవంబయ్యెవిజయభే ♦ రీరవంబు. ౯౭.

క. చతురంగబలసమన్విత, గతినిగతివేగిరమ్మ ♦ గలవచనములకొ
జతనముగనడచియరుకుల, పతికుండినపురముఁజేరెఁ ♦ బ్రాభవమెసంగక. ౯౮.

క. తనరాకన్వినభీష్మఁడు, తనయాత్ములతోడనపుడు ♦ తగురీతి నెదు
గొన్నిపూనింపఁగయగునం, దనుఁడప్పురిబయలునుపవ ♦ నంబునవిడిసెక. ౯౯.

ప. అనిన కుకమహాయోగిం గనుంగొని పరీక్షింపుపపుంగవుం డన్వలివృత్తాంతం బాన
శ్రీయవలయునని యడిగెన. ౧౦౦.

ను. కనకాద్భుతనగౌరగౌరవసము ♦ గ్రస్థానిదోర్ధఁడవీ
వినిపాతాహితవీరవీరసదృ ♦ గ్విజ్ఞాపనాజ్ఞస్తిభా
జననానానుగవారవానియహా ♦ సంరంభపూర్వత్వస్థన
జ్జనచక్రాద్యవతారతారకవిలా ♦ సక్రీనఖాంచత్విదా. ౧౦౧.

క. కంసముదహంసవిదళన, శంసనముదితాయమాన ♦ కారీరపిహా
హింసాపరదనుతనుజ, ధ్వంసప్రభలోలవటన ♦ దమితవ్యాళా. ౧౦౨.

నర్మకృతు. సరసిజపత్రవిలోచనసంస్మృతి ♦ సాగరమోచనసారకృపా
స్ఫురితముదర్శనభవ్యహుతాశన ♦ శోషితకైటభనవ్యవహా

స్తరసమరోచితకైతలభాషణ ♦ సాధితనూతనభోజసుతా

హరబలజిత్వరథాత్మముఖామర ♦ హరిపదాంగదదీప్తికరా.

౧౦౩.

గద్యము. ఇది శ్రీమదనగోపాలకాశ్యపకటాక్షవీక్షణప్రాప్తచతురతరసాహితీనైభవ చక్ర
పామాత్యతనూభవ మంగమాంబాగర్భశుక్తిముక్తాఫల మార్గణవిశ్రాణితమహాఫల కోవి
దనుతభాగధేయ కోటిశ్వరనామధేయప్రణీతం యైనభోజసుతాపరిణయంబను మహా
ప్రబంధంబున ద్వితీయాశ్వాసము.

తృ తీ యా శ్వా స ము .

క. శ్రీవల్లనీయశితపీ, త్వావిద్ధహృదయలలితవి ♦ హరవిచారా

పావనజనతావనబ్బం, చావనఘటితప్రచార ♦ నందకుమారా.

౧.

వ. అవధరింపు నువ్వురీక్షిన్న పాలునకు శుకమ్మహాయోగి యిట్లనియె. అట్లయ్యదుకుల
ధురంధరుండు విదర్భానగరనిధిసమంతితో ద్యానానవద్యమధ్యదేశంబున నవరంజికల
శంబులతోడి యరిదిన్నారెపుటంపుఁదేజున నమరినజీవదంతపుంబలకలవంతం దనరు
పడకింట విడిసి వివిధసామంతమహీకాంతులను, యదువృష్టిభోజాంధకప్రభృతులగు
బంగుజనంబులను, దిగుద్యానబహిరావరణప్రనేశంబులఁ జతురింగబలసమేతంబుగాఁ
దగుపట్టుల విడిచుం బంచి విదర్భరాజసమర్పితవినిగోపచారంబులం బ్రత్యేకించుచు నపరి
మితవిభవంబున నున్నయపసరంబున.

౨.

నీ. విరహిజనస్వాంత ♦ విదళనకుంతంబు, తరులతాకల్పిత ♦ తతలతాంత

మంగనానూత్నవి ♦ హరినిశాంతంబు, శిశిరస్తురాత్రిసం ♦ స్థితినిశాంత

గుభినవకిసలయ ♦ వ్యాకర్ణవంతంబు, సుచుగంధసురభిశ ♦ తమరిగంత

సునుగళవృగురస ♦ వ్యాప్యతానంతంబు, భావజాతుగలక్ష్య ♦ వశికకాంత

మఖిలజవహృద్యసంతో ♦ ద్యానసీమ, దేవతాస్వైరకర్తాంత్య ♦ భావతాతి

బహుళసుమనఃపరాగసం ♦ సాద్యమాన, సంశతవసంతమగుచున ♦ సంతమలరె.

మ. విదితంబయ్యెగినాకగుండపుడు ♦ గ్వీగ్గిగుండటన

య్యదుమూర్ధన్యకృతాధినాసవరిల ♦ భ్యానుల్లకప్రజ్వల

న్యిదురొత్తించుమీనాంబుపూరమయిభూ ♦ భృన్నైకసానుస్థితీ

సదనాశ్రాంతనితాంతనింతులఁది ♦ ర్భంగోరుదెగదంబునక.

౩.

మ. పెనుఁజోఁజైశకులనర్మభిక్షయతఁజూ ♦ పెన్నిగ్నిమిత్రంబుకా

ననవహ్నికగ్రసింబుంచెనీతఁడెవిత ♦ త్తత్స్వేయముంగీగీగ్గు

ప్లునిమోదకధ్వజమెత్తివేచుచుఁడెం ♦ చుంజేరియంకస్థితిం

దనరెం గానియెడంగనంబడు నెమి ♦ నంబత్తజిప్తేమమక.

౪.

మ. రమణాత్మింగనగాఢతాఘఖభర ♦ ప్రత్యూహభూతేశ్వర

ప్రమదాఘాదినిశాధదార్పణకృతి ♦ ప్రాధంబు నెంచెకృష్ణసత్త్వ

తముదోషంబున కేమియెందుగుణమె ♦ స్తుంజెల్లునం మక్షసుదృ
కృముదాయంబుతదేక గేయతగనం ♦ గామౌచ్చైతైకధ్వమల్.

౬

ఉ. మాంకెనబోల్ప గాఁడగని ♦ మస్తు మెఱుంగునశీతునందువీ

తైకనుపట్టుముముభళి ♦ రాసవరించెనుమస్తుచూఱిన

ట్లీకడనీమధూపకృతి ♦ నేమననాననివానిపల్లవ

శ్రీకలనంబుగాంచెనన ♦ స్త్రీలరదాంతుకముల్ రహింగ నెక్

౭.

మ. మెలతల్దోహళదోహనప్రవణతక్ ♦ మేపుంచిపుష్పావళి

విలసద్గుచ్ఛమహాధముక్ నివిరితీ ♦ విక్ బంభరీవత్సపు

ష్కలతృప్తిక్ ఘటియించితత్సరభిభా ♦ స్వన్తాక్షికాక్షీరధా

రలూగింబల్లవసాత్రినించిమదనా ♦ ర్చల్ నేసిరక్షేళలక్.

౮.

సీ. మంజుగుచ్ఛమృగాంక ♦ మండలాంకంబులు, ఘనమహీరుహభద్ర ♦ భివ్యరుదులు

కుంజకుంజరగండ ♦ కుంభితమదధార, లసమాస్త్రాభిధ్గు ♦ గ్వినరణములు

మృదులతాభామినీ ♦ మృగనాభితిలకము, లుద్యానమాశ్రవ ♦ శోత్పలములు

యమదిగాకుగహస్తి ♦ హస్తశృంఖలములు, బహుళకేసరత్పణ ♦ గ్రహణమణులు

సతతముస్తాప్తిసాదర ♦ స్తబ్ధరోమ, పవినమరదారసంతత ♦ బాధభిద్య

మానభూవిహరోద్ధకుం ♦ భీననేంద్ర, గరళఘామ్యలుమధుపరే ♦ ఖలుచెలంగి.

౯.

మ. ఘనశీతర్తుమహేంధకారములడం ♦ గక్ మల్లికానూనశో

భననక్షత్రపరంపరల్ నిగుడఁద ♦ దృవ్యప్రభాచంద్రిక

ల్లనరక్ మాధవుడక్ విధుండువిలసి ♦ ల్లంగాకయష్టాననీ

జనతాస్వాంతశిఖాకలాపములనా ♦ ర్చుంగూడునేయేరికిక్.

౧౦.

తే. స్థాణువునకైనబల్లవ ♦ శక్తిగలుగ, వెలసినవసంతమొక్కటి ♦ కలుగుఁగాక

మానకుపితనితంబినీ ♦ మానసాశ్చ, వితతికరఁగు నెయెటువంటి ♦ జేశ్వనె.

౧౧.

సీ. మాధవసంచాన్యని ♦ మాంజిష్ఠననంబు, పెనరమాకృతిపటు ♦ నానకంబు

ఘనకుంజకుంజర ♦ కాంచనవర్ణంబు, క్షౌజవీరాతామ్ర ♦ కండుకంబు

విరహిహృదుద్గత ♦ స్తరకృతానుభవంబు, లలికాహిఘామణి ♦ వితతిచ్చ

కుంభీనధృతశోణ ♦ కూలరజోరాజి, హైనునకితవని ♦ శాంతసంధ్య

విపులవనరాశినముదిత ♦ విద్రుమప్ర, రోహసంహతనిర్మిద్ర ♦ రుక్ష్మాకాండ

నుంగజతురంగవల్లనో ♦ ద్యౌతరజంబు, విస్ఫుమంబయ్యెవనవీగఁ ♦ గునునురజము.

మ. స్వరభద్రేభతః దైత్వేజందనన గాం ♦ చంద్రంధవాహంబుపు
 స్కరభేలస్తధుపాలిశృంఖలవరా ♦ గన్ధర్వవర్ణాస్తృతి
 స్ఫురదుత్ఫుల్లసుమాళిపద్మకమధు ♦ స్ఫూర్జన్దాసారపై
 కరవాభీలపురోధయాయుతిశౌ ♦ కధ్వానఘోకారితత్.

౧౩.

సీ. ఘనకుంజమృగనాభి ♦ గతరక్తధారలు, స్వరశీలీముఖముఖ ♦ జ్వలనశిఖలు
 వీరుత్ప్రతిఘోల ♦ సారసిందూరమ్ము, భారామకమలాంఘ్రి ♦ యవకములు
 పికజాతవాయున ♦ ప్రకటకోపరసమ్ము, లవనిజమానిజ ♦ టాలిరుచులు
 మధువర్షపరిసృశ్య ♦ మానేంద్రగోపమ్ము, లారణ్యకాసారం ♦ హల్లకములు
 సాంద్రవనరాశిభాస్విణి ♦ స్థానవీ, సన్నివిష్టసుమాకర ♦ సన్నిధాన
 ఘటితనీరాజనప్రభా ♦ చ్చటలనంగ, నుల్లసిల్లెవనమ్ముల ♦ బల్లవములు.

౧౪.

శా. త్మూర్జుంజలఘోబరీప్యగుతర ♦ స్తంభంబునకమాధవుం
 దారూఢికోజనియించిశీతయుతుమాం ♦ సాశికోవడికప్రచ్ఛచ్ఛ
 నారక్తద్యుతిపూరతన్నఖిశిఖా ♦ వ్యామోహకృద్దీప్తిచే
 స్నూరింగింతుకకోరకమ్ములుసము ♦ ద్యభీలలకోరంజితత్.

౧౫.

శా. పున్నాగంబులుపూచెనుంపదగదకో ♦ బుద్ధికోవనంతుండనే
 భన్నాశీకశరాసనప్రభునకుం ♦ దానమ్ముచోనాతఁడా
 పున్నాగంబులెపూనిపాంధవిజయు ♦ సుస్సర్తకోవిజృంభించెనే
 టన్నకోగెల్పులభించుపెళలనకృ ♦ త్యంజైనమేలియ్యదే.

౧౬.

సీ. కేళీనరోవరా ♦ లోలకల్లోలసం, గావంబుమగ్ధశౌ ♦ రవముగాఁగ
 మకరందరసపాన ♦ మాద్యన్తిలిందయుం, కారలబుతుగుసుపాం ♦ గంబుగాఁగ
 శుకకోకిలకలాప ♦ సురుచిరాలాపంబు, జతగూర్చినందనం ♦ స్తుతులుగాఁగ
 రమణీయవిన్యమర ♦ సుమనఃపరాగంబు, కెంబట్టుజవనిక ♦ డంబుగాఁగ
 జలితకేసలాభినయహస్త ♦ చలనమమర, మధునిముందటలవనరంగ ♦ మధ్యమందు
 దనరుకరువలినూత్రధా ♦ రునిపిలాస, లలితగతులలతాపాత్ర ♦ ములునటించె.

౧౭.

క. విరహిజనమానహరిణో, త్క్రరములనుఱుమాడిబలుమ ♦ గంటిమిమిగులకో
 మెఱయువలరాచలెబ్బలి, కరరుహములతనరుఁగింపు ♦ కములమొగ్గర్.

౧౮.

క. ఆలరువిలుకాఁడుపాంథుల, గెలువకోగమికింపనతిని ♦ కోమమృగమునీలం
 బలరనొసంగినతరకన, ములవలెనుగుసుమనికుంజ ♦ ములుగవనయ్యకో.

౧౯.

మ. అతిసీరంధ్రనికుంజబింబఫలవీ ♦ త్వాచక్రకీరంబుతి

ల్లతి కానంబలితత్రికంబగుమని ♦ ల్వక్ అక్కలంజక్కగు

చ్చతతుల్ గన్నడునైక పాంథవిజయా ♦ సక్తస్తరాగ్రస్థలా

నతవాలాత్తఖిలీననూత్రహయతూ ♦ ఇద్దంద్వముంబోలుచుకో.

౨౦.

సీ. మానయోగంబులు ♦ మానుల్లామిఁజెందె, మహనీయజాతిఁగ ♦ పదనుమదను

వేలాపరిష్కృతుల్ ♦ విరహులొల్లమిఁజెందె, నతులితోద్ధ్యానదే ♦ వతలలతల

శ్వేతతాళిశిరముల్ ♦ శీతాంతమునఁజేరిదె, బ్రణయికోపార్థుల ♦ తనులవనుల

భూతిగర్తముల ♦ జాత మొల్లమిఁజెందె, కుంద్రపుష్పితవమే ♦ రువులనవుల

మంజుతరకుంజనుమపుంజ ♦ మిస్సణుఘృణ, రసనద్యశికాసుమపరాగ ♦ రాగజనితి

మోహనన్న హజంతున ♦ మూహమృదుల, మలయమరుదంకురమ్ములు ♦ కలయవిసె.

సీ. తొలుదొల్తఁబాదరిండ్లఁ ♦ దూతిక్రొన్న నలపై, బ్రాలిమధువులేమి ♦ వనటచెంది

కోరకతతులపైఁ ♦ జేరియాసక్తిచే, నవిపీల్చియాపోవ ♦ కనలికేగి

కుసుమ మొక్కటియబ్బ ♦ వెనమూఁగిమధువాన, నక్కెండుటనుజేసి ♦ విక్కుపుట్ట

నిండుకిండుకత్రావి ♦ చంచువుపదనొంద, నాత్మప్రగోలఁబో ♦ నందులేమి

నచటుఁబాసియావనమెల్ల ♦ నరయఁగోరి, వెతనుదిగు గాడుననిలాభి ♦ హతినిసోలుఁ

జైత్రికాదిక్షుధాశ్రాంత ♦ చంచరీక, వినరమవ్వేళవనమెల్ల ♦ ముందుకొనియె. ౨౧.

క. శరవర్ష ధారలుడుగక, పతిపెడున సమశరకుసుమ ♦ బాణాసనవి

ఘ్నరితగుణారావమ్ములు, తేలుచయ్యెక్ మత్తెనుగుప ♦ తితినినదమ్ముల్.

౨౩.

సీ. శిశిరర్తువిరహదు ♦ ర్దశదీపసహకారి, సీగునుధాన్లుతి ♦ చెందఁజేటి

స్థలపద్మకరపద ♦ చలనాప్తినిజెలంగి, కొదమతు మైదమాడ్కి ♦ బెదిరిమాచి

గుచ్చస్తనస్రంసి ♦ కుసుమరిజోరాజి, సంవ్యానవసంబు ♦ చక్కజేర్చి

చందనభూమిజ ♦ శాఖాళికరమూఁది, గంధవాహవిలాస ♦ గతులలేచి

వనరమాశైలదుహితృ ♦ కృపాకటాక్ష, పునరుదంచితవ్యాదయేశ ♦ భువనవిజయ

పానసముగ్రకిసలహా ♦ న్నములుదనర, పల్లరీకేళినికాంత ♦ యుల్లసిల్ల.

౨౪.

మ. చెలియొక్కప్రస్తుముఖాబ్జవాసనకునై ♦ చిట్టాదుభృంగావనిల్

తొలుగొక్క మోముమల్లార్చుడుందలకముం ♦ దూరంబునంబోవన

య్యగుభూత్తుండుతిలకదీక్షణగతిం ♦ బ్రాపించెఱానుల్లన

జ్జీలకశ్రీలనగ్గతానుగతిమున్ ♦ తిర్యక్తమగు నామహిక్.

౨౫.

చ. తరుణియొక్క పాదమునఁ ♦ దన్నినగ్రోన్ననగుపునుకొటిగి
మెఱసి యశోక భూజముని ♦ మిశ్రితతత్త్వదయావకద్రవ
స్ఫురణ మె చూపదోడివిరి ♦ బోలులకుంబువులంచుఁచెల్వెని
ర్భరగతి వాలునమ్మధుక ♦ రమ్మలుగువ్వకరిన్నటిందుచుకొ. ౨౬.

మ. అనయంబుకొద్దిజకోటితోడిసహవా ♦ సాస్త్రైవర్ధిల్లుదుకొ
వనవాసంబొనరించుచుండుమముని ♦ వ్యామాక్షులుచ్చిప్రతి
గునసంసిక్తులఁగానొనర్పిరనుచుకొ ♦ దూషించియశ్రువ్రజం
బునిరూఢంబుగఁదాల్చునూడ్కివకుళం ♦ బుల్ నించెఁబూదేనియొకొ. ౨౭.

ఉ. ఆతటి నొక్కయంగనయు ♦ సాంగములేకయగీతిఁబాడఁద
చ్చాతురిరోమహర్షియు ♦ సంధిలునట్లసకుట్టలస్థితిం
ప్రీతిఁబ్రియాశుభూజముల ♦ రించెనుమానవమ్మస్తృంగసం
గీతము సాంగభంగిఁజేలఁ ♦ గిందుచుఁదప్పదుగానసంపదకొ. ౨౮.

కా. శ్రీమంతిండలమేమిబల్పనగుముకొ ♦ గృహంబుగోపాంగనా
స్తోమాచ్చాదనపశ్యతోపారతిని ♦ గుచ్చివెల్లికొల్లాడఁగా
మామానంబనినట్లనవ్వుచెలిఁబ్రే ♦ మంగాంచిసాహిత్యం
దామున్నవ్వినయట్లనివ్వటిలఁబా ♦ న్నల్ గ్రొన్ననల్ నించుచుకొ. ౨౯.

ఉ. బాలకంఠ్విరుత్సదృశ ♦ పల్లవమిచ్చెరసాలపాలము
ద్యేయపరాప్తదన్నిభన ♦ వీనసుమంబులసంఘటించెఁగం
కేళిహసాస్థినేనుగలి ♦ గింపఁగఁజెల్లచత్వరసంబుకొ
పూలనఁబల్లనాస్థిసున ♦ పొన్నబురొన్ననలిచ్చెనన్పతికొ. ౩౦.

మ. అలిపుష్పస్థితిమానించెను నెస్రవా ♦ బావాప్తి సందేనియొకొ
చెలిమాటకొనతి మోమునిప్పినగన ♦ చెప్పితన్న మేరుద్రుసుం
బలరెకొనుంకెనయంచువ్రాబుననియె ♦ లాపల్కఁగానొల్లదొ
కలికంచుంబికనూక్తివాదెడులతా ♦ కాంతాళితోనవ్వనొకొ. ౩౧.

మ. ఇతరస్థినిహితాధరత్వతముప్రా ♦ జేసుండువీటిరస
స్థితిచేమాటుటదుంబనంబువప్రకా ♦ శింపంగబిట్టబ్బు
నతిపోపాక్షువినంతిఁజెంగకునపు ♦ వ్వంబయ్యెగోఁగయమొ
యతివకొ జేయించుచుమానునకువా ♦ లమ్మల్ మధురడిచ్చినాకొ. ౩౨.

మ. స్వరవాణీకలవాక్ప్రపంచములతో ♦ వైరంబుగావించుత
 త్వరపుస్తాళిశు కాలికిన్ వెఱచి మే ♦ తల్ చూతముల్ డాచన
 త్తతినమ్మానినినమ్మికిచ్చుగతిహా ♦ స్తంబుంచదోడ్తోనెని
 ర్భరలీలకొగినలప్రసూనఫలనం ♦ పత్వాప్తిపాచ్చెంగడుక.

33.

మ. వనజాక్షీముఖనవ్యపూర్ణశశిం ♦ బస్సారరాగంబుదో
 చినవేళకొన్దరదేవనన్నిధినుద ♦ ర్భిర్యూరిదీప్రజం
 బునిరూఢస్థితిఁగాంచఁజూచిజనముల్ ♦ పూఁబోండ్లనక్రమ్యతిక
 గనకత్నాజముపూయనాద్రుతిగునే ♦ కల్పింపనీసంగతుల్.

34.

సీ. శశికదళీరజో ♦ విశదాభ్రవిభ్రమా, యాతకైరవగుచ్చ ♦ హంసకులము
 మకరందరసేపర్ష ♦ మాద్యుదీపర, ప్రాగ్భారచాతకా ♦ ర్భకచయంబు
 స్ఫాటికవేదికా ♦ ఛాయామరీచికా, సంవిన్నపాంధహృ ♦ చ్చంబరంబు
 జలనూత్రసలిలలే ♦ శతుషారశీర్ణపి, కాదప్టకిసలయో ♦ వాధరంబు
 మలయపవమానహిమమరు ♦ ల్లలితకలిత, దీధితిజపాఘనమహాసం ♦ తీచయంబు
 గనుదునానునికృష్ణనే ♦ వార్ధమణిగి, యభిలరుతుసంపదవహించి ♦ నట్లయ్యండె.

మ. స్వరయోగీశ్వరుడధ్వనీనజనతా ♦ సంహారవాంఛకవనా
 ధ్వరరాడంచదళోకగుచ్చనివహో ♦ ద్యద్వహ్నికుండంబునక
 బరవుస్తారవమంత్రఘోషముచలి ♦ ర్పకవేల్లిగావింపభీ
 కరమైపుట్టినకృత్యనానెగనెభృం ♦ గ్రతేణినీలచ్చుచి.

35.

సీ. తియ్యదేనియఁగ్రోల ♦ ద్విగుణీకృతంబైన, మధురతనధరలిం ♦ బములుదనర
 హురుమంజుసరులతో ♦ నొఱపుగాఁబెనఁగొని, కదియమల్లెనరాలఁ ♦ గంఠమలరి
 వివిధప్రసూనత ♦ ల్పవిహారములఁదనూ, కమలవాసనకదం ♦ బమయివిలువఁ
 జెరివినవిరులకై ♦ చిట్టాదుమగతేఁటి, చాయలనిడువారు ♦ జడలు మెఱయ
 వలిపెచెంగివిపావడ ♦ కలసి మెఱయఁ, గొమరుచిపురాకుటంగుద ♦ ల్లిములువర్వి
 చిలుదొడలమిన్నలెంతేని ♦ చికిలిసేయఁ, దెరవలెనసిరివిరులయో ♦ వరులవరుల.

మ. ఇతైఱంగున సకలవిరహిణీజనశైత్రం బగువైత్రంబు విజృంభించునవనరంబున విదర్భ
 రాజనగరసవిఘ్నోద్యానసీమ విడిసియున్న యన్నలినయనుండు నిజాంశరంగవిజ్ఞాన
 కళాభిరామరుడగుకింకిణిధామం డనుననుంగుంజెలికానికైదండం బూని యవ్వనిం
 గలసౌభాగ్యవిశేషంబును జూచునెఱుంగున నిక్తజీవపలలోచనపలన నుగ్గతం బగు

మరులుకాఁక నపనయించుటకు వెడలె నట్టియెడ నలప్రియవయస్కుండు నొక్కెడఁ
దదుద్యానసౌభాగ్యంబు చూపి గోపాలదేవున కిట్లనియె. ౩౮.

చ. కమలదళాక్షచూడుమిటఁ ♦ గ్రమైడుఁగు మైదపిండు మెండుగా
సుమరజమంగసంఘములఁ ♦ జొప్పడనొప్పెడునధ్వనీనబృం
దములజయింపఁబంపు నెడ ♦ దర్పకుఁడాత్తబలంబు వెంటనీ
భ్రమరకులంబుఁబిల్చిపట ♦ వానమొనర్పఁగఁబంచెనోయనక. ౩౯.

గీ. బహుళకింతుక చంచల ♦ భాసివివిన, ముదీరనందోహసర్వభో ♦ ముక్తనిబిడ
మధురసాసారమనందోచు ♦ పృథులకరక, సంఘమననిష్ఠపూలొప్పె ♦ వరసిజాక్ష.

క. సురసాలముహరువుననీ, సురసాలముదనరెనిచటఁ ♦ జూడుముకినల
స్ఫురదురుచుచివఁచుంబులు, కురువిందాభరణద్రిప్తి ♦ తీమరువహింపక. ౪౦.

చ. మలకలు గాఁగలేజగురు ♦ మావిజిగిక్ దొగరెక్కితేటిచాల్
నిలిచినయందమిచ్చుటభ ♦ భీయననయ్యెడుఁజూడవయ్యయో
నళినదళాక్షపాంధులది ♦ సంబునఁగుత్తుకగోయ నెత్తుట
దళయయితోఁచుచున్నరతి ♦ నాధునిమేల్కిరునుంబలెందగక. ౪౧.

ఉ. నీరజనాభకంటివె ♦ నీరమపుష్పిణియాటఁగాంచియెం
నేరహినీయనంగువన ♦ దేవతలీనుమపుంజకళికా
గారమునందుఁగూడుకొని ♦ గంధసహియదీపభృంగర్పుం
కారసుగతికల్ మొఱయఁ ♦ గావిగులకదళిమంబమగుటల్. ౪౨.

సీ. తలబ్రాలువ్రాయుచో ♦ నిలమిఁదఁజేదరిన, ముత్యాలనమధూక ♦ ములువెలంగఁ
గవగూడియంగనల్ ♦ భవళంబులనునట్లు, దంపరికాంగనా ♦ న్ననమునిగుడ
మునుమున్నునిగిడెడు ♦ మునులయాశీర్వాద, ఘోషబులనద్విజో ♦ క్తులువెలంగఁ
గలను నెల్లడనించు ♦ కామభాగనమునాఁ, గలకంఠనాదముల్ ♦ గ్రమ్మకొనఁగ
వికనకింకుకకుసుమన ♦ వినకాంతి, సంశయనంత మైపర్వ ♦ జైత్రవిభుఁడు
వనరమవరింపనాయితి ♦ పటిచింతి, పరిణయా గారిమివనీ ♦ భాగవధిస. ౪౩.

ప. అని యనేకవిధములఁ బ్రియవయస్కుండు నన్నవించువనరంబున. ౪౪.

సీ. సఖుఁడుపల్లవజాల ♦ సౌభాగ్యమునుతింపఁ, దగుణిపాదాబ్జముల్ ♦ దలఁచితలఁచి
చెలికప్రభుటనంటి ♦ చెలువునుజొగడంగ, వెలవాగనునుదొడల్ ♦ దలఁచితలఁచి
నరనవయస్కుండు ♦ చంపకంబునుతింప, జలజాన్యసానికఁ ♦ దలఁచితలఁచి
మిత్రుండురహిమించు ♦ మెట్టభామరవెంచ, నల్లివేడి నెత్తాముఁ ♦ దలఁచితలఁచి

సంగడిఁడు సమంచిత ♦ చంచరీక, తతినిగొనియాడసతి వేజీఁ ♦ దలఁచితిలఁచి
మఱిమఱియు వేడ్క గాంచున ♦ స్తూధవునకు, నింతిపై మోఁఁగిమంతింతి ♦ కెక్కు డయ్యె.

క. లలనకౌ బాళినుపవన, స్థలి నానాగతులనిట్లు ♦ దలఁచుచునుదురా
ట్కులనాధుఁడుకొకిలకా, హళ నాదమునైపరామి ♦ నడలుకౌ మిగులక. ౪౭.

చ. అడలుచునీగతికౌ బ్రయఁప ♦ యస్యునిగన్లెనియయ్యహద్వహం
డుడుగక పైపయింగవియు ♦ నాగ్రస్తుమాకుగత్తీడ్చబాణపుం
జడికిఁకనోర్వలేననుచుఁ ♦ జాలలంగికలంకఁజెందెకుం
దెడుమదియేమి నేయుదువి ♦ నీతసఖాచెలిఁజూచుటెన్నఁడో. ౪౮.

క. నీవలికినపల్కుతులయు, దీపకముల్ మాకుఁగన్నె ♦ తిన్ననిరూపుక
జూపట్టఁజేసెనెతర, వ్యాపారము దెలియదేమి ♦ రాప్రియమిత్రా. ౪౯.

సీ. స్తరమృగేంద్రకింఁగ ♦ చాపమార్వీధుఁడ, నిఁదాగ్భటికిఁదాల్చి ♦ నిలుసరాదు
మకరందరసపాన ♦ మాద్యన్తిలిందోఁడు, యుంకృతుల్ పెంపైన ♦ పైఁచురాదు
విరహిచ్చాద్ధేదనో ♦ ద్వేలకొకిలకల, ధ్వనులనాలింపంగఁ ♦ దగిలుగాదు
నివిధకాంక్షాభంగ ♦ విరహాసముత్తుంగ, జలగానిఁడరియింపఁ ♦ నరముగాదు
కాయకతిలకతటసము ♦ త్కటరథాంగ, జాలశృంగారలీలకుఁ ♦ దాశరాదు
మదవతిఁదలంచుకంటికి ♦ నిదురరాదు, కింకిణీదామయాకాం ♦ నాంకసీమ. ౫౦.

సీ. విరినురటీలచేఁ ♦ చొఱఁగు నేయాకాఁక, పువుఁబోడియూర్పుగా ♦ డ్వలనుగాక
తలిరాకుగుత్తుల ♦ దఱుఁగు నేయాకాఁక, ననబోణి కేలసోఁ ♦ కిననుగాక
పన్నీటివఱదలం ♦ బాయు నేయాకాఁక, నెలఁతమైచెప్పుట ♦ నీటఁగాక
అన్యకథాన్తకి ♦ నడఁగు నేయాకాఁక, వెలఁదివృత్తాంతంబు ♦ వినుటఁగాక
పరిపరినితానబూఁదేనె ♦ నెరయ మేను, నించినంత నెచును నెయి ♦ నిండుకాఁగ
నీరజాతాక్షిపలుకుతే ♦ నియలఁగాక, యేలచెలికాఁడనీవున ♦ నిట్లువేడ. ౫౧.

ప. అని యితైఱంగున నయ్యదుకుఁగిత్తియుండు చిత్రతీమిఁద న్నైమిల్లినయల్లమున వినివిహ
రము క్రొత్తనేయుటయుఁ జిత్రజునిచేతిచివురాకు కత్తికోతలకు నుత్తలపడుచు
నచట నిలువనోపక మెత్తంబడినతాలిమిం జిత్రభిత్తి నత్తఁగోదరి హావిభావంబులు చిత్రం
చినతైఱంగున హత్తుట యుత్తలపడుటం జూచి కింకిణీదాయుం డెతని కట్లనియె. ౫౨.

క. మేరాయిదిమివంటిమ, హారాజునకెందునవ్వ ♦ గాఁగిన్మహుల్
ధీరోదాగ్గుండవిటునీ, యారాటచునీకు నాయ ♦ మాననహా. ౫౩.

- క. మరునిబల మెల్లనీడగు, కరచాతుర్వివాసివేడఁ ♦ గాఢగుదానఁ
మరుఁడుప్రసన్నుండగున, వ్యరస నెఱుఁగియించునీడు ♦ వాంఛితమెల్లఁ. ౫౪.
- చ. అనిప్పుగనాభికర్దనుము ♦ నబ్బదశంబును దెచ్చిక్పార్తితో
ననుఁగువయస్కుఁడీ యునవు ♦ డయ్యదువంశపయోధిచంద్రుఁడీం
పెనయఁబరిగ్రహించియెటు ♦ లేనియనుజటయైనమేలటం
చనుపమచాతురీభరితుఁ ♦ డైలిఖియింపదొడంగెనత్తటికఁ. ౫౫.
- చ. అశులనుజందమామనసి ♦ తాబ్బళరమ్ముల గేల్పించిందముఁ
సలిలితచక్రవాకముల ♦ జైత్రకృపాణియుపీరమాల్యముఁ
జలరుహబొచ్చినుండువరు ♦ నొకలిఖియించుచువచ్చియంతలో
నలమెడుమోహమగ్నతదృ ♦ గబ్బములిందుకమాసిక్రమృతఁ. ౫౬.
- క. తెలిసికనునొఱచిమతియొం, బులినమ్ములనటులతూగ్య ♦ ములుసద్దములుఁ
విలిసితత్సంగారకళా, కలితమ్ములుగాఁగవ్రాసి ♦ కంసారితగఁ. ౫౭.
- సీ. అళికలాపమువ్రాయ ♦ నలకలైకనువట్టె, వనజారివ్రాయంగ ♦ వక్త్రమయ్యె
నల్లగల్పలువ్రాయ ♦ నయనయగ్గంబయ్యె, గంబువులిఖియింపఁ ♦ గంఠమయ్యె
జంపకంబునువ్రాయ ♦ నలిగానగాఁగోచె, ననివ్రాయఁజికిలీనో ♦ మాళిమయ్యె
నలరుదండూవ్రాయ ♦ హస్తానమగ్గంబయ్యె, ముఱచివ్రాయనిహోట ♦ బుధ్యమయ్యె
పైకతంబునువ్రాయ ♦ జఘనభాగంబయ్యె, సుగిననంటునువ్రాయ ♦ సూరలయ్యె
నిగురుకాహళిములువ్రాయఁ ♦ బిక్కులయ్యె, దమ్ములనువ్రాయఁబొదట ♦ దమ్ములయ్యె
నేమివ్రాయంగఁదలఁచినే ♦ నేమివ్రాసి, ననుచునివ్వఁగంచెను ♦ యగువిభుండు,
గీ. ఇల్లులగ్గుతిమతినున్న ♦ కృష్ణుఁగాంచి, కింకణీదానుఁడిల్లుఁ ♦ బంకజాల్
నేను దలిసినవొకటియు ♦ నీవువ్రాసి, నదియొకటిగ్గుయ్యెనదిగదా ♦ యాద్యుతంబు.
క. మనుజుఁడుపనమదఁదలఁచిన, మనువున నేనేయొక గార్వీ ♦ మనుబుధువాక్యం
చునుఘోషింప నేనీమది, వనశ్రీక్షుణ్ణులఁడదాని ♦ వ్రాసితివలమిఁక. ౬౦.
౧. మనుమయ్యునయ్యురూద్యహంఁడు ♦ పుట్టిభోజనృహస్తాంతయొం
గనుపడినట్టివనుమ ♦ కాల్పకకాల్పకఘోరంబనీ
నినదముకర్ణగంధ్రముల ♦ నొక్కొనితొక్కచక్కఁబ నేయనె
గ్గుమునునొందుదోపకల ♦ మానినిగడ్డానినన్యమేర్పడఁ. ౬౧.
౧. అనిగదవేటికేనరిసి ♦ జాయతలోచనపల్కవేటికి
చిలుకఁబగొల్పియేలనను ♦ నేయపు తెల్పఁగగేలఁగాంగిమొ

క్మలమున నాపయింగనలఁ ♦ గాఁదగు నేనగుమోముజూపుమో
జలరు హగంధిలాఁచినతె ♦ చంద్రముభీచలమేలభామినీ.

౬౨.

ఉ. భూసురుఁడేగుఁడెంచివిరి ♦ బోజికినీపయిక్కుర్చియగ్గలం

బైనమకూరునోయదుకు ♦ లాగ్రజినీవికజాగు నేసినం
గాసిలుజాననానిజము ♦ గాఁదలసోసిలిఁగానియావితం
బోసరసీరుహక్షియిటు ♦ లొల్లమి నేయుటెఱుంగనితేయక.

౬౩.

సీ. కమలాక్షినీకటా ♦ క్షములుగల్గినగాని, చంచరీకములజ ♦ యించఁజాల

నలివేజినీపల్కు ♦ లాలికించిసగాని, రాచిల్కుబహుస్సారు ♦ సైఁచఁజాల

ముగుదనీనెమ్మోము ♦ ముద్దుగొన్నచుగాని, హరిజాంకుగరువంబు ♦ నణఁపఁజాల

రాజీవనయననీ ♦ రాకఁగాంచినఁగాని, యంచలపొగరుమా ♦ యించఁజాల

వెలఁదినీమేననేకీభ ♦ వించికాని, యించువిలుకానిమాఱజ ♦ యించఁజాల

యేలరారాపునేనెద ♦ వేలతొంగి, యలఁతనికఁదాళనీయాన ♦ హంసయాన. ౬౪.

ఉ. నీనిడువారుకన్దభుకు ♦ నీదగునెన్నడుకుల్కునీజగా

తేనియలొల్కుపల్కుకడు ♦ తేటగునీనునుమోవిరంగునీ

కాసుమెఱుంగునీతొడల ♦ కైపునునీసాగసైవరూపునో

మాసినిమానినిల్వడిక ♦ మానసమాననుమీనుమాన్సుప్రైక.

౬౫.

క. అని పెక్కుగతులదీనత, గనుపడఁబ్రార్థించుచుదులి ♦ ఖామజిమీఁదిక

మనసిజాఁడుమెఱుంగుచాయల, ననబాణాకత్తిగురును ♦ నకొంగరిసింఁదెకె.

౬౬.

కా. పుట్టేందీవరపుత్రసేత్రవికచాం ♦ భోజస్ఫురద్వక్తియై

యల్లిలావలియాత్తనెక్కించగఁద ♦ ధ్యాయాత్మతేంబగ్గనా

మల్లధ్వంసివిలోచనద్వయామునా ♦ త్వస్వైరపూర్ణోదయో

ద్యల్లిలక పహియించనోడెనన ♦ ర్భస్తేరతికాజొప్పదెక.

౬౭.

సీ. దందకూకాధీశ ♦ తిల్పఁడొక్కష్టని, మందానిలములకుఁ ♦ గ్రించుపఱిచె

రామత్రయావతా ♦ రముగన్న వెన్నుని, నుదులుకొయిలధాటి ♦ కొదుఁగిఁజేసెఁ

గనకాంబరచ్చన్న ♦ గాత్రఁడొకొరినీ, కొదమతుమైనలను ♦ బెదరఁజేసె

సింహికానుతశిరి ♦ శ్చేదియకాయదువగ్గు, జాబిల్లికాఁకితు ♦ నడియఁజేసెఁ

గుంభినీభర్తయైవను ♦ గ్గోపవిభుని, దనదురసదాడివింటికిఁ ♦ దరలఁజేసె

ననినముల్లోకములనింక ♦ నరసిచూడ, మదనునిభుజాబలప్రున ♦ తగుగుగలది. ౬౮.

- సీ. కలశాభి నేప్రాద్ధు ♦ నెలకొంటనంటిన, తద్దీప్తినామేన ♦ ధవళిమలర
దావానలాస్వాద ♦ నాజన్యధూమాంకు, రములనాఁబలకాంకు ♦ రము నెలంగ
జఃరస్థితా నేక ♦ జలధులూక్కుమ్మడిఁ, జెమ్మగించినరీతి ♦ స్వేదముబుక
నుహితమందరకుభృ ♦ ద్వహనజాతశ్రాంతి, కరణినిట్టారుపు ♦ గాడ్పులెఁగ
నీదృశాస్త్రగోపిక ♦ లెచటపిందు, రోయ నెడుభీతిఁబలెఁగంప ♦ మొదఱమేన
బంధమోచనదత్తుండు ♦ పంకజాత్ముఁ, డమ్మతకరముఖిప్రేమబం ♦ ధమునఁదగితె.
- వ. ఇవిధంబున పనుదేవనందనుండు మందానిలస్యందమానోద్ధండకాతరమాననుం డగుచు
విరిహదవదహనతాపంబున వివిధప్రకారంబుల వేగుచుండె నంతి నెక్కడ నవ్వుపీ
సురుండుచు యదుసార్వభౌమునివలన సంభావనాపూర్వకంబుగా సంపించుకొని యతి
త్విరితగమనంబున వివిధదేశాభిముఖుం డగుచుఁ గతిపయఁబ్రయాణమ్మొలఁ గుండిననగ
రమ్ముఁ జేరె. అంతి కమున్న యన్నారీరత్నింబు పృష్టిస్థులరత్నిం బగుకృష్ణునకు నిజమశో
రధంబు నెఱుకపఱచి ప్రయత్నింబునఁ దేటపన్నీట మజ్జనం బొడినట్టులు నారగించి
నట్టులునుం భావించి యబ్జరేఖయుఁ జిక్కిరాక్షియు నబ్జవదనయు లలితయు రసమంజ
రియు నను ననుంగుఁజెలులు గొలువ నిరుపమానయాచువతరముఁకిరణగణగళదమ్మతశిత
శీతలకరశీలాతలరచితవిమలవేదికాతలంబున నధివసించి యాత్మగతంబున. ౭౦.
- సీ. జననిచేనంపించు ♦ కొనిచన్నవిప్రుండు, కడుదూరదేశముల్ ♦ గడచుటెట్లు
కడఁచెఁబోయాయాన ♦ మడఁరఁగనిలువకే, యూరఁదాద్యారకఁ ♦ జేరుటెట్లు
చేరెఁబోయీశాన ♦ వారజాసనులకు, దొఱకనిహరికొల్ప ♦ దొఱకుటెట్లు
దొఱకెఁబోగాంభీర్య ♦ ధుర్యఁడాశౌరిబ్రా, ప్లావనితోఁదిలిచిమా ♦ టాడుటెట్లు
లాడెఁబోనాదుమదినున్న ♦ యట్టిపవిత, నాత్మనంగీకరించియి ♦ య్యమరవంద్యుఁ
డిటకుఁజను దంచుటెట్లును ♦ దీప్తితంబు, సఫలముగన్నుఁకోనిను ♦ జాడటెట్లు.
- గీ. అన్న సభలోనినిన్నఁదా ♦ నన్నమాట, విన్నదోడ్తో నెనామది ♦ నేయువ్రయ్య
లగుచుఁజనకున్నదప్పడే ♦ యరిసి మాడ, పజ్రమముమంచుఁబెరింప ♦ పలయునిజము.
- క. నాపాలిభాగ్యదేవత, గోపాలునినిటకుఁదచ్చి ♦ గొవగూర్చు నెదు
ర్యాపానఁడైనగుక్తికె, బ్రాపైవాఁడెన్నినట్ల ♦ ఫలమిచ్చునొకో. ౭౩.
- మ. అనిచింతించు మనవ్వెలందికునుమా ♦ స్త్రాభీలచాప్యోత
స్యనదత్యుగ్రశరాళికికానుమరసా ♦ స్వాదప్రమాద్యత్యుఫర
న్నినదత్రాసకరాళికికావిరహిహృ ♦ న్నిచ్చేదనారక్తలా
చనభృలోక్తిలపాలియాళికినిజ ♦ స్వాంతంబుకరింపఁవగక. ౭౪.

చ. నగుడలయూచునుస్సరిను ♦ నల్లెసలుంబరికించుమిన్నకే
బెగడుడపించుఁజేరిచెలి ♦ బిల్వఁగఁబోవుఁదనంతసంతలా
మగుడుఁగఁరారవిందమును ♦ మాటికిఁజెక్కునఁజేర్చునేమిరా
నగధరియంచుగొంకులల ♦ నామణిచిత్తిజమోహమగ్నయై. ౭౫.

గీ. ఇట్లువిరహాగ్నిఁదపియించు ♦ నింతిఁజూచి, యబ్బరేఖాదులైనయ ♦ న్యుబలచెలులు
గునగుసలఁబోవదొణగిరి ♦ యసమశరశ, రార్తియొందివేరొండో ♦ యనుచునపుడు.

సీ. మృదుతనూనుమవల్లి ♦ మిగులఁగాఁగదొడంగ, నీతైనమైపూత ♦ పేటులెత్తె
సొగసులేఁజెక్కుల ♦ సుక్కిళ్లుగనుపట్టె, వదనారవిందంబు ♦ వాడుపాటెఁ
గవ్వచెప్పటనీరు ♦ గలయ నెఁమైయిబరెవ్వి, నిట్టూర్పుగాట్టులు ♦ మట్టుమీఠె
నుదిరిచాయలనీను ♦ నొడువెల్వెలఁబాటె, వెడవెడనెంతేని ♦ వడఁకుదోచె
నల్లమునఁజింతలంతంతఁ ♦ బల్లవించె, మనలమైఁగూర్చినానాట ♦ మట్టుపడియొ
కంటిరేచెలులారయీ ♦ కాంతయున్న, పితముమనకెల్లఁజూడంగ ♦ వింతయయ్యె.

మ. అనినకొనవుచునబ్బరేఖచెలులా ♦ రానిన్నయిక్కన్నెయి
వ్వనిపూవుల్ గొనవచ్చివావిలివిరుల్ ♦ వాంఛింపనిట్టూర్పుగా
ఁడువఁగల్పించుమటంచు నేనినఁగదో ♦ డ్రోనట్లకానింపయే
మనినేఁబల్కుదుదీనియూర్పుసెకలా ♦ హాపెంచెనవ్వావిలికొ. ౭౬.

చ. అనరసమంజరిట్లనువ ♦ యన్యలువింటిరెనిన్నరేయినీ
కనకలతాంగిమైచెమట ♦ గ్రమ్మనిదేమనియేనువేడఁదా
వినకరనక్తినాఁగనినుఁ ♦ డేడియనకొశశిఁజూపనిల్పికా
దననవునంచుఁబల్కిచను ♦ నంతియకానియెఱుంగదేమియుకొ. ౭౭.

చ. అనినఁజుకొరనేత్రయను ♦ నంబుజలోచనలారనిన్ననీ
కనకనిభాంగినకొబిలిచి ♦ గందముఁబూయుమనంగనేనున
ట్లననవరింపమేనిసెక ♦ లకొనునుగందముబీటలెత్తఁజం
దనమునలందనేరవని ♦ నన్నునుఁగానియెఱుంగదూష్టముకొ. ౭౮.

మ. అననబ్బాన్యయనుకొవయన్యలకునీ ♦ యబ్బాక్షిక్తనేయుమః
ఁచినేసాములవెట్టెతెచ్చిమణిభూ ♦ హానికముల్బూన్పఁబో
యిననొండేనియఁబాటిగామినివియే ♦ మేచెల్లనాసాములా
చనుమంచాడునుగానినేరదఱుంగకొ ♦ ప్వప్రాప్తకారోన్యన్నితిక ౭౯.

- చ. అనలలితాంగి సెప్పఁజెలు ♦ లారవినుండొకవింతయేనుమ
జ్జనమొనరింపలె మృనినఁ ♦ జక్కఁగ సైతమునన్నజూడకే
మనసొకచోటదాచుటను ♦ మానినిరోయలచోటికిపుటా
మృనియునుఁగానియేఁబలికి ♦ నట్టివితంబెయెఱుంగదంతయున్. ౮౨.
- క. అనియీగతియాలీతతి, పనజేక్షణయున్నరీతి ♦ వాకొనితమలో
మనమిపుడీకన్నీయనె, మృనముంగనకున్నఁగడువ్ర ♦ మాదంబనుచున్. ౮౩
- క. చెంగటికిఁజేరియనిరో, యంగననీవున్నవితిము ♦ నరసినమాకున్
వింగడమైనదియున్నతె, అంగటిఁగించెదవొమ్ము ♦ తాపిడియెదవ్రా. ౮౪.
- చ. పలుకవిదేటికేచెలులు ♦ పల్లఱుఁబిల్చిననొల్లవేటికే
జలకములాడుమన్నమముఁ ♦ జక్కఁగ సైతముమాడవేటికే
కలవమలందుమన్నమదిఁ ♦ నైకొనవేలభుజింపుమన్నబి
ట్టలిగెదవేలనీచరిత ♦ మక్కటమిక్కిలివితయయ్యెడికి. ౮౫.
- క. అటమటవారడెను మొగమును, గటకటపనివాడిగడియ ♦ గడియకుమేనున్
గిటగిటనగుచుఁగృశించెను, జిటిపాటినగవుల్దొంగఁ ♦ జేడ్పడెనెదయున్. ౮౬.
- క. కామినినీవిటులఁన్కికి, దేమినిమిత్తంబుమేము ♦ నింతంతటుపో
రామిగలవారిమనుచు, న్నామది నెన్నెదమునీమ ♦ నంతెలులున్. ౮౭.
- ఉ. మోమఱవాంచియున్నమఱి ♦ ముచ్చటకేనియెఁబల్కున్నదృ
క్తామరసంబులందొగరు ♦ దార్కొనఁజూచినఁగేల్విదల్చినన్
బ్రేమదొంగిపల్కినను ♦ బిట్టదలించిస్పృశింపించినన్
భామినిమాకునన్మికలు ♦ పాటిలనేరివునిన్నుఁజూచినన్. ౮౮.
- క. నీవెంతదాచిననునీ, భావంబొకకొంతయెఱుంగఁ ♦ బడకుండునటే
జైవాత్మకసమముఖునదె, యావలివనివాడనెల ♦ యదికనుఁగొనమే. ౮౯.
- సీ. ఊరుపుబలువేడి ♦ మూరఁగఁగమలిన, కరగతొల్బమునుఱ ♦ చుఱుదల్ప
నంతంతకునుహెచ్చు ♦ నతమతాపన్నురీ, ననిశంబునెడఁబర్చు ♦ నదరుదల్ప
బలుమాఱుచెలిపిల్వఁ ♦ బలుకంగపనపోమి, నరగంటనిఘ్నను ♦ త్రరముదల్ప
నత్కుష్ఠబాష్పంబు ♦ లలవోకనొత్తంగఁ, దడిసికందినగుచ్చు ♦ తతులుదల్ప
నడరునెవ్వగఁబారినున్ను ♦ రనుటదల్ప, భావభవభీతివడినుల్కి ♦ పడుటదల్ప
దెగువమోమునఁదెప్పకోల్ ♦ తెలివిదల్ప, గొమ్మనీయున్కియేమాకు ♦ గుఱుతుగాద.

చ. అనవినియబ్బలోచనవ ♦ యస్యలనిట్లనులేనిపోనివిం

గనుగొనినట్లనాపయిని ♦ గల్గగమోపెదరక్కలారమీ

మనమునవేడ్కగల్గినను ♦ మానినివేఱెయొకస్తుతేదెత

చ్చనలకునేలనాకిటుల ♦ జాలియొనర్పగజాలుమొక్కెదకో. ౯౦.

గీ. ఎన్నఁడేనియునేపాప ♦ మెఱుంగనట్టి, దానిపైమీరలిటువలె ♦ లేనిపోని

కతలగడియించియారీతి ♦ గాకునేయ, మేరయేమీకుబోపొండు ♦ మెలఁతలార.

క. అనియిట్లాడియునాడక, మునుఘనమోహంబురాశి ♦ ముంచుకొనంగా

గనుగపయించుకమోడ్చుచు, వనితామణిశయ్యమీద ♦ వ్రాలకజెలులకో. ౯౩.

ఉ. ఆవుకచెల్లదీనిహృద ♦ యమ్మునుదైర్యమునిట్టులండునే

సాముసిలంగనందఱము ♦ జూచితిమింతియొకానిదీనివా

క్యమ్ములలేశమేనియుబ ♦ యల్పడేనేవడిలెండుచిత్తజా

స్త్రిమ్ములనింకనేమవునా ♦ శైత్ర్యవిధింపడఁదీర్పకుండినకో. ౯౪.

చ. ఆనుచుమృణాలనాశతహి ♦ నాంబుర్పురీఘనసారసారచం

దనకిసలాంబుజవ్యజన ♦ నవ్యనుమాశయమాధ్వీకాదులకో

వనితలుదెచ్చియొవ్వికచ ♦ వారిజలోచననేదదేర్పలా

చనములొకింతవిచ్చినలు ♦ చక్కిగనుంగొనబోటులర్దిలికో. ౯౫.

క. ఏమమ్ముడుగుమ్మా, యేమెవ్వరమెఱుంగఁగలవె ♦ యిపుడైననయో

మామాటలునిజమయ్యెనె, వామాక్షిగొసఖులపట్ల ♦ వంచనదగునే. ౯౬.

గీ. ఎన్నఁడేనియునేపాప ♦ మెఱుంగనట్టి, దానిపైలేనిపోనివి ♦ తగగడించి

నట్టివారముగనుకమ ♦ వ్లాదరింప, వైసి నేమాయెమముజూడ ♦ నైనరాదె. ౯౭.

ఉ. అక్కటలోకమందఁజెలు ♦ లర్తిలిఁజక్కనివానిగోరరో

గ్రక్కునహత్తకున్నసుమ ♦ కాన్తుకకాన్తుకసాయకానాలికో

నుక్కరోమొక్కరోజెలుల ♦ జొప్పడఁజేయుఁడుకాగ్యమంచువా

రక్కఱదీర్పరోయెఱుగ ♦ మమ్మచెలియిటువంటివంచనల్. ౯౮.

క. వలపెవ్వరియెడలేవా, యుళికచనితలనెవేగె ♦ నామాటోడకో

బలుకకదామెటఁగదయిం, తలుపుట్టుటలైననేమి ♦ తలఁకనుమనచిన్. ౯౯.

సీ. ఆతనుప్రతాపమూ ♦ ర్భితృప్యగ్గకలలపై, నునుఁచువలసేగి ♦ నగఁగరాదు

మచనశరాసార ♦ మృత్యువృత్తినిజ, ముఁదనురాంచువుల్ ♦ చిహ్నకరంగు.

తతవిరహాగ్నిసం ♦ తప్తతనూజాతి, వల్లిపైమధువును ♦ బరపరాదు
మోహతమోగ్రస్త ♦ ముఖము ధాకరబింబ, మునఘనసారంబు ♦ నునుపరాదు
ప్రకటపులకాంకురావళి ♦ వ్యాజహూమ, గంధిలోన్నేయవృద్ధయసం ♦ గతమహోగ్ర
భావభవవీతిహేమాత్రంబు ♦ ప్రజ్వరిల్ల, వెలది నెమ్మేననురటీల ♦ వినరరాదు. ౧౦౦.

క. చెలులారయుచితగతులకొ, మెలకువదప్పుకుడటంచు ♦ మెలతలుతమనే
ర్పులు మెఱయఁగనికరంబున, జలవాక్షిశైత్యవిధులు ♦ సలిపిరివరుసకొ. ౧౦౧.

నీ. మహనీయహిమవారి ♦ మజ్జనంబొనరించి, వెడఁదక్రొవ్వెడఁగురు ♦ పేరుచెరివి
కరములనుమృణాల ♦ కంకణములుపూన్చి, యులుతుముతైంబుల ♦ సరులమర్చి
యనఁటిలేజివురాకు ♦ టంగదట్టముగట్టి, యామిఁదఁజెం గావి ♦ నలవరించి
యలికానఘనసార ♦ తిలకముహవణించి, కలయంగ నెమ్మేన ♦ గంధమెలది
చలువనెత్తానిచెంగల్వ ♦ కొలనికెలనఁ, దనరుపన్నీటిసీటిజం ♦ త్రపుదుమార
మలముకొనుచున్నజాబిల్లి ♦ పలుకరాల, నలరుతిన్నియవిరిసెజ్జ ♦ నబలనునిచి.

చ. వనితలుగ్రువ్వురించుహిమ ♦ వారితరంగిణులొక్కమొత్తమై
కనకనిభాంగియంగమున ♦ కాఁకలనింకఁగఁబొత్తికప్తకొ
గనఁబడవయ్యెనట్లయగుఁ ♦ గాచెమహావిరహంబురాశియ
త్యునుపమలీలపొంగునఁట ♦ యందుఁజొరంబడిమర్ల నేర్పునే. ౧౦౩.

గీ. తరుణియురమునఁదాల్చిన ♦ తారహార, పటలివిరహాగ్ని నొండొండు ♦ పెటిలదొడఁగె
జాగరారుణదీధితి ♦ చ్చటలునిగుడఁ, దారహారావళివసింపఁ ♦ దరమెచెవుమ.

క. చెలివేనలిఁజెరివినచెం, గలువలుదగుమదనుడనుపఁ ♦ గావచ్చినము
య్యెలగోలుమాఁకయాశుల, గృతిక మెఱయఁగొధరసము ♦ గ్రక్కెడునఁగకొ.

గీ. విరులపాన్మునఁబోరలాడు ♦ వెలదిమేనఁ, గ్రొంజెనుటనంటినప్రసూన ♦ పుంజమలరె
నాగ్రహవృగ్రుడ్డైముడు ♦ రింటనేయు, ప్రసవబొంబనిపాయక ♦ పొలియనఁగ.

చ. కమలదళాక్షిమేనిపెకఁ ♦ గందినలేఁజిగురాకుముక్కునం
గమిచివనఁపియంబొకటి ♦ గ్రక్కుననాలుక పొక్కునార్తిచే
విముఖతఁసెందఁగాంచినను ♦ వేచినపాపఫలంబుతోడుతో
నమరె నేనీకటంచనఁగ ♦ నానగవాళులకిచ్చెఁబ్రాణముల్. ౧౦౪.

నీ. అభిలాషనిచయస ♦ స్థాంతురరంబులనంగఁ, బూఁబోణి నెమ్మేనఁ ♦ బులకలాదజ్జె
బులకల్లెపైరునఁ ♦ గలయంగనించిన, యుదకంబునాన్వేద ♦ ముప్పతిల్లె

స్తేదాంబునిధిలోన ♦ చెలగు సేనంబునాఁ, బూసినగంధంబు ♦ పొంగదొణగెఁ
బొంగుగంధపుఁజేటు ♦ మొగులందిరమ్మద, రుచులనాజాగరా ♦ రుణ్యమడరె
జాగరాగుణదీధితి ♦ చ్చటలునర్థ, సంఘటితతారకాప్రకా ♦ శంబుమిగుల
నడరియేప్రాద్దు నెడఁబాయ ♦ కలరుమండ, వెలఁదికినుఁగల్వలరమోడ్సు ♦ వీడవయ్యె.

సీ. వితతబాష్పసార ♦ పృథ్విదంబయిపగ్గు, ననిలంబునానూగు ♦ లలిశయిల్లెఁ
జారుతనూతా ♦ సంజాతముకుశేప్ర, పంచంబునాఁగరో ♦ మాంచమొదవెఁ
జింతాపయోరాశి ♦ యంతంతకుబికిన, కరిణి మైశ్రమవారి ♦ గ్రమ్ముకొనియు
నశనుశిలీముఖా ♦ హతికిఁదల్లడమందు, గతినుతుఁగముప్ర ♦ కంపమడరె
హృదీయనదనాధిగతహృషీ ♦ కేశసేవ, నానమృతివిలెనింది ♦ యష్టుల్ల
నిశ్చలతనోండునునంగ ♦ నివృత్తిల్లె, బ్రత్యహమ్మునునివృత్తి ♦ పాటుచెలికి. ౧౦౯.

మ. జలజాతాహితుఁడప్రభాతమునిజ ♦ చ్చవ్యగ్నికీలాహతిక
నెలఁతెక్ పేచుచునంతకుట్టుసురుతో ♦ నీలాంబు నేత్రేదయెక్
నిలంపం గానుసురింతపోవజలజా ♦ నీకాళిమోయంగన
క్షులుజైవాతృకవక్రయంచునునిచెక్ ♦ శ్రోత్రములంద్రులెక్. ౧౧౦.

మ. అరుణాబ్జాతనిరీక్షణంబతికులా ♦ యప్రోత్థపత్రిచ్చటా
గరుదుద్యదవగర్జితంబభివత ♦ త్కంజాతబంధుప్రభా
పరికీర్ణాంబరచిత్రమంసలతమో ♦ భద్రచ్చిదాదక్షమై
హరిణాక్షీహృదయాంతోదోడఁగెఁ ♦ ల్యద్విపియత్యుగ్రతెక్. ౧౧౧.

శా. నానారక్తపటివితానఘర ♦ త్నద్యోతముల్మల్లికా
నూనతోరకతీక్షణదంప్రమునలి ♦ స్తోమాఖ్యవైషాగ్నిధూ
మానీకంబురురోదనీబిలముఖి ♦ వ్యాయస్తమభేక్షణా
ప్రాణస్పర్శనకంపదంబగుచుమ ♦ ధ్యాన్నోహిదోచెక్పడిక్. ౧౧౨.

శా. స్థాయుధల్లకసద్భక్తంబుభ్రమరీ ♦ పాలీమదాసారమ
త్యాయామనుఘటసాంధ్యరాగకుధము ♦ ద్యతారకాపుష్కర
ప్రానుశీర్ణపమఃకణంబుహృతభా ♦ వృద్ధింబరకాంబుమై
సాయంభద్రగజంబుచొచ్చికలఁచుక్ ♦ శ్యామామనోదీగ్ధక. ౧౧౩.

మ. అలిగానాతిశయంబడంతుననియ ♦ య్యబ్జాక్షివేల్లన్
కలనాదంబుఘటింపదానమిగులం ♦ గన్పట్లుసాధ్యలం

కలితస్తంభనముల్ల సత్కిసలయ ♦ గ్రాసాతిమాద్యత్వికా

వలిరంతుల్ వలవంతగూర్చనగుభా ♦ వంబాత్తలోమెచ్చుదుక.

౧౧౪.

౪. నెలతవిభీతి నైందవము ♦ జీపరినిరీతకాలమానిత

ద్బలరేపునీకాలబ్రమ ♦ దంబునఁజొచ్చితసంకుమాలికా

జలదవిశోకనృత్యదహి ♦ శత్రుతతింగనిడాగఁబోవుచోఁ

దలవరులంచుమించుబలు ♦ తాపముచేవెడలుకొదనంతటకొ.

౧౧౫.

౪. మఱియు నవ్వైదర్శినుభూవతంసంబు నిజవయస్య లస్థస్యూతంబుగ నవరించువివిధ శిశిరోపచారముల నంతంతకు విరహాదవదహనభారం బపారం బగుచు విజృంభించు టయుఁ బంచశయందు శంబరేక్షణాభిధానసంజనిత సమగ్రతరదురాగ్రహంబునఁ జక్ర రిపుబింబదంభ సంభావితకాణచక్రంబు నపరాగవిస్ఫులింగంబు నలుగడలం జెదరఁ గైరవ శిలీమఖంబులు గావించి వంచనం బొంచి పొంచి నిగిడించిన యది యరుంతుదంబు లగుచు సంగంబునం దాకి వెన్నునం దటాయించినం గనిపించు మొనల చెబువునం జూపట్టుకునుమశయ్యావివర్తననిష్కృతకలికానికా.యంబు వెంబడిం దోరఁగునపరిమితకును మరజన్మిల్లితపరిశ్రమవారిపూరంబులు క్రొడగండ్లదోరఁగు వేడిరక్తధారల తెఱంగునం దురంగలింప ముహుర్ముహురదంచితనిశ్వాసశ్వాసనానుక్షణప్రవర్ధమానభావభవపాపక సముద్భూతము లగుధూమరేఖాశిఖాకలాపధిసితముల నుల్లసిల్లని నతాపమేచితచంద నాను లేపనరసాలకి సలయవిసరభునసార రేణుమిలితవిరహాదవశిమములనోడి యంగవల్లి యుల్లసిల్లుటకు సవరించిన దోహదఘామస్తోమంబు ననుకరించుచు గ్రొమ్ముడివీడి యాక్రీపదంబుగా నిగిడి యెల్లెడల నావరించినచిగురనికురంబును ఘనాఘనంబునం దోచు పృథులకరకానికాయజకణచంచలాకల్పపంబులనం దగుపరిపత్తునుమ మాలికాప్రస్ఫుటత్రారహరముక్తాఫలప్రప్లుహుల్లకమల్లికాదామంబు లనునిర్వరనికర తనుచ్చలత్పిలిసీకరగైరిక ధానులేఖాభిరామంబు లగునక్షోరుహాక్షోణిధరంబులఁ గనం బడునైవాలమాలికయను కాలికయందుఁ గ్రందుకొను బలాకశ్రేణిఁగ్రేణి నేయుచు రాణించు సంచితమృణాలవాళంబుల గముచుజేడుక గతాగతంబులు నలుపుమరాళి ననుదయంబు లుల్లోలకల్లోలంబుగా నుల్లసిల్లి నాయల్లకమహాగ్ధవత్సరంగంబుల తెఱంగు నంగీకరింప మాటిమాటికి గాటంబుగా నిగ్రహకాటుకకన్నీటివెల్లువలు వెల్లు వికి విరహావదహనసాండరంబు లగుకపోలయుకురఫలకల్పబులరగుముక నొచ్చు మృడిం గ్రమ్ముకొనుక్రొంబొగల గగనమధ్యంబునం దనరే నరుణకిరణసావేడిమి వాడఁబొటిన

పసుమమంజరుల కాలూడనోడి నెగయు బంభరడింభంబుల విజృంభణమ్మ నెరప
వివిధదశావిశేషంబుల వేగుచున్న సమయంబున. ౧౧౬.

చ. పాలతియొక్కర్తుచెంగటవ ♦ పూవులబంతులకేలబూనిక
న్నులబలుమాటునొత్తుచును ♦ నూల్కానుప్రేముడిగనైలారయీ
కలికిమనోవ్యథాభరము ♦ గంటిరెనేత్రపయోజనిస్సర
త్ఫలకణంబులొరవెద ♦ చల్లెగడుకహరిసీలరోచులకొ. ౧౧౭.

గీ. అన్నమాత్రానర్తుకిణి ♦ కన్నదెఱచి, చూచితనచెలిహరిసీల ♦ రోచులనిన
బలుకుచెవులకునమృతంబు ♦ గులికినట్టు, లలరిమోముననొకకొంత ♦ తెలివిజెందె.

క. ఇందీవరాక్షులత్తఱి, నందఱుగయ్యబలజేరి ♦ హర్షమునగడుకొ
డెందములునలగుచుండగ, మందస్వనలగుచుననిరి ♦ మానినితోడకొ. ౧౧౮.

క. ధీరోదాత్తపునీవిటు, ధారాటముజెందనాయ ♦ మారాకనైల్
కూరిమిజక్కనిరానుతు, గోరొత్తత్తములేక ♦ కూడయితనికొ. ౧౧౯.

క. మరుడేమిపులియొయెలుగో, కరకరిపెట్టుటకువాని ♦ కాండములిలనె
వ్వరిదూసిచనియెనూరక, వెఱచెదవ్రాయప్పయిదివి ♦ వేకముతెఱగే. ౧౨౦.

చ. పసజదశేక్షణండుద్విజ ♦ వర్షునిచేభవదీయపుత్రిముకొ
వినినదియాదిగామరుని ♦ పీకడపింపకయుండుటెట్లుని
న్నినిశిత్రములేయుచును ♦ నిర్దయఁడొసుమసాయకుండువే
యునునననేలవాహరిని ♦ యుయ్యలనూచుచుజోలవాడునే. ౧౨౧.

గీ. అనినర్తుకిమీరన్న ♦ యర్థమెల్ల, నిజముచెలులారవానియా ♦ రజమువిన్న
కన్నెయెవ్వతెచీకాకు ♦ గాక్రయుండు, గ్రొన్ననలకునువెన్నెల ♦ చిన్నెలకును.

క. యగుకులతిలకునిజగతికొ, మదనజనకుడగనిందు ♦ మాటికినేడ
ట్టిదయయ్యెనేమిదెల్పుదు, పృథ్వీశ్వరుసంజ్ఞయింత ♦ యెంచుటకతనకొ. ౧౨౨.

ఉ. ద్వారకకేగిభూసురుడు ♦ తత్పరతకొమదుదంతమంతయుకొ

శ్రోకించెల్పనాతెడును ♦ సత్పరతకొజనుదెంచునంచుమీ

రారస్మియుండియుకొదలియ ♦ నట్లవచించెదరింతకాకయె

వ్వారు నెఱుంగలేకుటఁడు ♦ వారిజనేత్రలనేచుచెప్పుచుల్. ౧౨౩.

గీ. తనదేవత్వస్థలంబుహొ ♦ యనిపయోధి, కన్యనటుగ్రోవితాపరి ♦ గానియాపు
నాల్చిభూదేవివెన్నెకొ ♦ దాల్చితెచ్చె, గూర్చిగణియింపమికినిది ♦ గుఱుతుగాదె.

- క. విమలవ్రతకంచుకముల, తెమలకదనవచనములక ♦ ధీనలగునటుల్
భ్రమయించిత్రిపురదానవ, కమలపిలోచనలనెల్ల ♦ గలఁపఁడెయవలక. ౧౨౭
- క. ప్రాగ్రూపంబునరామో, విగ్రహవాక్ధర్మయనఁగ ♦ వెలసియుమునుము
న్నగ్రతఁడునుమఁడెప్పుడులత, రాగ్రహమునఁదాటకాని ♦ శాటవధూటిక. ౧౨౮
- చ. అవనితనూజపైఁగదిసె ♦ నంచొక నేరముమోపిరక్కసిం
గవయఁదలంచుదానినవు ♦ గాదనక్లిబ్బబజీతుసేసెనో
కువలయ నేత్రలారతన ♦ కూర్చినిజంబగుసేనిసీతన
త్యవిరళవన్యలకవిడువ ♦ నానతియిఁడెనమగ్రదౌహృతక. ౧౨౯.
- మ. మృషగాదోచెలులారవాపలుకులీ ♦ కృష్ణండుస్తన్యంబునక
దృషదీర్పంజనుదెంచుపూతనవృథా ♦ హింసిం చెఁబ్రాగ్వానినక
విషమీవచ్చినవారిఁజంపుటుచితం ♦ బేకా దయన్నట్టివో
విషరాసులోనిజకుక్షీనుండనకటా ♦ వ్రేఁగేవిషంబింతియుక. ౧౩౦.
- చ. మగలగణింపకందఱును ♦ మాటల నెంచకయన్నదమ్ములక
దగదననోహటింపకయుఁ ♦ దన్వరియించినఘోషసంస్థల
మగువలఁబాసివచ్చియొక ♦ మాటులంపఁడటన్నస్థిలపైఁ
దగులునుగుర్తియుంగలదె ♦ తామరసేక్షణలారవానికేక. ౧౩౧.
- స్తీ. అతనిమనోవీధి ♦ నవతరించుటఁగదా, విశదర్శికినింత ♦ వేడిగల్గె
నతనికొమారుడై ♦ యతిశయించుటఁగదా, మారుడకవిఖ్యాతి ♦ మరునకొదవె
నతనినె మ్మెయిచాయ ♦ ననుకరించుటఁగదా, యల్లిశిగ్గుఖసంజ్ఞ ♦ నతిశయిల్లె
నాతనినామధే ♦ యమువహించుటఁగదా, మలనెవైశాఖాఖ్య ♦ మాధవునకు
నతనికేతువునకుభృత్య ♦ లగుటఁగాద, శారకారీరసితగను ♦ చ్చక్రదయము
లకటకుటిలాలకలకుబా ♦ ధకములయ్యె, వింతలేవానిచెయ్యము ♦ ల్వెలఁదులార.
- ప. అని యితైఱుంగు నమ్మిత్తికాశిని చ్చిత్తిజావేశంబునం జేసి యుపాలరిభదరేభుననం
భోజలోచనుని సారెసారెకు సంస్థరించుచు సముద్రమధ్యగతుండుననిజమొనల్ల
భుని వెదకవలయు ననుకుతూహలంబునంబలె సారెసారెకు సపారవిరిహ్వారావారం
బున మునుంగుచు సభీజనపునఱపునారచితవివిధస్వప్నకలంబులు గొంతకొంత
పారంబు నొందుచున్న సమనుంబున సభీజనంబు తెరిత సముత్తం కావలయు న
కాంతారత్నంబు ముఖోల్లాసంబు పడయంజాలమిఁ బుష్పంబున హాకంబులు

నెరపుచు వనవిహారంబునంగాని దీనిమనంబునంగల వనట దీక్షదని నిశ్చయించి య
య్యించుఁబోణిం గనుంగొని యిట్లనిరి. ౧౩౩.

ఉ. హల్లకపాణినీవిటుల ♦ హర్మిశముందుదలేనిదారుణా
యల్లక వేదనాగరిమ ♦ నార్తివహించెదవేలయమ్మనీ
యల్లముపల్లవింపనిక ♦ టోపవనాంతరపీఠులందురం
జిల్లనికుంజవాటములు ♦ చేరెనయూటగల్గనచ్చటకొ. ౧౩౪.

క. అనియిట్లువిన్నవించిన, ఘనసన్నిభవేణియపుడు ♦ కంజదళాక్షుల్
దనుఁగొల్పివనికిరిగెకొ, మనమునగలవంతకొంత ♦ మట్టుపడంగెకొ. ౧౩౫.

సీ. బహువిరహోద్భూత ♦ పాఁడురాగద్యుతుల్, కంజాతసాయకు ♦ గర్వమడఁప
విప్రస్తకబరీన ♦ విననీరదపత్తి, మదమరాళశ్రేణి ♦ యదుటుమాన్వ
జాగరారుణదీప్తి ♦ సారెచకోరాక్షి, మానితౌడ్ధత్యంబు ♦ మట్టుపఱప
ముహురుదచంద్రాధ ♦ మోహతమన్నున్పర్తి, కోకలోకంబుఁజే ♦ కాకుసేయ
ఘనతరవియోగయోగసం ♦ జనితగతులె, యడరియారీతిపాహాయ్యి ♦ మాచరింపఁ
జిత్తమునఁగొంతయూట ♦ చెందియబల, యలసగతిఁబూనివనవీధి ♦ కరిగెనపుడు.

క. చెలులంతనతులనంభ్రమ, కలనకజెంగటికిఁజేరి ♦ కమనీయవనీ
విలసనములుచతురోక్తులు, దెలుపుచునిట్లనిరియలన ♦ తీమణితోడకొ. ౧౩౬.

సీ. చాంపేయసుమరజ ♦ శ్వామికరాంబర, ప్రభలునల్లిక్కులఁ ♦ బరిధవిల్ల
బలభిన్నణిశ్యామ ♦ వనకదంబనిజాంగ, కాంతులెల్లెడలను ♦ గ్రమ్ముకొనఁగ
బంధుకసుమపూజ ♦ బంధురద్యుతిపూర, కాన్తుభిచ్చాయలు ♦ కలయఁబర్వ
మలయానిలాపూగ్య ♦ మాణ్ణవేణుధ్వని, మురళీనీనాదంబు ♦ మురువుడెలుపఁ
బ్రకటవనవాసనిశ్చలా ♦ వికలహృదయ, శుకముఖానేకసద్విజ ♦ స్త్రూయమానుఁ
డగుచునిత్తఱినీరాక ♦ కలరియెదురు, చూచుచుండెనుమాధవు ♦ సాబగుకంటె.

చ. పరభృతవృత్తిచేఁబెరిగి ♦ పాటలలోచనదీప్తినిస్వలకొ
గురియుచుఁగాలమూర్తియనఁ ♦ గూరతఁజెందుపికంబుగానలోఁ
దిరుగుచుఁబల్లవాశనతఁ ♦ దీప్తపంబిటులెంతిచేసినకొ
గరివరయాననీమగుర ♦ కంఠనినాదముఁజెందసేన్పునే. ౧౩౭.

చ. కమలదళాయతాక్షియిడె ♦ కంటివెయికమనీయపుష్పలీ
ట్నుడుదయచాతకప్రమద ♦ సంఘటకంబగులేనెవానభూ

జములను మేఘముల్ గురియఁ ♦ జాల్పగఁబండితనంతప్రీతిఁ దా
డిమఘలబీజపాళిపక ♦ టించెను రేళ్వరచాపనింపడక.

౧౪౦.

చ. కనుఁగొనుమబ్బనేత్రయల ♦ కామినిక్రొవ్విరితీవెయ్యయ్యలక
మునుకొనినిల్చిపాదముల ♦ ముందరిభూజముఁదాఁచినంతఁగ్రొ
న్ననలచటకొజనించెయరు ♦ ణద్యుతితానెవెలార్చెదత్పదా
గ్రనిహతిఁగ్రొత్తనెత్తురులు ♦ గ్రక్కెడుకైవడిఁగాననస్థలిక.

౧౪౧.

సీ. చలువగొజ్జగిసీట ♦ జలకమ్మనవరించి, తెలిదమ్మిశేకుపా ♦ త్తులఁగదించి
కొమరారుకుసుమగు ♦ చ్చములనువెలిగ్రమ్మ, మధురనస్తస్యంబు ♦ మమతనొసఁగి
తెప్పెరచేనాఁగు ♦ తీవెనున్దొట్టలో, నెయ్యనఁజిగుఱాకు ♦ శయ్యనునిచి
చెవులకునింపైన ♦ చిటుతతు మైదపిండు, రొదపేరిజోలల ♦ ముద మొనర్చి
ప్రేమమునఁగాన నేందిరి ♦ పెనుపమరుఁడు, ప్రొద్దుప్రొద్దుకునభివృద్ధి ♦ పొందియపుడె
వచ్చువిలువూనివిరహుల ♦ ఁగవలుప, దండువెడలెడుఁగంపెవే ♦ దండగమన.

క. అనివనవైభవమిగలి, ఎనజేక్షణకెఱుఁగఁచెల్చి ♦ వనితామణుల

తృనుపనులీలాగతిఁజే, కొనియటచనిరపుడువిరులు ♦ గోయఁగవేడ్క.

౧౪౩.

సీ. మధురసాస్వాదాతి ♦ మత్తాళిపత్తితో, వేణీభిరంబులు ♦ వీయమందఁ
గుంజసంఘస్ఫుట ♦ త్కుసుమవాసనలతో, గాత్రసౌరభ్యంబు ♦ కలయఁబర్చి
బహుతరవల్లరీ ♦ పల్లవావళులతో, లలితాంగుళిశ్రేణి ♦ చెలిమిసేయఁ
గలితనప్తుచ్చద ♦ కదలికాతరులతో, మహితోరుకాండముల్ ♦ మైత్రినెరప
మదనురాళినినాదనిం ♦ పదలతోడ, మంజుమంజీరనినదంబు ♦ మాటుమలయ
వనరమానవ్యసారూప్య ♦ మునఁజేలంగి, వారిరుహనేత్రలంఘుఁ ♦ గేరినగుచు.

క. నవనవరసాలమృదువ, ల్లవలవనస్ఫుటనినాద ♦ లలితపరభృతో

తృవకరనిస్సనమాధుని, దవితెడువదనములు మెఱయఁ ♦ దరుణులువరుసక.

౧౪౫.

రగడ. మగువక్రొవ్విరులు ♦ మాటకుమాటకు, మగఁటిమిఱుపెదు ♦ మాటకుమాటకుఁ
జేలియపల్కునుధ ♦ చిలుకకుచిలుకకు, చెలఁగురోసమీ ♦ చిలుకకుఁజిలుకకు
తరుణిమయూరముఁ ♦ దఱుమకుతెఱుమకు, వరణీయంబిది ♦ వనజాతరమకు
పొలఁతిక్రొవలను ♦ బొగడకుపొగడకు, తులరాదిదిమన ♦ తోపులపొగడకు
బోటిమాటికిటఁ ♦ జూడకుచూడకు, నూటిగాదుచెలి ♦ మానముచూడకు
పడఁతికోకములఁ ♦ బట్టకుపట్టకు, మెడనెడఁదిరిగెడు ♦ నవితమపొట్టకు

ఇంతిదూరమిక ♦ నేగకు మేగకు, మెంతలోఁతోయిది ♦ యీఁతకు నీఁగకు
 చెలువచిల్లగమిక ♦ జెనకకు చెనకకు, మలిగినబాధక ♦ మదియె వెనకకు
 మెలఁతభీచిచే ♦ మెదలకు మెదలకు, మెలమినివలఁగొను ♦ నీతు మైదలకుఁ
 దొయ్యలిబినములఁ ♦ ద్రుంచకుత్రుంచకు, మెయ్యెడజేవన ♦ మీఁడ నుంచకు
 వెలఁదిపంతమును ♦ విడువకువిడువకు, మలఁతిగాదెనీ ♦ యంతటిప్రోడుకు
 చెలియపువ్వుఁబొదరుఁ ♦ జేరకు చేరకు, మఱులుపొంచినవి ♦ యివిగోచూఱకు
 బిత్తరితోనముఁ ♦ బెంచకు పెంచకు, మిత్తఱిరిమ్మి ♦ యీపాదపంచకుఁ
 గోమలిజాజాలఁ ♦ గోయకుకోయకు, కాముఁడుఁగిరాఁ ♦ గలయదిచేయకు
 నుడితిరాఁగదే ♦ చూతముచూతము, మదశుక మెదిరిన ♦ మనకువిఘాతము
 తోయజేముఖియిటఁ ♦ గ్రుళ్లకుత్రుళ్లకు, మేయెడ మెత్తురె ♦ యీవడినుళ్లకుఁ
 గొవ్వుకోయిలకుఁ ♦ గొంకకుకొంకకు, మమ్మచెల్లరా ♦ దదిసీవంకకు
 నాతికనీనిక ♦ నమ్మకునమ్మకు, మీతఱిపొంచిన ♦ దీగజనిమ్మకు
 ముదితచిగురులివి ♦ ముట్టకుముట్టకు, కొదరుకోసమీ ♦ కోయిలఁదిట్టకు
 వెలయందినదీ ♦ విడువకువిడువకు, తొలుతటివలెవ ♦ త్తు నెనీగొడవకు. ౧౮౬.

చ. ఆనిలలితాంగులత్తతీస ♦ మంచితసౌరభవైభవంబునం

దనరెడువానిఁదుమ్మెదల ♦ తండముచేఁగనిగందకెంతయున్

గనఁబడువానిఁదేనియల ♦ కమ్మదనములనొనివానిఁగొ

న్ననలొకకొన్నిఁగూరిచియ ♦ నంగునిపూజకు నేర్పరించుదున్.

౧౮౭.

సీ. తెలివిరి మొగ్గనే ♦ వళములచెలువంబు, హరుమంజిముత్తెంపు ♦ సరులఁదెగడఁ

దళుకొత్తుమైదీవ ♦ నలముపుప్పొడిచాయ, తాఁగందపొడియం ♦ దముహాసింప

రంగారుతలిరాకు ♦ టంగదేట్టపునిగ్గు, చెంగావిపావడ ♦ సిరివహింపుఁ

గమ్మగేదఁగి కేటకు ♦ కమ్మయ్యెయ్యారమ్ము, కనకతాటంకయు ♦ గ్గుంబుగెలువ

వనజముఖులెల్లబహువిధ ♦ వనవిహార, హారలీలావిశేషప్ర ♦ చారగతురె

యమరఁజేయనిసింగార ♦ మగుచుఁదనర, నతమనిజయేందిరలమాట్కి ♦ నలరిరపుడు.

క. సల్లలితవకుళముకుళో, ద్వేల్లితిమకరందహీన ♦ విహ్వలమధులి

ట్లల్లజగుదాస్ఫాలన, హల్లోహలమగుచుశీత ♦ లానిలమొలయన్.

౧౮౮.

గీ. చానలీరీతిఁబుష్పావ ♦ చియవినోద, జనితమగుశ్రాంతిదీప్తిం గి ♦ జలవిహార

కాంత్యలిగుహ్యత్తఁజనిచని ♦ కాంచితెదుట, శ్రీకరంబగునొక్కప ♦ ద్వికరంబు.

వ. ఇతైఃతంగున న య్యంగ నారత్నంబులు తమకురంగటం దనరునరోవరంబునుం గనుం
గొని యభంగురసముత్తుంగతరంగమాలికాదోలి కాకేళికాదరంబునఁ బొంగునలీలాధి
దేవత యుపవిస్థమరచలదరుణకమలమంజుమంజీరశింజారపంబుల సామంజస్యంబు
నెరఱు హంసకులక్రేంకారనాదంబులకు మోదంబుఁ జెందుచు, నిజాగమనసంభ్రమ
కుతూహలంబులఁ గాసారకమలామణి తమైదుర్మనుమార్గంబునఁ గలయ నెల్లెడఁ బన్ని
దట్టంబుగాఁ జిలికి వెలిపట్టుపావడలు పఱచెనొయన సంతతసమంతతస్తంతనన్యమాన
మృదులపవమానమాణవకపీఠీర్యమాణశిరసలీలకణధవళసరసీరుహపలాశనివహంబులకు
నివ్వెరఁగుఁజెందుచు, విమలసలీలాంతరాళంబునం దోచున్దిజబింబంబులసంరంభంబున
సంభోరుహాకరరమారమణి తనదునెచ్చెలులం బనిచి మధ్యవినిహితదీపంబు లగుమర
కతపాత్రికల హరితు లెత్తించెనోయన నితస్తతశ్చలనపరిజలవిహంగమదలూచలనశినీ
పలాశసంస్తకరక్తారవిందంబులం గనుంగొని డెందంబులందు నానందంబు నొందుచుఁ,
జీనాంబరంబులు ననూనమణిమయాభరణంబు లుజ్జగించి క్రమక్రమంబున వజ్రోపల
నిర్మితంబు లగుసోపానమార్గంబుల జలంబు సూచ్చి వివిధవిహారాచార్యంబు మెఱ
యింపం గడంగి రట్టియెడ.

౧౫౧.

లయగ్రాహి.

ఓలయనుచున్నునిఁగి ♦ నేలఁగనుచుకొనుగడఁ, దేలినగుచుకొనుటను ♦ రాళికలవెంటకొ
బాళిఁజనిపట్టుచును ♦ హాలిగలకొట్టుచుని, జాలితతిఁదట్టుచును ♦ గేలుగొనియండల్
జాలుగొనఁజల్లుచును ♦ మేలుకనిశ్రుణ్ణుచును, వేళముగనుణ్ణుచును ♦ లోలతనుద్దిప్తికొ
బాలకడిలికొబొడము ♦ బాలికలపోలికకుఁ, జాలిజలకేళిఁగని ♦ రాలలనఁజెంతికొ.

చ. నలినములుంబ్రసన్న వద ♦ నమ్ములుఁదైవలములశిరోజముల్
కలికి మెఱుంగుబేడిసలు ♦ కమ్ములుఁదామరసూండ్లుబాహువుల్
దలియఁగరాకయేకమయి ♦ తేజరిలకొసలీలాంతరస్థితకొ
బలుమఱుఁజూడఁబుద్దినులు ♦ పద్దినులట్లచెలంగిరయ్యెడకొ.

౧౫౩.

చ. తనరుపానిస్సరస్తధివ ♦ వారిణఁగ్రోలుమిళిందమాలికం
గనియొక బోటిసంకరుహ ♦ కర్ణికవైవఁగనగ్రభాగభా
జనమధుపంబుచేరెసిత ♦ సారసముకొహరిచక్రధారచేఁ
దునిసినరాహుమస్తకము ♦ తోడ నెచంద్రుగ్రసింపుకైవడికొ.

౧౫౪.

ఉ. మొత్తముగూడికామినులు ♦ మోమునవీరముఁబెల్లుచల్లఁగాఁ
గుస్తుకబంటినీటికొక ♦ గుబ్బెతవేచనినిల్పియుండఁడ.

గొత్తైదదీయవక్త్రమును ♦ హోష్ట్యలనైజవిలాససౌష్ఠవం

బెత్తికపేడ్కగనైనజ ♦ తేందెరయెత్తినదర్పణంబనక.

౧౫౫.

కా. నారీరత్న మొకరునీటగనుమీ ♦ నద్వంద్వముక బట్టవే

నీరంబంజలి నెత్తియందుగననా ♦ నేత్రద్వయం గాంచియం

దారూఢస్థితిఁజెక్కునంచుదరిదా ♦ యంబోయితఁజల్లిత

త్తీరంబందవిలేక యుండుటకుఁజెం ♦ దెన్నివ్వెఱున్నగతక.

౧౫౬.

క. బాలామణులీగతిజల, కేళికబాళింఘటించి ♦ కిలకిలనగుచుక

జూలించితటముఁజేరిరి, సోలెక సోలుచునుభోజ ♦ సుతయుకదాముక.

౧౫౭.

క. చిలుకలకొలుసులుగుక్కిణి, కలకలతడియొత్తిచిలి ♦ తాంబరభూషణ

కలముఘటించిమఱియా, లలనానుమతమునందార ♦ లంకృతలగుచుక.

౧౫౮.

గీ. భోజసుతకొరినట్లయం ♦ భోజనయను, వేగమునఁగూర్చుబోలుపూ ♦ వింటివేల్పు

నెలమిమీఱంగఁబూజింప ♦ వలయుననుచు, దనరుపూజోపకరణముల్ ♦ గొనుచునపుడు

సీ. నెమ్మోముజూబిల్లి ♦ నిగ్గు వెన్నెలతేటఁ, గఱఁగెడు నెలరాల ♦ దరులదొరఁగు

తెలిసీట నెనసిన ♦ యలరులేనియవాఁక, క్రేవలనలరులే ♦ మావిగుమురు

చలువలందెరిగిన ♦ వలికప్రపుటనంటి, చెంగటఁదనరుగొ ♦ జ్వంగిపొదల

నల్లినద్రాక్షుల ♦ నలమినపరవాది, తీవెలకిరవైన ♦ క్రోవికలనఁ

గ్రమ్మునేలకిజొంపపు ♦ ముమ్మరమ్ము, తెమ్మకిమ్మగుపొగడపూ ♦ రెమ్మనలగు

కమ్మతావులయొమ్మనఁ ♦ జమ్మిరేగి, వచ్చుతెమ్మెరవేడుక ♦ లిచ్చుచోట.

౧౬౦.

కా. చల్లనికమ్మతావివెద ♦ చల్లఁగఁజూల్కుగు పేరునెజ్జలొఁ

బల్లవతల్లజప్రకర ♦ భద్రవిత్తరికదీర్చియందుపై

మొల్లలపాన్పుతమ్మివిరి ♦ ముద్దియగద్దియందుమీఁదభా

సిల్లనమర్చిప్రోడలగు ♦ చెల్వలమేలైలిదమ్మితేకునక.

౧౬౧.

సీ. కామినీశ్లేషం ♦ గతకుంకుమరసంబు, మేలుచందురుకావి ♦ చేలగాఁగ

భామినీపరికీర్త ♦ పటవానిమునందోఁచు, శశపదాల్ ముత్యాల ♦ పరులుగాఁగఁ

బ్రతుమోవితేనియల్ ♦ నయమునోగ్రోలుట, సవక్రతివీరపా ♦ గంబుగాఁగ

దయతార్పితాధర ♦ దంపితశములొడు, కిఱచినఁజెండుకు ♦ ల్లంట్లుగాఁగఁ

బ్రేమసీహాసపూర్వక ♦ ల్పితనునోజ్జ, ఘనతండ్లపద్మధవేణి ♦ కామహారి

లాంఛనమ్మునదివెన ♦ ల్లాఁగమిగుల, వీగశృంగారియలఁజూల ♦ వలయునీల,

గీ. హరువుమీఱుమరులిఖించి ♦ యచటనుంచి, యతనికెలఁకులశుకశారి ♦ కాళిమలయ
పవనశరధరమాధవ ♦ పరభృతముల, వరుసలేఁజివురాకుల ♦ వ్రాసియునిచి. ౧౬౩.

క. అలరువిలుదాల్చువేల్పున, కలరుంబోడులుసమంచి ♦ తాగమలీలా
కలితమతులగుచుఁబూజల్, సలిపిరికృతపోడశోప ♦ చార్త్రశీలక. ౧౬౪.

క. జలజాక్షులురుక్మిణీచేఁ, జలుకపఠాణీవయాళి ♦ జేజేదొరక
ర్మిలిమీఱువిరులదోయ్యలి, యలవఱచిరిభక్తివిరచి ♦ తాంజలులగుచుక. ౧౬౫.

క. పలువగలనభినుతించిరి, చలసాదికగీరసాది ♦ సరసదాతా
ఫలలితమధురగుణసం, కలితశుకీవచనరచన ♦ గడలుకొనంగక. ౧౬౬.

శా. శ్రీనాథుండటతండ్రితల్లియటల ♦ శ్రీకాంతవాగీశ్వరీ
శానేంద్రుల్ భవదీయభృత్యులటనీ ♦ సామర్థ్యమెవ్వారికిక
గానకరాదటయిట్టినిన్నుఁబొగడక ♦ గాంతాజనుల్ శక్తులే
మీ నాంకానిరుపాధిసత్కరుణనీ ♦ మీ సేక్షణంబ్రోవుమీ. ౧౬౭.

క. పలుచెఱఁగులనీశరములు, తలవైధరియింపకుండు ♦ వైవముగలదే
చెలులనఁగ నెంతవారలు, తలఁకకనీయాజ్ఞఁగడవఁ ♦ చామరసాస్త్రాఢి. ౧౬౮.

మ. అవికారంబులంబమేయమనఘం ♦ బవృత్తమాత్మస్థితి
ప్రపణంబాగమవేద్యమైతగుపర ♦ బ్రహ్మంబునీచేఁబ్రకృ
త్యవియుక్తంబయిలోకస్పృష్టికలనక ♦ బ్రాపించెనానిందిరా
ధవగారివతిభారతీశ్వరులకృ ♦ త్యంబెన్నఁగానేటికిక. ౧౬౯.

క. దిలిజపురహృతికివిశిఖా, కృతియైహరినిక సహాయ ♦ మెంచకవిసమే
అతిశయతేతనుజాతో, వితరకకన్పిన్నిజేన ♦ విభవేనయనక. ౧౭౦.

శా. సూనంబుల్ బలువిల్లునుంగుఁజెలియుక ♦ సూనాకరుండుస్త్రాసుల్
సూనంబుల్ శతభుక్తముక గవచముక ♦ సూనంబులిట్లున్నచో
నీనానావిధసూనజాలములునీ ♦ కేమిచ్చిప్రార్థించుటల్
భానోద్దీపనమగ్నంబనిదయం ♦ భావంపుమట్టంబుకా. ౧౭౧.

మ. యునివత్సీ సూనంబుఁజేసినఁగదా ♦ మున్నానలోమాధవుం
డనుఁగున్నెచ్చిలిఁబాసిదుఃఖములపా ♦ లైయుండుటల్ కావునక
ననూక్షుల్ పయనీయలీవునువయక ♦ వామాక్షులంబ్రోచినక
జనసంస్తుత్యశుభంబులొవనరమా ♦ సాంగత్యమామాధవా. ౧౭౨.

- కా. ఊరాంభోనిధిజన్మభూమివిబుధ ♦ శ్రేణీ సముజ్జీవనం
 బారూఢస్థితిసీనుచర్యతగని ♦ త్యావాసముక్ సర్వలూ
 కారాధ్యుండగునీశుమాళిజగదా ♦ హ్లాదప్రదంబెన్నఁగా
 సీరూపంబటుకానఁగావుమికనీ ♦ నీలాబ్జ నేత్రక్షశశీ. ౧౭౩.
- క. దక్షిణభూభృజ్జననము, నీక్షితిలోనీకుఁజెలికి ♦ నేకంబగుటకొ
 రక్షింపుమునీచెలియలి, దాక్షిణ్యంబాత్తమిగులఁ ♦ జగునునమీరా. ౧౭౪.
- క. అనియిట్లుచెలియలందఱు, వనజాస్తుసిదత్తుమీప ♦ సర్దులమాడ్చి
 పనికరమణీయసూక్తుల, వినతులుగావింపనపుడు ♦ విస్ఫుటలీలకొ. ౧౭౫.
- క. మాంగళికనూచకానే, కాంగికసునిమిత్తగతుల ♦ నండఱనికరా
 భంగురవాగీరీతములు, సంగనేకటిఁగించెనీప్పి ♦ తార్థావాప్తికొ. ౧౭౬.
- ఉ. అత్తటిభాగ్యదేవతత ♦ సంతటసన్నిధిసేయురీతివి
 ప్రోత్తముడందురాఁగనిమ ♦ హోత్సలపత్రవిశాలనేత్రప
 ల్కాత్తుముదంబుతోఁబులక ♦ లొక్కటఁజెక్కులఁబిక్కుట్టిల్లఁగాఁ
 జిత్తురుబొమ్మవాఁగనిలి ♦ చెకొజెలియించుకవిస్తయంబుగకొ. ౧౭౭.
- గీ. చెలియలంభోజదళనేత్ర ♦ చెంతఁజేరి, యటకువచ్చినయొజ్జల ♦ కింపుదనర
 నలియెనర్చకయుండఁగ ♦ నతివతగునె, యనఁగరుక్మిణియొదరేగి ♦ యతిముదమున.
- క. భూదేవకులోత్తంసుని, పాదాంభోజములకెరఁగ ♦ బ్రాహ్మణుడంతకొ
 సాదరముఁజెలిఁగనుఁగొని, మోదముతోననియెనగవు ♦ మోమునఁదొలకకొ.
- గీ. ఆతివనీకుమసారథా ♦ వాప్తిరస్త, టంచుదీవనయొసఁగియో ♦ యంబునాక్షి
 సీదుకోర్కెలుఘలియించె ♦ నిక్కమిపుడు, చింతనందకయుూటలఁ ♦ జెందనమ్మ.
- క. అనిపలుకునంతనటకును, మనుజేశ్వరురాణివచ్చి ♦ త్వాదేవునకుకొ
 వినయియెనర్పఁగనతఁడును, శనఁబోణికజూచిపలికె ♦ నవ్యమృదుక్తికొ. ౧౭౮.
- సీ. భవదనుజ్ఞనుజేసి ♦ ద్వారకకేఁజని, కమలలోచనునను ♦ ఖంబుచేరి
 బాలాలలామంబు ♦ భావబుభోనెంచి, యున్నట్టివిధముడ ♦ దుచితలీల
 ధరణీకుండీవును ♦ దలఁచినచందంబు, నట్టికార్యమునకు ♦ సంతరాయ
 మగునట్లుగారుక్తి ♦ యంతరంగంబునఁ, జింతించియున్నదు ♦ ఛేష్టితంబు
 విన్నవించినవైత్యారి ♦ వినిప్రమోది, కలితమానసుఁడగుచుశృం ♦ గారసీన
 రసములొక్కటమదిలోనఁ ♦ గ్రమ్ముకొనఁగ, వనముననవృషదొలకంగఁ ♦ బలిరసతిస.
- మ. కరసజ్జీకృతకార్జుచాపవిలస ♦ త్కాండప్రకాండాహతికొ
 స్వరనిర్భిన్నగిరీంద్రబృందముగతికొ ♦ పైరికొశరంజాకృటం

ధరణింగూలఁజేసిబల్చినినుధం ♦ దాన్యుండు వేతెచ్చిన

ట్లరవిందాస్యను దెత్తుభూతలనుప ♦ ర్వాసీక చూడఁమాణి.

౧౮౩.

గీ. పురము వెలువడిరాకన్నె ♦ గిరితనూజ, కధికభక్తిని మ్రొక్కంగ ♦ నరుగుచేర

నటకు నేపచ్చికూడిన ♦ యువనిపతులు, వెరఁగుపడిచూడఁగొనివత్తు ♦ విమలచరిత.

క. అనిపలికెఁగాననింతట, వనజేక్షణుఁడిటకువచ్చి ♦ వారిజనేత్రక

దనయరదముపైనిడికొని, చనుటకునందియములేదు ♦ సామజగమనా.

౧౮౪.

ప. ఇట్లు పలికినమహీసురోత్తంసునకు సభక్తికరేబుగా న య్యిందుపదనలందఱును బునః
పునఃప్రణామంబు లాచరించి నీయట్టి హితబంధుండు గలుగుటంజేసికదా మా చెలియ
కొరినకొర్కు లీడేరె ననీ పలుమరును వినుతులు గావించె నంత భోజభూపతిదేవి
రుక్తిణి వోడ్తోని యంతఃపురంబునకుఁ జని భూసురునివలనవినినవృత్తాంతంబంతయు
మహీపతి కెఱింగించిన నతండును బ్రహ్మదభరితాంతరంగం డగుచును మఱునాఁడు
స్వయంవరాస్థానంబునకు సకలరాజలోకంబును వచ్చునట్లుగా నియమించి కుశూ
హలంబున నుండె ననిన శుకమహాయోగిం గనుంగొని య ప్పరిక్షిన్నపాలుండు
నవ్వలివృత్తాంతంబు నానతీయవలయునని యడిగిన.

౧౮౫.

మ. శ్రితరక్షైకపరాపరాపరసమ ♦ తేమామహాత్మాసిని

ర్జితదైత్యప్రకరాకరాకరమహా ♦ ర్చిస్సాస్థరచక్రత్వరా

హృతనక్రప్రవరాదరాదరమహా ♦ గ్రీవాబ్ధిరాట్కన్యకా

రతికృత్కేళిధరాధరాధరభృతి ♦ ప్రాహ్లాప్రదాంభశ్శరా.

౧౮౬.

క. నాగేంద్రధ్వజసేనా, భోగమహావివినహవ్య ♦ భుగ్ధృజ్జాలా

భాగవతసతతనిమతయ, శోగంగార్ఘురివిశాల ♦ శుభకృష్ణిల.

౧౮౭.

భుజంగప్రయాతము. సితాంఘ్రిప్రవాహావి ♦ శిష్టావనోహా

హతాత్మీయమోహావి ♦ హంగేంద్రవాహా

కృతానేకలీలాః ♦ భీభూతబాలా

ధృతోత్తుంగశైలాను ♦ ధీబృందలాలా.

౧౮౮.

గద్యము. ఇది శ్రీమదనగోపాలశాశ్వతకటాక్షవీక్షణప్రాప్తచతురతిరసాహితీవైభవ చక్ర
పామాత్యశివభవ మంగమాంబాగర్భశుక్తిముక్తాఫల మార్గణవిశ్రాణితమహాఫల కోవి
దనుతభాగధేయ కోటిశ్వరనామధేయవ్రటితం వైనభోజనుతాపరిణయంబను మహా
ప్రబంధంబునందుఁ దృతీయాశ్వాసము.

చ తు థా శ్వా స ము.

- క. శ్రీరుచిరక్షీర్తిసాంద్రా, ఘోరతృణావర్తదనుజకుం ♦ జరదశనా
పారీంద్రానిర్వాజ, స్నేరాననరుదివిశాల ♦ శ్రీగోపాలా. ౧.
- వ. అవధరింపు మట్లడిగిన పరిక్షీన్న పాలునకు శుకమహాయోగి యిట్లనియె. ౨.
- క. రేపకడరాకుమారులు, భూపాలనియక్తులగుచు ♦ భూవిణలీలా
రూపబలైశ్వర్యంబులు, చూపఱులకువిస్తయంబు ♦ సాంపాదవింపకొ. 3.
- శా. రాజమాత్యులుత మైదుకొనియథా ♦ ర్హప్రక్రియాచాతురికొ
బూజల్ సల్పన్వయంవరోత్సవనన ♦ ప్రోద్భాసీపంచాగ్రవి
భ్రాజత్కొంచనరత్నవీకములపై ♦ రాజింపఁగూర్చుండరా
భోజాధీశతనూజరాకకుమనం ♦ బుల్మున్నెదురోల్లసనకొ. ౪.
- ఉ. అంతకుమున్న భోజమను ♦ జాధిపుచెంతకువేగఁజేరికా
ర్థాంతకులిప్యడొక్కటధ ♦ రాధిపులెల్లన్వయంవరాంగణ
ప్రాంతముచేరవచ్చిరిటు ♦ లంతికమయ్యెముహూర్తమింతయుకొ
గంతువిరోధిగేహినిన ♦ కాతుకప్పత్తిభజంపరాదగుకొ. ౫.
- క. అనితెలుపమనుజనాథుఁడు, దనమనమునవేడ్కదనర ♦ ధాత్రీజనులకొ
గనిచెండ్లికూతుఁజేయుడు, మనరుక్మిణిననుమెఱులక ♦ మదవతులెల్లకొ. ౬.
- క. పాటలుపాడుచుఁగుంతును, పాటిరనిశాదిదివ్య ♦ వస్తుప్రతితికొ
బాటలగంధులునలుఁగిడి, బోటికిజలకంబులార్చి ♦ భూవణాంతతికొ. ౭.
- గీ. తగనలంకృతఁగాఁజేసి ♦ ధరణివిభున, కప్పడెఱిఁగింపనాతండు ♦ సంబుజాషి
హరునిదేవికిఁమొక్కంగ ♦ ననుపవలయు, ననుచుమది నెంచిపరిచారి ♦ కాళిఁజూచి.
- గీ. తగినవస్తువులొనఁగూర్చి ♦ తరళనయన, రాజశేఖరపత్నిని ♦ బూజనేయ
నిపుడెతోడ్కొనిపొండని ♦ నిపుణులైన, వారలనుగూర్చియనిచెన ♦ త్వరత మెఱుయ.
- క. అంతటఁజెలులార్చుక్కిణి, చెంతకుఁజనితడవునేయఁ ♦ జెల్లగువేగకొ
గంతురిపుపత్నిపూజకు, నింతీచనవలయుననఁగ ♦ నెంతేనేడ్కకొ. ౮.
- క. వేదండకమనయొక్కతె, కైదండయొంగరూప ♦ కలనానుమనః
కోదండరమణిరుక్మిణి, యదండధరారిసారి ♦ కర్చిలిమొక్కకొ. ౯.

గీ. ఇరుగడలఁజామరలు వైచు ♦ నిగురుఁబోండ్ల, కనకనవరత్నకంకణ ♦ క్వణనములకుఁ
జరణయుగమంజుమండీర ♦ సరసనినద, మెదురుకొననగరు వెడతె ♦ ముదితయపుడు.

ప. ఇవ్విధంబున న యిందువదన మందమందగమనంబునఁ గత్కైతరంబులు గడచి
యిరుగెలంకులఁ గరతలసజ్జకృతవీజ్యమానధవళచామరంబు లాననపల్వేందుబింబ
కళావిలాసంబుసొంపు సంపాదింప వేణీభరసం వేల్లితోత్సుల్లహల్లకమతల్లికాదామ
సంజనితసౌరభాలాలపుష్పంధయస్తనంధయనినాదంబులు మాత్సర్యంబున వెన్వెం
టం దవులుమకరధ్వజధనుర్జ్వాఘోషం బని తలంచి ధయంబున మరలిచూచు నెడఁ
దిర్యకృష్టిసారితంబు లగుకటాక్షంబు లనునీలోత్పలక్రణ్మలవలన నభిరామంబు లగు
కేదారంబుల ననుకరించుప్రాంగణతలనిబద్ధనిశాకాంతకాంతమణిప్రభాపూరంబులఁ
దొలంగి చనం గమకించుసఖికదంబమంజుమండీరనినాదంబులతోడ మల్లచటచు
పోషితమల్లికాక్షతల్లజక్రైంకారంబులతోఁగూడఁ గలయంబర్వుదర్శనోత్సుకజన్మో
త్సారణసంభ్రాంత వేల్లితీచలాచలక రాంబురుహభాస్వరమణికంకణఝణఝణ
త్కారసంగతావరోధవఘాకటితటవిలంబిరనినాదామసముల్లసశ్చికిణీనిచయఘణా
త్తారంబులతో నెనసి నెలంగుమాగధవైతాళికాంగనాగానానుకూలవేణువీణాక్వణన
పల్లవితహర్ష్యతలస్తంభకిసలయగ్రాసాత్కుత్తమావార్యమాణికానీకార్భటులకుం
గయిదండయొసంగఁ జాలువిప్రవనితలుం బాడుధవళంబులయులివును మంగళతూర్య
నినాదంబులును భేరీప్రముఖవాద్యఘోషంబులును సెక్కుఁబుట్టిఁ జెలంగ కలగ
పాథోగాశిమధ్యంబు వెలువడుసరోరుహగహినిచాద్యునఁ గాసారంబు నిర్గమించు
రాయంచోళిక హజారంబు వెల్వడి చతుర్థతయానం బధిరోహించి సౌధాగ్రం
బులనుండి పుణ్యాంగనలు పెల్లు వెదదల్లునుత్తయింపు సేసవెల్లువలును నభిస్సలంబున
సున్నసుధాంధ్రస్నీమంతినీనివహంబులు గురియొతుసుమవృష్టియ నీరంద్రంబుగాఁ
దొరఁగుచుండ మందమందగమనంబున మంజుకీనీధగ గేహనిమందిగప్రాంతంబుఁ జేరి
శిబికావతరణంబు గావించి హస్తపాదప్రత్యక్షనం బాచరించి యొక్కబిబ్బోకవతి
కరతలంబు నిజపాణిపంకేరుసంబునం గీలించి కతిపయాళిజనంబును పృథ్విబాద
బాంగనలు మున్నగా నడవం జని సర్వమంగళాసన్నిధానంబు సేరి పుష్పంజలి
యొసంగి ప్రణామం బాచరించి కేలు మొగిడ్చి వినయవినమితోత్తమాంగ యై యిట్లు
వినుతింపం దొడంగె.

౧౩.

శ్లో. జయశ్రీకంఠదయితే, జయపుండ్రేక్షుధారిణీ
జయలోకైకజనని, జయకల్యాణిపార్వతి,

౧౪.

దండకము. శ్రీమన్మహారాజరాజశ్రీరాజీవజీవాతుభవ్యప్రభాపూరకల్పస్వదేహప్రభాభా
స్వరాశేషలోకే కృపాసాంద్రలోకే మహతోయమధ్యస్ఫురతూర్తకందోదితో
దారశేసాహినాథానువిద్ధాఖిలక్షోణిచక్రారవిందాంతరుద్భాసి హేమాద్రిరాట్నాద్రికా
పర్యదంచతుస్సానింధుమధ్యేమణిద్విపదేశేసదానల్పకల్పద్రువాటికుటిరేషునిత్యం
వసద్భిర్వసంతాదిభిశ్శక్తిమద్భిస్సునంభావితే యోగిహృద్భావితే రత్నసాగో
చ్చయాకల్పనీపద్రుపుల్లప్రసూనప్రవస్తాథవాస్వాదనాలోల భృంగంగనాసంఘ
సంగీతభంగీసమాస్తక్మాతంగకన్యాసమావిప్రగేయాఖ్యచక్రాధిదేవాన్యస్తైస్సాదరం
వల్లకింవాదయంత్యావదంత్యామనోజ్ఞస్వరానుక్రమంకిరయోషాసమాలాపమాకర్ణ
యంత్యాసయంత్యాశిరఃకంపమత్యంతమానందముద్భావయంత్యారుచింశక్రనీలస్య
నీలాంబరాధ్యస్తాదుకాసీమయాశ్యామయావందితే శంకరానందితే విశ్వ
సంపాదనస్థేమసంహారకృత్యప్రవీణైతస్యవక్త్రాబ్జవక్షస్సలీవామభాగస్థిఃస్వస్వకాం
తాభిరాలింగితైరేవభావంవదద్భిర్నహద్భిస్సురైఃపూజితే భూషణస్తోమవిభ్రాజితే
జాతయాపప్రభాభాసమానాసమానారవిందోదరామందనిష్యందభాస్వస్తరందోరు
బిందుప్రణాళీమిశ్లేషమింద్రభ్రమత్పక్షవిక్షేపనిర్ధూతపుష్పత్పగాగారుణోద్ధారమం
దాలింబోలితోద్దండదండాపవిద్ధాంబుజచ్ఛాయసంలీనహంసావళీశాలివద్వాటపీ
గర్భసంపాదితాదభ్రవిభ్రాజమానాతిమానాతులాగారత్నద్యుతిద్యోతితాశావకా
శప్రకాశస్వభాభాసురాశేషదేవీభిరత్యాదృతే సువ్రతే సంవృతానేకసంతాన
వాటిచరత్తీగ్రసంఘైరసంఘైర్విపాకారుణీభూతబింబీఫలభ్రాంతిమృద్ధాపిక్వైరవ్యశోక
ద్రుమాస్తక్మాకందమంజూచ్ఛలన్దంజుమంజరసంగీతిభిర్నూతనోదంచితాత్యంతశోణ
ప్రవాళభ్రమభ్రాంతచిత్రైర్భృశాకృష్టకాంతిచ్ఛటాభిఃకృలేచింత్యచింతామణీఃగృ
హేచక్రతోణస్థితాభిఃశ్రీయాత్యంతసౌందర్యసంపన్నయాసంగతాఃకీర్నతాఃకీర్నపుష్ప
శ్రోణివక్షోజభా రేణహ రేణనిర్యూయిథచంద్రానుకారేణహ సేనకుండప్రకాశేనధి
కూరిభేద్దాడిమీపుష్పయుచ్ఛండశోణాంశుకైర్భృంగసంఘప్రభాబంధపాశేనమం
దారపుష్పస్రగేకాంతదేశేనసత్కేశపాశేననిత్యంలసంతీభిరాన్లదయంతీభిరాలో
కనేనాత్తనోమూర్త్యుక్తిభిర్నూషితే న్యాసనిన్యాసలక్షాక్షరసస్యందబోధప్ర
బామందరోచిపరిస్పందనాస్థందితోదారగాజీవరాగోపరాగప్రమాపాదపల్లవోపల
క్రేశికాబుద్ధోటిస్ఫురల్పాదుకాయుగ్మలగ్నానుజాశోకనవోన్మిషత్పల్లవస్థానిపా
శారవిదవ్యయూసక్తదేహికచక్రీపరిష్కృత్యుక్తామణీచారుమందరపద్మైమద్భృంగ

[illegible]

మ. అనియోదీతిబహుప్రకారములన ♦ య్యజ్ఞాక్షిఫాలాక్షగే

హిందూబ్రాహ్మణచియదూర్వహాగచనబం • హిష్టసమోదయనె

మనముగ్గములొనంగనంగనలుప్రే ✦ మంగొల్వఁగాఁడత్రిలో

చనకాంతా సదనంబు వెల్పడియెనా ♦ ట్టొల్లకై చందంబునకా.

సీ. వెనువెంటఁజనుదెంచు ♦ ననబింటిదొరమోల, గాజిల్లుబడివానె ♦ తేజియనగఁ

దనసహాదరుడైన ♦ వనమాలికిగిరిశ, లలనవంపెడుచంద ♦ కళయనంగ

మాధవాగమనంబు ♦ మనింగోరిచ్చిట్టాడు, రతిదేవిపూదోట ♦ లలికయనఁగ

న సమానకృంగార ♦ రసనతో పరకేళి, భూదలెడ్డిరాయంచ ♦ కొదమయనంగ

- వీరనృపసంఘహృదయాబ్జ ధ విదళనప్ర, వీణసుమబాణసమ్మేహా ధ విద్యయనగఁ
జెలులు వేవేలుతనవెంటఁ ధ జేరికొలువ, తీవిదళుకొత్తరుక్మిణీ ధ దేవివెడలె. ౧౭.
- క. ఈరీతివెడలియపుడా, నారీతిలకంబుమనుజ ధ నాఘలుడన్నున్
నూరెలనిలిచికనుంగొన, వారలవేర్వేఱఁదెలియ ధ వలయునటంచున్. ౧౮.
- క. తనమదిగోరుచుండఁగ, జననాయకుఁడదియెఱింగి ధ సకలమహీభృ
జ్జననగుణరూపశీలము, లనువుగవచ్చియించుదాని ధ నచటికిఁబనిచెన్. ౧౯.
- క. పనిచినయారసమంజరి, యనుభోజకుమారిఁజేరి ధ యున్నరసింహా
సనములవసించురాజులఁ, గనుగొనివివరించితెలువఁ ధ గాఁచొడఁగుతఱిన్. ౨౦.
- చ. బలిమినియేనివైద్యునకు ధ శాలమొసంగుదునంచునాత్మలోఁ
దలఁచుచున్నచాపసము ధ దంచితహస్తుఁడుతీవ్రసాయకో
జ్జ్వలితనిమంగుడున్గవచ ధ సంవృతగాత్రుఁడునైదుదంబునన్
జెలఁగుచున్నకిణీసవిధ ధ నీమవనించెనహంక్రియార్థతీన్. ౨౧.
- ఉ. పంకజలోచనాశలేము ధ పార్శ్వయుగంబునరత్న ఫేటన్
జాంకకళావిలాససము ధ దంచితచామరసత్కలాచికా
సాంకవముఖ్యచిహ్నములు ధ సజ్జకమైకొనికొల్చియుండదూ
ర్వాంకమధూకమాలికఁగ ధ రాజుమునగ్ధరియించివేడుకన్. ౨౨.
- క. తరుణీమణియగుక్మిణి, ధరణీపతికవ్రజంబుఁ ధ దరళదృగిందీ
వరములసరములగప్పచు, నరుదెంచెన్గొదనురాజ ధ హంసియుఁగోలెన్. ౨౩.
- క. అయ్యెడనలరసమంజరి, తొయ్యలికడఁజేరిజనప ధ తులవేర్వేఱన్
నెయ్యముచతురతచెలిమియు, దియ్యనదగువచనములకుఁ ధ నెచ్చెన్వదనసన్. ౨౪.
- క. పంచాస్త్రసమాకారుఁడు, సంచితపాండిత్యసుత్య ధ సరసార్చకుఁడీ
పాంచాలుఁడులలనాజన, పాంచాలుఁడుపీనిఁజూడు ధ పంకేజముఖీ. ౨౫.
- సీ. వీనిచక్కదనంబు ధ వెరఁగంటికనఁగాఁ, యనిమిషేక్షణఘోరి ధ యమగసకులు
వీనిప్రతాపంబుఁ ధ బూనినిర్జింపంగఁ, గాఁచెస్వాహాసేర ధ కడలిఁబడయె
వీనియాదార్యంబు ధ వినినంతటనెకాదె, సంతానవితతిపం ధ చత్వమొందె
వీనిధైర్యవిభూతి ధ వెలసినంతనకాఁ, సౌవర్ణకుంధరంబు ధ చట్టఃపడిగె
తరుణివీనిభుజాగ్రసం ధ స్థానమహిమఁ, గాఁచెనసుమలియచలయై ధ ప్రోడగనియె
వీఁడుగుణరాశి కెల్లన ధ వీడుమాడు, వేడ్కగలదేనివరియింపు ధ వీనినదిల. ౨౬.

గీ. ఇంతియితండుకుండలా ♦ ధీశ్వరుండు, ప్రాక్కుధరశృంగమునఁదోచు ♦ భానుకరణిఁ
గనకసింహపీఠివసించి ♦ కమలనయన, నిన్నుఁగనుచున్నవాఁడాత్మ ♦ నెనరుదొరల.
క. కందలితతీవ్రనిజభుజ, సందోహనివారితారి ♦ శార్వరుఁడీరా

న్నిందసుఁడువిబుధజనహరి, చందసుఁడువరింపుమితని ♦ శచివారిఁబోలెన్. ౨౮.
గీ. పంకజేక్షణియితండు ♦ పాండ్యనృపతి, కనకముక్తాకవాటసం ♦ కలితమగుచు
మహితగతి నెప్పదక్షిణ ♦ మధురనేలు, మేటిలేరెందునీతిని ♦ సాటిదొరలు. ౨౯.
ఉ. ఎంతటిభాగ్యశాలియితఁ ♦ డెంచఁగ జేరఁకీమారికాతటి

సంతతవిస్ఫుర్తతృప్తి ♦ శాలరసాలమహీరుహోవలి
ప్రాంతవిహారహరిశుక ♦ రాజమరాశసమగ్రశారీకా
సంతతగీతికాగ్రవణ ♦ సాదరుఁడైవిహరించు నెప్పడున్. ౩౦.

క. ఇతనివరియించు వేడుక, సతిగీమతిఁగలుగునేని ♦ సమకూరుదివ
స్వతితోడివిహృత్తిఁచికిన్, జతగూడినరీలిపిని ♦ సహవిచారణమున్. ౩౧.

పంచచామరము. స్వరుండుయావసంపదన్ ద్వి ♦ షద్విశోషణక్రియా
హరుండుకిన్నరుండుగీతి ♦ కాశీయావ్యచాతుర్వి
వరాటనీనివారితారి ♦ వర్షుఁడైచెలంగునీ
మరాటఘోషింతుకంఠె ♦ చూనినీశిరోముఖీ. ౩౨.

కా. శ్రద్ధభంగులఁగూల్చుసింగముగతిన్ ♦ బ్రత్యఙ్గభూపాలురన్
రాద్రోల్లాసవిలాసమున్ మెఱయఁబో ♦ రంగెల్లినానాదిగ
క్షుద్రశ్రీలకునాటపట్టగుచుఁబో ♦ లుప్తవాసవుఁడోయనన్
మద్రాఢిశుఁడితండుమాచితిజ్వలీ ♦ మద్రాజనిబాననా. ౩౩.

ప్రస్థర. పూరించు నిననారిన్ ♦ భువనవిలయకృ ♦ ద్భూరిదానావల్లి
శారంధర్యప్రకర్ష ♦ స్థపుటితవిమత ♦ ధనగీర్షన్యహాప్ర
గ్భారాత్యంతప్రశస్య ♦ దృఢజలనిగ్రహన్ ♦ బ్రహ్మనివృత్తెంచన్
సౌగాంధ్యస్వరుండన్ ♦ జనపతిసకలా ♦ శ్చర్యసర్వానువక్తీ. ౩౪.

క. అసుమచాఁపుడువివిధో, ల్లాసములు మెఱయముంగ ♦ లనిలిచననఁగన్
భాసిల్లుచున్నవాడీ, కోసలవతియితనిఁజూడు ♦ కువలయనయనా. ౩౫.

లయగ్రాహి.

అంగనరపాలుఁడితఁ ♦ డంగనకనుంగొనుమ, నంగుండువరాకృతీజ ♦ తంగుండువరాకృ
జంగమసుమేరువుభు ♦ జంగమకులాధిపుండ, భంగురకళావిభవ ♦ సంగతిగణించన్

ముంగిటిని ధానముత ♦ నుంగనినుతించుకవి, పుంగవులకుఁ గోదమ ♦ సింగమనియెంచుక
సంగరమహేతలము ♦ నంగినియుఁజాత్రవకు, రంగములువీనిదొర ♦ యంగలరెయ్యన్మల్.

మత్తకోకిల. భాసునాట్యయశోవిశాలవి ♦ పాండురాజ్ఞనివాసనో
గ్గాసబంధురబంభరార్భక ♦ లక్ష్మీతాంబరమండలుం
డాసితాచలచందనాచల ♦ హరిసద్గుణధుర్యుడీ
కోసలావనిభగవతతచ ♦ కోరలొచ్చనమాచితే.

32.

తరళ, జగతి నద్భుత చంద్రాశిక ♦ సంయమిశ్వర సత్కృపా
 నుగతి నూన్మిత విక్రమోదయ ♦ నూత్నైభవ భౌస్వయం
 దగజితోజ్జ్వల ప్రేక్షాదైత్యన ♦ రారుచుండు మహాన్నతికా
 మగధభౌతల నాధుండీతఁడు ♦ మతసింధుర గామినీ.

૩૬.

సీ. • పశుపతియాగార్థం ♦ బంధితానేకదు, స్నానవాప్తపతిసం ♦ దానుఁడితఁడు
ప్రబలభుజాక్షిస్త ♦ పటుగదావినిపాత, చకితమాఘరజన ♦ స్వాంతుఁడితఁడు
సమరపరాభూత ♦ శౌరివరిగ్రాహి, తాపూర్ణజలనిధి ♦ ద్వీపుఁడితఁడు
సంతతవితరణా ♦ శంసికేతననవ్య, నిజనికేతనగిరి ♦ వ్రజుఁడితఁడు
తరుణిసామాన్యఁడైయితఁడు ♦ తరణితనయ, వ్రిస్తతనియుద్ధచాతుర్య ♦ విభవజనిత
హరతదధీనకృతపతు ♦ రంగసంఘ, మేదురితమాలిన్పుట ♦ భేదనుండు. ౩౯.

క. మంజులవచనఘ్నలరస, మంజరియారీతిన్మృదకు ♦ మారులగుణసా
మంజస్థముబహువృత్తము, బంజతురతమీఱఁగాఁదె ♦ లుపుచునువరుసఁ. ౪౦.

క. హృద్యానవద్యభూషా, ప్రద్యోతితభూనభోతః ♦ రాశుండగున
 నైద్యస్యపాటునిజాపుచు, మాద్యశ్చరభృతనినాద ♦ మధురిమననియెక్కు. ౪౧.

కా. ఖద్యోలంబులు త్తిగర్యయెడుటం ♦ గన్పట్టెగాలేనియ
 ట్లుద్యోతంబగు నేతద్ధతమహా ♦ వ్యాహానలజ్వాలికా
 పద్యన్తాద్యదిప్రజంబులన ♦ ప్రాయంబగుజ్జిత్రమీ
 ష్ట్యన్తాద్యదిప్రజంబులన ♦ సామాన్యదేరుగిణి. రం.

క. త్రనిపలుకుచెలియమాటల, ననాదర మొనర్చితరుణి ♦ యవ్వలికరంగ
మనమున నొచుటయింగిత, మునఁదెలియుచుగొగిదిసి ♦ ముదిలకుననియె. ౪౩.

గీ... తాత్పర్యము సామాన్య ♦ నృపతియనుచు, నీమదిచలంపనుముభుజో ♦ నిర్విద్రభద్ర
విక్రమార్కమనిర్ముత ♦ చిమతధరణి, పాలుడెసఁగొంగనుశెతు ♦ పాలుడెబలు. రర.

సీ. కంబుకంఠమువాఁడు ♦ కమనీయరమణీయ, చారుశోభనకటా ♦ క్షములవాఁడు
మొలకనవ్వులవాఁడు ♦ మురిపెంపుటరిపెంపు, గరిసించుబాహాయ ♦ గంబువాఁడు
నిడుదకన్నులవాఁడు ♦ బెడిదంపుటడిదంపుఁ, దళికు మైమరువునఁ ♦ గలుగువాఁడు
తళికుఁజెక్కులవాఁడు ♦ వెలిదప్పివెలిఁజిప్పి, యలరారుక్తిపాల ♦ వెలయువాఁడు
కాంచనధరాధరాధిత్య ♦ కావిభాస, మానబాలారుణాతప ♦ మస్మణసుస్మణ
పంకసంక్లిష్టలసదుగో ♦ భాగల్పి, చందనుండిలిసాత్త్వతీ ♦ నందనుండు. రగి.

తరళ. ఉదుటుమిఱుధరాధరంబున ♦ నుండిదీండుగంటిమిఱు
గొదమసింగమువచ్చునోజన ♦ కుంతతేజుఁజితండురా
యదుకుమారులువీనిఁగాంచిమృ ♦ గార్భకంబులగొప్పనక
బెదరినల్లడఁబాటుచుందురు ♦ భీతబాలమృగేక్షణా. రఁ.

మ. అరవిందాహితపుత్రీకాతటయుగ ♦ ప్రాంచస్తహోద్ధానభా
స్వరమాకందతమాలతాశబదరీ ♦ జందీరనారంగఁ
సరముఖ్యద్రుమపల్లవప్రసవగు ♦ చ్ఛస్సారమాసిష్టతీ
పురసామ్రాజ్యరమాధురంగరుండుపూఁ ♦ బోఁడియిలంఁడెన్న రఁ.

మ. సఖులైపినియెడకొనుయోధనజరా ♦ సంఘాదిధాత్రీపతుల్
సుఖులైయొప్పుచునున్నవారనుటరే ♦ చోద్యంబునృత్రస్విష
న్దుఖులైర్దుఖులైనమిత్రులయియూ ♦ మోదంబుసంధిల్లఁగా
నభిలాశాపరిపాలనస్ఫుటనిజ ♦ వ్యాపారులైయుండఁగలె. రకా.

గీ. నయముభయమునుదోచుచునయములాడు, మాటలనినవ్యసూక్తిఁగా ♦ గాటమగుచు
చింతవలవంతయంతంత ♦ చిగురుఁజొత్త, తత్తఱుమతోయూత్తముఁ ♦ దలఁచియనియె.

సీ. నీదుపేరురముపై ♦ నివసించునేనేమి, కలకాభికన్యనా ♦ కమలనాభ
నినుఁజిన్ననాఁడెపెం ♦ డిలియాడనేనేమి, నీలావధూతినా ♦ నీరజాక్ష.
నీయంకతలమున ♦ నెక్కిననేనేమి, రాధావధూతినా ♦ రాజసింహు.
నినుఁగూడిపండువె ♦ న్నెలనాడనేనేమి, గోపాలబాలనా ♦ మణిసాన.
యేలననుఁగోరివచ్చెద ♦ విటకుఁగృష్ణ, యేలననుబాళిఁజేకొందు ♦ విపుడురణా.
యేలననుఁగొనిటఁగదింతు ♦ విపుడుకౌరి, యేలనానొచ్చునొములి ♦ డెత్తవధిప.

క. బ్రహ్మణ్యుఁడుగోవిందుఁడు, బ్రాహ్మణవచనములకొండు ♦ బాటింగు
బ్రాహ్మణులచేవిందుము, బ్రాహ్మణుపలుకిల్లులేల ♦ రాయిడఁబెట్టె. గగి.

వ. అని బహుప్రకారంబులం దలంచుచు న చ్చంచలేక్షణయుదంచితవిరహదవదహన
దోదూయమానమానస యగుచు నుండియు నందజగమనలతోడ నెప్పటియట్లన
నగుచు సహజదరహాసకందళతుందిలామందమందాక్షసంకుచితనిజావలోకి నన్ముల
రాకుమారులు ధైర్యములు వదలియును మోహాతిరేకంబునం బొదలియును గాంభీ
ర్యంబులు విడిచియును గౌరవంబులు మఱచియును బిరుదమ్ము లుడిగియును నర
దమ్ములు డిగియును నాయుధమ్ములు వైచియును నాయాసమ్ములు సైచియును సేయునది
లేక తునును సాయతుని ధాకఁ జీకావడి జంతుపుంబ్రతిమలవిధంబున నప్రతిమము
తాళయంబునం గనుంగొన వారలఁజేరికిం గొనక కనకవసనుండు రాండొకో యను
తలంపుక నెల్లదెసలం గనుంగొను చున్న సమయంబున.

గీ. ౧.

సీ. ముంగలనతిఘోర ♦ లాంగలాయుధమహో, ద్దండఁడైతాళధ్వ ♦ జాండునడవ
మా రెలవీరాది ♦ వీరులైసాత్యకి, ప్రముఖానుజన్ములు ♦ బలసినడవ
నెన్నంటిబలులింక ♦ వృష్ట్యంధకానేక, బాంధవస్తోమంబు ♦ ప్రబలినడవ
నవలసంరక్షకుఁ ♦ డైయుగ సేనుండు, చతురంగబలసము ♦ ధృతులనడవఁ
బణవధక్తాహుడుక్కాది ♦ బహుళవాద్య, ఘోషముల మ్రోవవరుల ♦ గుండెలద్రవఁ
గేసరికికోరవిక్రమా ♦ ళ్లాసహరి, శౌరినలి నాక్షియెడుటసా ♦ ట్టెత్కరిం దె. గీ. ౩.

చ. ఉడుటుననిట్టులయ్యెడుట ♦ లోద్వహుండద్భుతభంగిఁదోచియ

మృదవదరాతిభూపతుల ♦ మానసముల్ కడుతల్లడిల్ల బె

ట్టివముగ సింహ నాదముక ♦ దిండిమగంటిమిసంఘటించియ

మృదవతిఁజూచెనేగవు ♦ మన్ననయుందళుకొత్తనత్తతీక.

గీ. ౪.

క. సతియునుజూచెకయదుతుల, పతిసపుడుదృగంచలముల ♦ బాలికఁజూచెక

బతియునునిదిగనిడగ్గఱి, రతిపతితనతూణయుగము ♦ గ్రక్కునఁజూచెక. గీ. ౫.

సీ. పాంచజన్యశ్రీల ♦ పరిసయంబునఁబోలె, గంభంబుమీఁదను ♦ త్కంత నెరపు

నందకవినిహితా ♦ నందంబునంబోలె, గలికినూఁగారుమై ♦ జెలిమి నెరపు

శాన్తిరాసల ♦ స్తక మైత్రిచేబోలె, యరిదిలేఁగొనునై ♦ నాస నెరపుఁ

జక్రసంఘరణి ♦ హృదయతేజవోలె, కటిమండలంబుమై ♦ గాంక్ష నెరపు

నెరపుగల మేనిజిగిపేరి ♦ యుదధిదుమికి, యూరుకడలియుగముబట్టి ♦ యోలలాడు

కంఠకంఠరసకలాంగ ♦ కంఠులందు, మురహయనిదాడ్కి చుట్టాల ♦ సురభిమాడ్కి.

క. తొలుతొలుతయదుకులేంద్రుని, యలసంజూపులుతాంగి ♦ యాననసీమణి

నిలిచెఁగుసుమాస్త్రాభరణయు, రులనఁజగరుమలఁజగిలి ♦ యుండెనంగణ. గీ. ౬.

- ఉ. క్రందోనరించుమాగధము ♦ ఖక్షీతిపాలసహాయసాత్వతీ
 నందనభూరిభూషణక ♦ నత్కనకయ్యుతిడస్సియుండగో
 విందముఖారవిందమొక ♦ విందుకుటించెమ్మగేతుజేతజేం
 దిందిరపాళికింబ్రయుము ♦ నెక్కినహాసమరందధారలకై. ౫౮.
- ఉ. కోమలిచూడ్కులక్షియుగ ♦ కోటరముల్లిగనాడిసంభ్రమో
 ద్దామగరుచ్చలందనరు ♦ తప్తసుభద్రకకర్ణపత్రముల్
 భూమికివ్రాలగ్న్యముఖ ♦ పూర్ణశశిమ్యుశిశ్రోలిక్రోలిబల్
 ప్రేముడిమర్లునమ్మరుని ♦ పెంపుడువెన్నెలపుల్లులోయనక్క. ౫౯.
- గీ. నాత్రితమిజ్జాపుమాపుల ♦ న్మలిననయను, రకపుజ్జాపులడాసిసా ♦ ఇమనుమరల
 నతనిమదిప్రేమదనవారి ♦ నడిగియడిగి, తెలిసిక్రమ్మతీలవకుఁ ♦ జెలుపననగ.
- కా. బాలారత్నముమాపులుకొగమలనా ♦ భప్రాధదృష్టుల్సము
 ద్వేలప్రేమపరస్పరాస్పదములై ♦ దీపించుచుకొగిలినీ
 హేలావత్యవతంససూనశరభా ♦ గిందివరేందీవర
 శ్రీలకచాలఁజెలంగెసర్వభువన ♦ త్నేమంకరన్సూర్తిసోకై. ౬౦.
- ఉ. అంతమురాంతకుండుగడు ♦ నగ్గలికడగుదిగ్గజంబునా
 వింతహొయల్సెలంగనట ♦ వేగమెప్పన్చెంతఁజేరియా
 వంతయుఁగొంతులేకనలి ♦ నానననాననటింపఁజేయనేఁ
 డింతయిదేలసిగ్గునుచు ♦ నెత్తిరథంబుననిత్పఁబొల్బుగకై. ౬౧.
- వ. ఇత్తైఱంగున మెఱుంగు నపహరించువలాహకంబునందంబునం బునఁపునరాలోక
 నోత్పాదితసితాంభోజవన్య యగుభోజకన్యను బ్రతిపాదితనిజమనోరథం బగు
 రథంబున నధిరూఢం గావించుకొని హాసితరుచిదళితకుంచుం డగుముకుందుడు
 నిజభుజవిక్రమక్రమోద్రేకంబుది లోకంబున కసహ్యంబుగా నభంగసంగరక్రియా
 కాళలక్ష్మతవర్త యగుకృతవర్తము దళితపరనాయకసాయకక్షోభతాన్యదానుం
 డగుయుముధానుండును ముసలహాలసంఘాతిభీతిదిహితవిలోకనప్రవర్ధమానబల
 దేవుం డగుబలదేవుండును వెంట నంటి రా వివిధవిచారసమగ్రజాగ్రమగ్రసేనుం
 డగు మగ్రసేనుండును బరిపంధినిర్వాపణామ్రాయం డగునమ్రాయండును నిరుగెలంకులం
 బలసి నడువ విడువనిచలంబున బలంబున కగ్రభాగంబునఁ బ్రతిపాదితధనుర్వేద
 పరాయణు లగునారాయణిగోపాలురు చనుదేర ద్వారకాభిముఖుం డై పోవు
 నవసరంబునం గనలి నళినబాంధవకరప్రకరసమశరనికరశోషితవిపత్తసేనాసిం

ధుండును సమధికగంధుండును మదాంధుండును యాచకాభీష్టదానసంఘటిత
 మహాసంధుండును నగుజరాసంధుండును విపక్షకిక్షకచాపవిద్యావైశిష్యం డగు
 చైద్యుండును ముహుర్తుహుఃకధితనిజబిరుదకఘోదంతవక్త్రం డగుదంతవక్త్రం
 డును ద్విపత్నయుత్పాదితభయవిహారుం డగువిహారుండును విమతచిమూసమా
 హమరీచికానిషేమాఖిల్వుం డగుసాశ్వండును స్వకీయదోస్సారన్తరధితుహ్వాగ
 పౌండ్రుం డగుపౌండ్రుండును గూడుకొని పిచండిలగండమండలప్రవస్తదధారా
 విభ్రమద్భ్రమరప్రభాసందోహంబు ఊహంబు కాంతులతో నంబరంబునర బర్వి
 దుర్విహంబు లగుఘనాఘనంబుల ననుకరింపఁ దద్గతవిద్యుల్లాశా వితానంబు
 భంగి న్నరుణధాతుకేతుమణికాంతు లుల్లసిల్ల నిబిడశరశికరంబు లాసారంబుగా
 బృంహితంబు లనుగర్జల నూర్జితంబు లగుచు వర్షాదినంబులగండు మెండుకొన
 వేదండంబులును ఖచితకాంచనబిందుసుందరంబు లగునీషాదండంబులును నుకల్పిత
 కూబరాక్షవరూఢంబులును గేతనవిద్యోతమానంబులును గింకిణిబాలాభిరామం
 బులును నీక్షావిశేషంబులం బరిణతంబు లగుచు మనోమారుతజవంబుల నవహసించు
 యుగళంబులం దనరి వై య్యోఘ్రుచిర్తసంవృతంబు లగుచు జంగమంబు లగుధరా
 ధరంబుల ననుకరించునరదంబులును బహువిధంబు లగువర్ణంబులును గుఱుచ
 లగుకర్ణంబులునుం గలిగి సింధుపారసికకాంభోజారట్టబాంష్టిక జేశసంభవంబు
 లగుతురంగంబులును నయోమయంబులును బహువిధంబులగువర్ణంబులుంగలిగిపరిఘ
 పట్టిసప్రాసగదాముసలముద్గరకరచాలశూలభిండిచాలశక్తితోమరకుంతకురికాదినా
 ధనంబులం బూని యుద్భటాటోపదీపితు లగుపదాతులునుం బరివేష్టింప
 నిలింపకొటికద్భుతం బగుపరాక్రమాశయంబునం దరమి జ్యాఘోషంబులును
 శంఖనిస్పనంబులును సింహనాదంబులును నాక్షోదితక్ష్యేళితంబులును భేరీపటహ
 మృదంగడిండిమగోముఖకాహళాదివాదిత్రినాదంబులును భూనభోంతరంబుల నిండ
 యాదవవాహినిసముదయంబుల వెన్నాడి నడుచు నవసరంబున స్వసహజాపహరణ
 జనితాఘోషాకులస్వాంతండును శూరాభిమానియు నగురుక్మి సముత్తంగమాతంగ
 తురంగశతాంగసంగతులగుచు రుక్మబాహుప్రముఖు లగుతమ్ములు మరివేష్టింప సజ్జీకృత
 శరాసనుం డగుచు జరాసంధప్రముఖులం దలకడచి ఘోరంబుగా శరాపారంబుల
 వృష్టిబలసంతానంబులం గప్పుచు నడచునతనియిరుగెలంతుల బళ్ళాబళ్ళాగంబున
 శిశుపాలమాగధప్రభృతులు బరివసంబుచేసిన హలాయుధుండు కనలి జననాయ
 కులం గనుంగొని సర్వతోద్రవ్యాహంబు సంఘటించి యంచు వలవటం జేకితాన

సహితుం డై సాత్యకియునుం దాపటఁ గృతవర్తయును బూర్వభాగంబున నుగ్ర సేనుం
డును బశ్చాద్భాగంబున నప్రూరుండును నారాయణగోపాలపురస్సరంబుగా
గరుడశేతనాభిరామంబును నైనయసుగ్రీవమేఘపుష్పలహరికానామతురంగశోభి
తంబు నగుఁగంబున శింఖచక్రగదాఖడ్గశార్ఙ్గాది దివ్యసాధనసమన్వితం డై మధ్య
భాగంబునఁ బుండరీకాక్షుండును నిలిచిరి. హలముసలచుండితబాహుదండంబును
నీలాంబరుండును దాశశేతనవిరాజమానరథుండును నగుచుబలియు నుగ్రభాగంబునం
బున్ని నిజానీకంబులతోడం బేర్చి యెదిర్చి నడచి.

౬౩.

సీ. శరగరుత్సంభూత ♦ జంఝానిలంబుల, సంక్షోభితంబయ్యె ♦ జగతియెల్ల
భూరిభేరీరవం ♦ బులఁగులాచలగుహ, సంఘాతములుప్రతి ♦ స్వనమలీసఁ
గంఘాణబృందరిం ♦ ఖాఘట్టనంబుల, ఊజీతలంబెల్ల ♦ జూర్జితమయ్యె
మత్తమాతంగస ♦ మగ్రయానంబుల, ఖణినాయకుడుఘణా ♦ పటలిముడిచె
దిక్కుతెల్లవివర్జితా ♦ ధీనమయ్యె, జండభానునికిరణముల్ ♦ సాగవయ్యె
జాతరోజరాసంధ ♦ వైద్యవృష్టి, ధారుణీశచమూసము ♦ ధూనినపుడు.

౬౪.

క. ఆడరెడుకినుకనుగన్నులఁ, బొడమెడుసాంద్రారుణాంశు ♦ పుంజమ్ముచి
త్మేడునవనవాస్త్రధారల, కుడుగనితొడవయ్యెబలము ♦ లొక్కటఁగదియక.

చ. ఖరకరుఁగప్పుచుకొబలయు ♦ గంబునయోధుఁడొక మాత్రయకా
ధరఁజతురంగముల్చదియ ♦ దారుణబాణములకొనిగుడ్చుచోఁ
గరితురగావ్యసద్భటని ♦ కాయముకొండహస్తానిబారితో
బెరయకమున్నెహతెసుర ♦ బృందములచ్చెరువందిచూడఁగక

౬౬.

క. తమకిచిబలములొక్కట, సమరముఘంబుననుగూలు ♦ చతురంగములక
సమదగఁగద్రొక్కికొంచును, విమతులవైనడరెఁగ్రోధ ♦ వివశంబులంగక.

౬౭.

సీ. అరుణలోచనదీప్త ♦ లాతృగాత్రాస్త్రీ, సిందూరరుచులతోఁ ♦ జెలిమినేయ
ఘంటానినాదముల్ ♦ కంఠాంతరోష్ఠత, బృంహితధ్వనులతో ♦ బెరసినిగుడఁ
గరవలన్నిగళని ♦ రఘరసీలరోచులు, చలదలిపటలితో ♦ నెలవుకొనఁగ
నిజశేతుపటపట ♦ నినదమాధోరణా, స్ఫూలనధ్వనితోడ ♦ సరసమాడఁ
దోమరాంకుశహతులకుఁ ♦ దూలిపోక, జోదులొక్కటఁగొల్వను ♦ వ్రాదవృష్టి
బరబలావలులాండొండ ♦ బడలుపడఁగ, దంశిసంఘంబులడరెనె ♦ ద్వంద్వవృష్టి.

మ. ఖరవిత్తుణ్ణధరాపరాగములది ♦ క్కుల్ మిన్న సేకంబుగాఁ
గరయాధ్యత్వముచేతఁబల్లటిలిసం ♦ గ్రామంబుసాలిరపుచుక

సీ. ముసలశక్త్యుష్టుల ♦ వెసరధంబులఁగిట్టి, పిండిపీచంబుగా ♦ వించువారు
కరవాలశూలము ♦ ద్ధరకుతారంబుల, వారణఘటలను ♦ వ్రచ్చువారు
ప్రాసతోమరకుంత ♦ పట్టిసశ్రేణులఁ, దురగసంఘాతమ్ము ♦ దున్నవారు
చాపనిర్దుకైర్ధ ♦ చంద్రనాళికాంజ, లికవిపాఠ్సుర ♦ నికరములను
బఱిపియిదియిదయనకయే ♦ పాఞ్జునైనఁ, జోచ్చిచెండాడిశూరులు ♦ పిచ్చులింప
బాహుబలదర్పములఁజాలఁ ♦ బరఁగువారు, రణమొనర్చిరియోధవీ ♦ రవ్రజంబు, ౭౧.

ఉ. ఒక్కఁడుపల్వరందోడరి ♦ యొర్చియుఁజెచ్చియుఁబలుగొక్కనికొ
మిక్కిలి సొంపఁబాఱియును ♦ మేకొనినిల్చిసహాయవృత్తిచే
నక్కడనిక్కడందొలుత ♦ నందినకయ్యపువారుగుంపుత
పెక్కుతెఱంగులకొదోడరి ♦ భీకరగర్జలఁబోరితత్తె. ౭౨.

చ. కరముఁగరమ్ముతోఁ బెనచి ♦ గాఢరదత్తుఁగుంభమాక్షికో
త్పరములురాలఁదోమరని ♦ పాతములంబయిమాఁతుల్పర
స్పరమును సొంచుచుకాఢరణి ♦ బడ్డనువీడనిరోషవృత్తిచే
గరులుపెనంగెదదబ్బలయు ♦ గంబునదారుణవిక్రమంబునకొ. ౭౩.

సీ. తను సువృనేయునా ♦ తనిఁగూడసొంచుచు, నిరువురుమూర్ఖుల ♦ సొరఁగువారు
హయసారఘులఁజంపు ♦ నతనినట్లనచేసి, కొంచకధరకులం ♦ ఘించువారు
దారుణాస్త్రహాఁ ♦ దముమూర్ఖుసొందింప, తేచియట్ల సేవాని ♦ నేచువారు
ఒకరిచేనుక్కురు ♦ వికలాముగత్యంబు, చెందినియధంబు ♦ చేయువారు
చెలులుబంధులుపగరచే ♦ జిక్కవారి, కై పెనంగుచుమరణంబు ♦ గాంచువారు
నైబలద్యయరథికుల ♦ నల్వైర్య, మెచ్చఁగాఁబోరిరమరులు ♦ పిచ్చులింప. ౭౪

సీ. కరవాలహతులను ♦ గడికండలుగఁజేసి, రూపుమాపియునతి ♦ క్రూరపృత్తి
దొంకెనవాట్లనా ♦ గోపంబునడలంగ, సమయించియును? క్తి ♦ సంహతులను
గుండెలుపగులంగ ♦ గ్రుచ్చియెత్తియుఁదోమ, రమ్ములువైచివీ ♦ రమ్ములెడల
గుండెలుపగులంగ ♦ గ్రుచ్చియెత్తియుఁదోమ, రమ్ములువైచివీ ♦ రమ్ములెడల
గడపిఁముసలభంబు ♦ తడనెడఁబరఁగించి, ధరఁబడఁజేసియుఁ ♦ దరతంరబు
కఱుకుటంపరతేనివ ♦ ఊకరోరు, కంఠముఖ్యాంగకమ్ములు ♦ త్కెటముగాఁగఁ
ద్రుంచివైచియునాశ్వికుల్ ♦ రోషమగ్ను, లైచలంబునఁబోరిరి ♦ యుంధునిందు.

చ. గదగదశక్తిశక్తిపరిఘాటరి ♦ ఘంబునుగాఁగఁగైదువుల్
పొదువుచు సొండుతోనుకట ♦ భూరికృతానుకణంబులొప్పఁగాఁ

జడల మెఱుంగులుప్పతిల ♦ సాంద్రశారాహతి నెత్తురొల్కగాఁ

దదవపరంబునవ్వడిఁబ ♦ దాతులుపోరిరివిక్రమంబునఁ.

౮౦.

సీ. కూలురథంబులు ♦ సోలు సారధులును, బోడియగుచ్చముల్ ♦ కెడ మురథంబులు
వ మైసకేతువుల్ ♦ ప్రయ్యలొకుంభముల్, సమ నెడిజోలు ♦ చచ్చుకరులు
తెగినమేల్వాగెలు ♦ పగిలినమోరలు, మెరఁగెడుసానులు ♦ తొరఁగుహరులు
చిదురువతాకాళ్లు ♦ ఛిన్నంబులొవ్రేళ్లు, నుగ్గనకైదువుల్ ♦ మ్రుగుధిటులు
నయ్యునైన్యంబులందు సా ♦ హసమమీఱి, యోధులొండోరుతోఁబోర ♦ సుగ్రభంగి
రొద్రబీభత్ససాధ్వస ♦ రసములేక, మైశరీరంబుదాల్చిన ♦ యట్టులుండె. ౮౧.

మ. గురువాపప్రవిముక్తదాల్గణశర ♦ క్రూరాహతికద్విట్చుమూ
కరపాదోరుశిరశకపోలకటిము ♦ ఖ్యాంగంబులింతిలతలై
నుదుమైపోవఁగ నేయుచుకాభుజబలా ♦ నూనప్రభావంబుతోఁ
బరవెక సాత్యకితేరుచెద్యునిపయికి ♦ భ్రామ్యన్మణారావుడై.

౮౨.

లయగ్రాహి.

లాంగలఘనాహతుల ♦ నంగములుప్రీతిరిపు

పుంగవులుధాత్రిఁబడి ♦ త్రుంగమునలంబుకొ

సంగతము నేయుచున ♦ భంగురగతింగలిసి

సింగపుఁగడంక మెయి ♦ సంగరములోమా

తంగములఁగూల్చియుశ ♦ తాంగములరాల్చియుఁడు

రంగములవేల్చియుఁబ ♦ తంగుఁడనదీప్తికొ

బొంగుచునుమాగధుప ♦ యింగవి నెరేవశభు

జంగుఁడొవీరుఁడన ♦ మంగురియువీకకొ.

౮౩.

మ. శితనారాచపరంపరానిహతులకొ ♦ ఛిన్నంబులైశత్రుసం
తతులత్వంతభయంతోఁదొలఁగనా ♦ నాహేళిహోరాహవో
ద్గతబాహోవిభవంబుచూపఱుకువి ♦ తల్ నేయఁగాసాశ్వమై
గృతవర్షండుగడం గెయ్యాదవచుమా ♦ జ్ఞేమంకరాభియై.

౮౪.

కా. చక్రోద్యన్నినదంబుగర్జగతినా ♦ శాశ్రేణులంబర్యసి
ర్యక్రోద్యన్తణిదీధితుల్ చదలశం ♦ పాస్తామతంగాంచఁగా
విక్రాంతకాశరవృష్టిసంతతినివి ♦ ద్విడ్వద్విన్నాచల్లాఱఁగా.
నక్రూరుండువిదూరుపైనడరెఁగ ♦ ల్పంతంబుదాటోవియై.

౮౫.

ఉ. ధూరిధనుఁకలావిధవ ♦ ధూషితదోఃపరిఘాంతగోద్యమ

ద్వారణహేతిసాతముల ♦ దద్దయులావతీత్రుసంఘముల్.

ధారుణిప్రాలంబౌండ్రకుని ♦ దాఁకెదదీయచమూపతుల్ వెఱం

గూరఁగనుగ్రనేనుఁడున ♦ వంతితదైర్యవిలాసధుర్యుడై.

౮౬.

ను. మఱియుఁజేయఁగల్గియోధులురిపు ♦ త్వసాలసైన్యంబుపైఁ

దఱుమకేమాగధవైద్యముఖులునును ♦ ద్యత్రోగ్ధదీప్తాకృతీక

శరజాలంబులయాదవావలికిదో ♦ శృంధత్యముంజూపుచుకే

ధరమల్కంఁపముఁసెందఁగానడర ♦ ద్వంద్వంబయ్యెయుద్ధబటక.

౮౭.

క. కరియునుగరియునునరదం, బరిదమువాజియునువాజి ♦ యురయమునఁగా

బ్దురుఁగాబ్దురుఁసెందొరుతో, నరునుగఁబోరాడుచుండు ♦ నాసమయమునకే. ౮౮.

ఉ. బంధులకెల్లహర్షముగ ♦ బాహుబలంబునశత్రువాహినుల్

బంధురమంధరత్తుభీత ♦ వాధి తెఱంగునసంచలించఁగా

గంధగజాశ్వసద్భటుని ♦ కౌయములకేబరిమార్పుచుకేజరా

సంధుఁడుదాఁకెనబ్బలుని ♦ జ్యౌస్వననిస్వనదబ్జజాండుడై.

౮౯.

ఉ. తాఁకికరాళిఁబేరురము ♦ దాకఁగ నేయుచునేరికిట్లనుక

వీకఁగడంగినాయొనుట ♦ వీరునిఁబోలెనటించెదేనినుక

నీకొలఁదేనెఱుంగ నెవ ♦ నిస్థలనాలనుగాచువానినో

నాకెటు సేయసౌనుగద ♦ నంబటులైననుగీర్తిగల్గు నే.

౯౦.

అ. గొల్లపల్లెలోనఁ ♦ గొన్నాళ్లుతిరుగాడు, మండిపెరిఁగిపిదప ♦ సెకనిఁగొలిచి

బ్రతుకునిన్నుగెల్వ ♦ పసయేమికిఁతులు, నిండు సెక్కియొక్క ♦ నీచునోర్వఁగ.

క. వివనుగంసునిఁజంపుట, చేనాబోమండుచున్న ♦ చిరసంచితగో

పానలమునిన్నుఁగ్రంచినఁ, గానియికకేమంబుపొంద ♦ వనపినిహనించుక. ౯౧.

శా. ఈరజ్జుల్ పనిలేకమాగధత్వని ♦ యేకత్వముఁ గోపతా

ధారంబైనమదీయవృత్తమును గుఁ ♦ ద్ధత్రోగ్ధదీప్తాకృతీ

తారీక్షింఁచెదరంచులాంగలవాఁ ♦ వశ్యైతుయంత్రాశ్వసం

హారంబుకొనమగొల్పియేచెనుగద ♦ బత్సరితదూర్జంగ.

౯౨.

గీ. విరథుడైజరాసంధుఁడు ♦ ద్వికినిదాటి, హనిశగిరిసారమగుచు ♦ త్వాభిరామ

కనకపట్టయుతంబగు ♦ గదయుదుర్భి, పేర్పయాశ్చమరిపుకొటి ♦ ఓచ్చలింప. ౯౩.

క. హలధరుడుఁదాను మొక్కట, బలుగదఁజేఁబూనిరిపులు ♦ పల్లటిలంగా

నలువొప్పనార్చిమాగధుఁ, గలనకమాగ్నొనియెబాహు ♦ గర్వంబలరక. ౯౫.

వ. ఇట్లర్కప్రతాపు లగునయ్యిరువు గొండొరులం దాగ్నొని పేగ్నొనినకడంకఁ జిత్రంబు లగుగదాసారణంబులం గ్రమ్ము గత్తుప్రభౌసందోహంబులు చుండబాహు దండమండితకేయూరమణిగణాగణితవిభావిభాసమానంబు లగుచు నభోభాగం బునం బర్వి చుర్విషహం బగునింద్రచాపంబు ననుకరింప నిత రేతరఘట్టనంబులం బొడనుపావక శిఖాకలాపంబులం *గదలువిలయసమయసూచకమహోల్కాయు గంబు ననుసరింపఁ బ్రభావృత్తంబును వృత్తంబును నుపరిష్టవంబును ననుష్టవంబును దిర్యక్ష్మసరణంబును మొదలగుగవిశేషంబుల మెఱయుచు మొండొరులయంత రంబులు వేచుచు నాల్లిథంబును బ్రత్యాల్లిథంబును ననుస్థానవిశేషంబులం జెంది పరస్పరంబును దేమల్పంజాలక జవాళిశయంబునఁ బూర్వభాగంబునం దోచి పశ్చాద్దేశంబున నుద్భవించి దక్షిణపార్శ్వంబునం బొడనూపి యుత్తరపుడెసం గనుపట్టి కరిణినిమిత్తంబు దంతములం గ్రుమ్ములాడు మత్తమాతంగంబుల తెరంగున ధేనువు నకై తీక్షణ్యు లగుశృంగములం దొమ్ములాడు వృంభంబులకై వడి నాహారమాం సంబునకుఁ గోఱల సమరంబు నల్పుక్రోల్పులులచందంబున నేకగుహానివాసజనితామ ర్షంబుల నఖంబులం జిమ్ములాడుపంచాస్యంబులభంగిఁ బెనంగునెడ జరాసంధుండు బలదేవుని దాఁపటం బెట్టి వలపటంజాట్టుకొనివచ్చుచు విచిత్రంబు లగుసారణమ్ముల మెఱుంగు లుప్పతిల్ల గద నూచి వేముననసరంబున హలాయుధుండును దోడన బ్రమరివాఱం దిరిగి విపత్తునిగద నిజగదాఘాతంబునఁ బైకి నుబుక నడచి తిరుగ నతండు సవరించుసందునఁ బూర్వభాగంబున వ్రేసిన వాఁడును బల్లెపునం దప్పించుకొని ప్రలంబమర్దనునిఘాలభాగంబు బెట్టడిచిన నతండును వామనీకృత గాత్రుం డగుచుఁ దదీయప్రహారంబు నిష్ఫలంబు గావించి సింహనాదంబు సేసిన మాగధుండును గోభీషణాకారం డగుచు వింపకృతప్రహారం బగునిజగదాదం డంబు పుడమిం బడకుండ మగుడ సవరించి నీలాంబరునకుం ద్రోవ యీక పదియడు గులకొలంది వెనుకను లంఘించినిలిచినం దోడనె బలుండును గుప్పించి పరిపంధిగద నిజగదతోడం బెనచి ముందరికిం దిగిచిన నతండు వసుధాతలంబు చిక్కం ద్రొక్కి పెట్టిన వట్టై తీయక తాను నట్లన తిగిచి యిద్దరు మొండొరులఁ దెమల్పం జాలక యిత రేతరసమాకృత్యమాణశుండాదండంబు లగుశుగదాలంబుల చందంబున నుండునవసరంబునఁ బ్రతిపత్తునిగదతోడం బెనచి యున్న నిజగదా

చండంబు పెనఁకువం దప్పించి మాధవాగ్రజాండు జరాసంధునిఁ దలంబు వ్రేసిన
 చుట్టలితపువ్రేటున మహాసమీరణకంపితం బగు నుష్కీరుహంబుచందంబున నంచ
 లించుచు ధైర్యం బవలంబించి నిజగదాచండంబున ముష్టికొంతకునిదక్షిణాంస
 ప్రచేశంబుం బెట్టు మోడినఁ దద్దనాఘాతంబునం బెట్టువడినకరంబుననుండి పడిన
 గద పరవీరునకుం దోచ కుండ మగుడ సవరించి మించినరొహిరేకంబునం
 బోవ విచిత్రంబు లగుగదాపరిభ్రమణంబుల జరాసంధునికనుంగవ మిటు
 మిట్లు గొన ఫాలంబును గపాలప్రచేశంబును నంసంబులును హనుభాగంబులును
 బత్తుంబులును బాహ్యదేశంబులును బలువ్రేటుల నెప్పించుట ను నశనిపాతంబులం
 జలితం బగుకులాచలంబుచందంబున నతండు పుడమిం బడి మూర్ఛిల్లుటయు
 రాహిణి గుండును మహామేఘంబుచందంబున గర్జిల్లుచు మాగధవాహినీసముద
 యంబులం దఱిమి జయంబునం బొదలి నిలిచె నంత.

౯౩.

సీ. దంతవక్త్రుండును ♦ జింతానుకుండును, బోరు దోడైద్యుండు ♦ ధూరితక్తి
 నయ్యాదవుని సెంప ♦ నతఁడుభల్లంబుల, దంతవక్త్రుని కేతు ♦ దండచాప
 ములఁద్రుంచి నారాచ ♦ ములను మున్నంబులు, సెవ్వ నేసినవాఁడు ♦ క్రొవ్వచెడక
 బలుగదవైచినఁ ♦ బ్రదరముల్ నిగుడించి, దానిఖండించియు ♦ దండవృత్తిఁ
 జేకితానుండుకాత్రపు ♦ నీకచెడఁగ, సారధినిఁద్రుంచినశ్వముల్ ♦ సంచలించి
 చైత్రురథమిడ్చుకొంచును ♦ సమరగూమి, వెడలిచ నెవ్వచ్చిపీరులు ♦ కడఁగినవ్వ.
 సీ. కృతవర్తసాశ్వని ♦ శిశశరంబుల సెంప, వాఁడునుంభోజేశు ♦ వాఁడియంప
 వెల్లువచేయుంప ♦ వివరంబుఁబొందక, కృతవర్తకాత్రపు ♦ సూర్యమున
 మర్తాస్థిబంధముల్ ♦ వర్తంబును? రాఁగి, ద్రుంచి పేరురమునఁ ♦ దోడనవిశి
 ఖయులు సగఁగించి ♦ కడుగయంబునఁజక్ర, గన్నకులవధించి ♦ గయమునోడఁ
 జాసకీతనమాతలఁ ♦ జమ్మ చేసి, రథ్యములమీఁదఁగ్రూర? ♦ రఘులేయ
 విన్నులుండైనసాశ్వతో ♦ నేగరథము, నీటిదెనఁజ్చైనశ్వముల్ ♦ బెగడుదెం.

లయగ్రాహి. ధారుణివదంకఁగిలి ♦ దూరుఁడరిసేనహంబు

బోరుననుదాఁకఁగని ♦ చేరుచునుదాన

హూరుఁడనివార్యగతి ♦ దారుణరాహతుల

వైరిమదమెల్లఁజేడఁ ♦ బారు. ముహూపకా

దేరునుదురంగములు ♦ సాధిమఱితులినను

జేరువపసింతుతర ♦ వారిగూనునగ్గం

చీరసముతోఁగొనుచు ♦ రారిపుడగుఁచియువి

ఘోరమగుభల్లహతి ♦ గౌరవముగాంచెన్.

౯౯.

చ. నిరుపమశక్తిఁబొందఁడు ♦ నేకశరంబులనుగ్రసేనునిన్

దరమిడి సెంచుచోనతఁడు ♦ దారుణతోపముతోడనూతునిన్

దురగములకవధించిబలు ♦ తూపుట పేరురమాడనేనినన్

వెరపుననోడిపాఁతెయగు ♦ వీరులు సంతసమందిచూడఁగన్.

౧౦౦.

క. సాత్యకియత్తఱిసమరౌ, ధృత్యుచువితితేబాహు ♦ దర్పముసుభట

స్తుత్యుగమధ్యాహ్న, విత్తునిక్రియ మెఱసిసాత్వ ♦ తేయనిదాఁకెన్. ౧౦౧.

క. శిశుపాలిండునుగ్రోధవి, వ్యుండైతనరథమువృష్టి ♦ వర్షునిమౌలన్

విశదగతినిలిపియార్చుచు, దశదిశలద్రువంగఁజూప ♦ ధరుడైయనియెన్. ౧౦౨.

ఉ. నిక్కముబంటువోలెనిటు ♦ నిన్నునునీకులమీ వెఱుంగ

పక్కునఁజూచువారలును ♦ బాంధవులున్నగునట్టులయ్యెయో

యొక్కరికిచ్చినట్టివిక ♦ చోత్పలలోచన బట్టినంత నే

దక్కెనెమీకునన్నవిని ♦ ధైర్యఘనుండగువృష్టివర్షుడెన్.

౧౦౩.

క. అక్కటసిచాత్తకనీ, వెక్కడభోజేంద్రతనయ ♦ యొక్కడతగునే

నక్కతుమ్మగేంద్రసుందరి, యొక్కవరమెల్లనిపుడ ♦ యేఁగ్రక్కింతున్. ౧౦౪.

సీ. ఆనితనబలువింట ♦ సునిశితాశుగములు, నూరుసంధించియా ♦ శూరవరుఁడు

శిరమునచరమునఁ ♦ జేతులమూపుల, నలికమ్ములందును ♦ గళమునంగు

గండభాగమ్ములఁ ♦ గటమరలందును, బరియనిజొనుపన ♦ ప్పగతుఁడార్చి

యన్నిగొణములఁదా ♦ నట్లనెయొనరింప, నలిగియొంతయునుస ♦ త్యక్తసుతుండు

వాడిబలుకొల సెక్కట ♦ వానిరథము, కేతువిలంగూల నేనినఁ ♦ గినిసియతఁడు

భల్లమొక్కంటనాతని ♦ విల్లుదునిమి, ధరణియద్రువంగిసింహవా ♦ దంబుచేసి.

ఉ. నేటిొకవిల్లుగేలఁగొని ♦ వృష్టికులార్ద్రహుఁడుగ్రలీలన

వైరిచలింపఁడిట్లశర ♦ వర్ణమనర్తశభంగిసేయనా

ఘోరమణొగ్గఁగణ్యుఁడుడి ♦ వోవనిబంటుతనంబుపెంపునన్

దారుణబాణవర్షమునఁ ♦ దద్దయు సెంచెయద్రువవీరునిన్.

౧౦౬.

గీ. దానిగులంగనలిగియా ♦ దవవిభుండు, సప్తఘంటునివాదభీ ♦ యిత సెప్పు

కుంత మొక్కటిచేఁబూని ♦ పంతమడర, నే నెశిశుపాలు నెదఁదూఱ ♦ నెసక మెసఁగ.

- క. ఆఱుశరమ్ములజ్జేద్య, త్పరమణుడుదానినడుమ ♦ ఖండించియొడల్
 దూఱగఁబదిశరములయగు, వీరుని సెప్పించియాచ్చ ♦ విన్నవ్రవంగఁ. ౧౦౮.
- గీ. సటలు వెటికినఁగినుక నె ♦ సంగుమేటి, సింగమనసాత్యకివిరోధి ♦ భంగపఱుప
 నెచ్చుదిదలంచియొక్కభ ♦ ల్లచ్చువంట, నపుడుసంధించియఱుమంట ♦ లడరనేసె.
- చ. అదియువిరోధియుధభయ ♦ దాక్ష్మ్యమైజనిచేదిఘావిభుం
 డదరకయేయుసాయకము ♦ లన్నియుగీటునఁబుచ్చిమిల్లురుల్
 చదలునఁబరవనాతనిభు ♦ జద్వయమధ్యమిగాఁడిదుస్సిఘో
 రదశకుఁబాలు చేసినధ ♦ రంబడెనాతఁడుమూర్ఖుఁడుచుక్క. ౧౦౯.
- వ. ఇవిధంబున నచ్చహావీరుండు మూర్ఖుల్ల నేలఁ ద్రెల్లినంజూచితత్వైస్సికులు హాహాకా
 రంబులు నేసి రట్టియొడ వానిసారధి రథంబు నవరోహించి మై మఱిచియును గించి
 త్తును మొగంబునం దెలివి దప్పక యెప్పటల్లన కలకల నవ్వెడువిధమున నున్న యన్నరి
 వగునిఁ గొగిటం బొదివి గ్రుచ్చి యెత్తి యెప్పటియట్లు స్వంధవంబున నిడుకొని
 సంగ్రామరంగంబునకుం దొలంగం గొనిపోయె. సత్యకతనూభవుండునుం గలుపు
 గొనినయాటోపంబున రోదనీకుహరంబు భేదిల్ల సింహనాదంబు గావించుచు బలు
 దెరంగులతూర్వస్వనంబులు చెలంగ నిజశిటానీకములనిబిడకొలాహలములు
 నింగి బగులఁ దన్న నన్న యగుబలభద్రుం డున్నచాయకు నడచి యతని మన్ననం
 బడసి సకలసైన్యంబుతోడ నుత్సాహదోహలుం డై యున్న సమయంబున. ౧౧౦.
- గీ. పసిడిసిటివ్రాత ♦ పనిమించుహొంబట్టు, హరువుతెరఁబొసంగు ♦ నందలయున
 భోజకన్యమనిచి ♦ పురమునకనిచియా, శౌరిసమరఘామిఁ ♦ జేరవచ్చె. ౧౧౧.
- క. వచ్చిబలరాముజయముక, పెచ్చుచుసాత్యకినిఁగాంచి ♦ మిగులంగూర్చక
 గ్రుచ్చికవుంగిటఁబొగువుచు, నచ్చక్రధరుండువారి ♦ నలరించెఁగడుక. ౧౧౨.
- క. ఆలోనరుక్మిణునుశిశు, సాలజరాసంధులట్లు ♦ బవరములోనక
 జేలుపడంగనుఁగొనియు, ద్వేలక్రోధుండయుసమర ♦ ధీరతదోపక. ౧౧౩.
- గీ. నడచిమురవైరియొక్కడెక్కడనటంచు, నాత్మభటమంజనముల ♦ నడిగిఁగొంచు
 రభ సమునఁదాఁకుట యునప్పుడుభయపైన్య, ములునుదారసమయ్యెభూభువనమడర
- క. తేరులుఁజేరులు సెక్కట, వారణములువారణములు ♦ వాజులువాజుల్
 వీరులువీరులుఁడలపడి, పోరఁగనచ్చుతరసంబు ♦ పొంగెన్నిగులక. ౧౧౪.
- సీ. ఒండొంటితోఁదాఁడు ♦ నుద్ధతిబ్రద్రై, పగులుజేదండపుం ♦ భములతోడఁ
 గొమ్ముకత్తులబిట్టు ♦ క్రుమ్ములాడెడువీరక, జెక్కలానెప్పేసి ♦ సిరులతోడఁ

- బల్లెంపుఁబోటుల ♦ జల్లెడకంతల, ట్లమరిననిడుదతో ♦ డములతోడ
 నీటెబల్పోటుల ♦ నెగడొందు నెత్తురుల్, దలుగకకురియఁసా ♦ నములతోడ
 రధికకొన్నకనిక్కుక్కు ♦ పృథులబాణ, వర్షనీరంద్రమర్షఁ ♦ ర్పారరుధిర
 పూరములతోడనింతేని ♦ బీరువోక, భటులుగొనియాడమాతంగ ♦ ఘటలుపోర.
- క. ఏమనఁగవచ్చుదాద్యక, సామజసంగ్రామమునను ♦ జాల్కొనురుధగో
 ద్దామప్రవాహములలో, వేమఱుఁదేలకౌతాంగ ♦ విపులస్థవముల్. ౧౧౮.
- ఉ. ఘోటకముల్కరీంద్రముల ♦ కొమ్ములకైయొగఁబ్రాకిసాదిచే
 యీటెలపోటులకొదనువు ♦ తెల్లకడంగునియంగమాపుతుల్
 ల్లాటికిఁగూలునట్టులుగ ♦ లావునుజేవయఁజూపఁజూపొలుల్
 నూటికొకఁడైవచ్చుపలు ♦ నోళ్లనుచించిరిమించివేడుకన్. ౧౧౯.
- సీ. అరదంబులరదంబు ♦ లడరనడ్డముదాకి, కుంజరమ్ములునేలఁ ♦ గూల్పునెడలుఁ
 గరులుగరుల్దాకఁ ♦ గడఁగిబల్తేజులు, సూరారువెడఁదాకి ♦ బోరునెడలుఁ
 దేజులుఁదేజులే ♦ తీర్చిపోరఁగఁదాకి, వడిఁగుంతములభటుల్ ♦ వ్రమ్మునెడలు
 భటులుభటుల్పోరఁ ♦ బటురథాంగతురంగ, గజములుక్రింగఁగాఁ ♦ గవియునెడలుఁ
 గలిగినమరాంగజమ్మర ♦ క్తప్రవాహ, కేళికొలాలజేతాళ ♦ బాలికాబ
 హరరమణీయమయిసునా ♦ శీరముఖసు, పర్వులకుఁజూడలోచన ♦ పర్వమయ్యె.
- వ. అట్టియొడ నవ్విదర్భరాజనందనుండు రెండవఖండవరశునిమాడ్కిఁ బ్రళయకాలం
 బునం దోచునంతకునిపోలికఁ బాలస్త్యములబలసంహారంబునకుంగడంగు రఘు
 పుంగవుని తెరంగున మహార్ణవంబుఁజొచ్చి కలంచి యాడెడుమింగిలంబుచందంబున
 భండవక్రియావిజృంభణంబు నెరవుచు వేదండతండంబులబృంహితస్వములును
 ఘంటానినాదంబులును శతాంగసంఘంబుల నేమిస్వనంబును కేతనకింకిణీసంకులకృ
 ణనంబులును రధికవరులవిజయశంఖధ్వానంబులును ధనుర్గుణారావంబులును నురం
 గమంబులహేసాఘోషంబులు ఖురవిఘట్టనసముద్బూతకతోరనిర్వాదంబులును వీర
 భటులచటులతరభుజాస్ఫూలనజనితనిఘ్నంబులును హాలాహలసన్నిభంబు లగు
 కొలహలంబులు సైక్కుమ్మడిం గడంగ నిఖిలదిక్కులఁ దనరథంబుఁబరపి కొవిఁ
 ప్రిప్రీన తెరంగునఁ బిర్చిభింపుచుఁ దూర్పునం దోచి వడమట నురవణింపుచు నుత్త
 రంబునఁ దోచి దక్షిణంబున నక్షిణపరాక్రమంబు మెలియింపుచుమహాతాళసన్నిభం
 బగుధనువు సారీంపుచు భీష్మార్ధచంద్ర నారాచతురప్రకంకపత్రప్రముఖంబు లగుశరీ
 రములును, పుంఖానుపుంఖంబులు గా నిగుడ్పుచు నగ్రలికమీఱ విడివడినదిగజంబు

చందంబునఁ బెంపు దీపింప సాత్యకిప్రముఖయగుకుమారుల మిగుల మెప్పించి నేల
కుం గోలకుం దెచ్చినఁ గని బలంబులు చెదరి బెదరి నలుగడలఁ బఱచుటయుంగనుంగొని
యప్పుండరికాత్తుండు మందస్సేతంబు వద నారవిందంబునం గందళింపఁ బాంపజన్యం
బు పూరించి యెల్లవారల నుల్లసితకుతూహలంబున మరలునట్లు గావింపుచు సారథి
యగుదారకుం గనుంగొని యి ట్లనియె. ౧౨౧.

చ. అదెకనుఁగొంటెభోజితన ♦ యాగ్రజాతేరుసితాశ్వయుక్తమై
విదితపతాక మైసమరీ ♦ వీధివెలింగెడువానిఁదాడిదు
ర్దమడగింపఁగావలయు ♦ రథ్యములకొవడిమీఱఁబోవని
ముదితమదీయబాహుయుగ ♦ లోగ్రతవేల్పులు మెచ్చఁజూ పెదక. ౧౨౨.

ఉ. ఈతఁడున మ్మెక్కించుకయు ♦ నెంచఁడునిక్కముబంటువోలెడు
ర్షిఁపరుండుగాఁగభగి ♦ నీహరణస్ఫుటరొదారుణా
న్వీతమనస్కుఁడైమిగుల ♦ నిచ్చటవచ్చుచునున్న వాఁడునా
చేతులలావుఁజూడుమిఁకఁ ♦ జిక్కులఁబెట్టెదవీనిదారుకా. ౧౨౩.

క. అనుటయునుదారుకుండ, ట్లనతనరథముకరయంబ ♦ లరభోజన్యపా
లునితనయునెదుటనిలుపఁగ, వనజాతాత్తుండు నెట్టి ♦ వాఁడెదుచూడ్కిక. ౧౨౪.

గీ. రుక్మిణనుఁగొనితనమకా ♦ ర్దుకమునంగు,తూపులాకనూఱునిన్నాఱుఁదొడిగియేయ
నావిదర్శెంద్రతన ముండు ♦ నన్నిశరము, లన్నిశరములవారించి ♦ యాగ్రహమున.

క. మూడుశరములుకృష్ణుని, పోడిమి సెడనేసికినుక ♦ పొంగఁగఁగడిమి
వాఁడిబలుతూపులాక్కట, నేడింటనుమఱియునేస ♦ నీశులు మెచ్చక. ౧౨౫.

గీ. అంతఁబోకవిదర్భధూ ♦ కాంతమశుఁడు, మేటికరలాఘవంబున ♦ మెఱసిమిగుల
చిత్రశరములనాతనిఁ♦జిక్కునఱచి, యనియెదరహాసభాసురా♦ననముతోడ. ౧౨౬.

ఉ. గొల్లలునీవు మెండుకొని ♦ కోడిగవుకొవగలుల్లసిల్లలే
వల్లెలలోనవెన్నలును ♦ బాలునుదొంగిలిలిన్నయల్లయో
బల్లినులైనరాసుతుల ♦ బల్లియెఱుంగకయిట్లాల్లెన్నినా
చెల్లెలికాననేసివి ♦ నీయనివవ్వ కనిన్నభూజమల్.

చ. తెలియవుగాకరుక్మిణము ♦ దీర్ఘపరాక్రమలిలనీవకా
దలహరుఁడైననిల్వఁగలఁ ♦ దావికటించియింకలకలనె
విలుధరియించినిల్తునట ♦ వేలుపులెందఱుగూడినా
లలనగ్రహించిపోవఁగఁద ♦ లఱబెనిజంబలశూలికేనియెడ. ౧౨౭.

- క. బ్రాహ్మణ్యమునను, నేనాశీనిమగుడఁదెచ్చి ♦ యిమ్మునిటలఁ
స్త్రిహం నీకువలసిన, నేనాశీనిమగుడఁదెచ్చి ♦ యీమమునందొ. ౧౩౦.
- చ. నలముననోపణమ్ముల నొ ♦ కోరిను నంపదనర్చుకట్టినో
బలమి నొ యాపసంపద నొ ♦ ధివ్యవిభాసముదీర్ణవృత్తినో
శీలయపు గాకమామదవ ♦ తీమణి మిటఁబోలుదీవునీ
కలవడు నెట్టలాగుణము ♦ లంబుజలోచనీశునబ్బునే. ౧౩౧.
- చ. ఆనవినిశోరిపీనిదుర ♦ హంకృతమానికానియుత్తరం
బనువుగనీయరాదనుచు ♦ హస్తమునంగలదివ్యకృత్తుకం
బునగఁగోవాఁడితూపులన్ ♦ బూన్పిరయంబున నేయహంస్యైఁ
గనకతనుత్రీమంతయువ ♦ తొవకలయ్యెమహాత్మ్యతంత్రం. ౧౩౨.
- క. హరిశిరముల నాతని మై, మఱుఁచవప్పడుదెగుటనడుమ ♦ మఱి నేటొక మై
మఱువుంగ్రమ్మఁబొడుపుట, యెఱుఁగంబడదయ్యెజనుల ♦ చిహ్నరలకుఁ. ౧౩౩.
- చ. బరవస మొప్పభోజనర ♦ పాలతనూజఁడుచిత్రనాయక
స్ఫురణమునన్తురారినల ♦ నూతునిద్రప్రసంగోటకమ్ములఁ
విరవిరఁబోవ నేనుటయు ♦ నీరజనేత్రుఁడుప్పినవృత్తో
మెఱయుచు నాల్గుతూపులున ♦ మిజ్జయనీధికివింటగూర్చుచుఁ. ౧౩౪.
- క. సురల చెరువునఁబాడఁ, నరనాథునిమీఁద నేసి ♦ ననునవినుతం
గురగములఁజంపెరుక్తిఁ, పరథుంగావించెనతఁడు ♦ నిలిచెంబడమిఁ. ౧౩౫.
- చ. పలుకయువారుఁగేలఁగొని ♦ బాహుబలంబడరంగసింగముం
బలెనలరుక్తిచెంగునన ♦ భంగురలీలఁజెలంగురోసమ
గ్గలముగశోరతేరికిని ♦ గ్రక్కునదాఁటినసజ్జనార్ద్రనుం
డలుకఁచెలంగనందకము ♦ హస్తమునంగొనివానిదాయముఁ. ౧౩౬.
- గీ. పరునికేలనున్న ♦ పలుకయువారును, జీద్రుపలగుచుధరణిఁ ♦ జెదరనఱక
వానిశిరముఁద్రుంపఁ ♦ బూనియురుక్తిఁజిఁ, దలచిచంపకుడిగె ♦ వైత్యవైది. ౧౩౭.
- క. తొడిబడిచంపఁగరాదని, యుడిగిమురారాపింట ♦ నొప్పెడుమూర్ఖం
బెడకేలుగట్టిచంపఁ, జడియకుజడియకుమటంచు ♦ సరసోక్తులతోఁ. ౧౩౮.
- క. నీవఱచినముఱుపులుమఱి, నీవేయెఱుఁగుదాపుతెలుప ♦ నీతోడుసుమీ
బాహునితలగడ్డము, రేవులువాఱంగవడిగొ ♦ రిగివిడిపించెఁ. ౧౩౯.

- క. కురిసెంబువ్వులవానలు, నెర సెందివియెల్లదూర్మ ♦ నిబిడస్వనముల్
దొర సెక వంది స్తవములు, విరి సెక మునిమానసార ♦ విందములంతెక. ౧౮౦.
- గీ. ఇట్లుజయలక్ష్మిఁగైకొని ♦ కృష్ణుడప్పు, డన్నబలరాముఁడెంతయు ♦ నాదరింప
సాత్యకిసమగ్ర సక్తిమై ♦ సాగి మొక్క, నలవుబడిమియు మెఱయ నై ♦ న్యములుగొలువ
- క. పూరించె బాంచజన్యము, వైరించిన్నిగులఁదనిపి ♦ వైరముడిపియెక
భైరవ భేరీరములు, బోరుకలఁగఁదనదు నైన్య ♦ ములనడిపించెక. ౧౮౧.
- వ. అంతసక్కడ.
- క. చావునకుఁదప్పినుగుడం, జీవితులైనట్టిమగధ ♦ శిశుపాలస్యపుల్
త్రోవజతఁగూడిచనిరిని, నావాసమ్ములకునాన ♦ నానతముఖులై. ౧౮౪.
- క. అలరుక్తి గుక్త వసనుఁడు, తలముచుమూయునుగొర్గి ♦ తనువిడుచుటకుక
విలపించుచు నేవగను, నెలుతుకొలెనినియందె ♦ నెలకొనియుండెక. ౧౮౫.
- క. అద్దనుజదమనుడంతట, మద్దవిడిక నడిచినడచి ♦ యుత్సాహముతో
నద్దంపువెల్లకైవడిఁ, బొద్దొకబా రెంటునున్న ♦ పోలికఁదోచెక. ౧౮౬.
- మ. బలదేవుక గనిమిరుసాత్యకి యుతుం ♦ శస్త్రత్రమాతంగపు
ఘ్నలంగర్యశతాంగవిగభటసం ♦ ఘాతంబుతో మెప్పునీ
విలసత్సైన్యముభక్తిమైఁగొలువఁగా ♦ విచ్చేసితద్దావరకా
నిలయంబెల్లనలంకరింపుడుశుభా ♦ స్వీతక్రియాచాశురిక. ౧౮౭.
- క. ఈవేళకురైవతక, గ్రావంబుననిన్నిరెస ♦ కడనదుగెంతుక
నానినియట్లనకొకని, రేవంరమణాండుచనిపు ♦ రికొనివసించెక. ౧౮౮.
- క. అనుటయునభిమన్యుసుతుం, డనఘాత్తకభోజకన్య ♦ హరిపరిణయమై
తనిసనక యాద్యంతము, విరచేడుకయయ్యెఁదెలుస ♦ జేయనియడుగక. ౧౮౯.
- శా. శ్రీవత్సానికితవక్షయాదనపురీ ♦ సింహాసనాధ్యక్షుల
శ్రీవర్ధిష్ఠకటూష రాచరకుం ♦ శ్రీనాతహర్యక్షునా
నానాచియమిలత్తభక్తజనతా ♦ నందక్రియాదక్షురా
జవత్రికలితాక్షగురికరుణా ♦ సిక్తస్ఫురద్వీక్షణా. ౧౯౦.
- క. కృష్ణావ్యసనవికర్షన, తృష్ణాసంతానదంకురితహృత్కమలా
కృష్ణాహిసమభుజా రుగ, కృష్ణావ్యయమోచితప్ర ♦ కృష్ణాఘఘనా. ౧౯౧.
- ఉపజా. దానన్యపాలాగమనవిలోలా ♦ తతభుజకలితసుదగ్ధనలీలా
అనతకోలాహలపరిశీలా ♦ యతపదకటకమహాదవభేలా

భానుసమానాభిరణవితానా ♦ పరమదమథనప్రకటాద్యూనా
 దీననిధానాధికరచినిచయా ♦ ధీనఖగేనాదివిజవిధానా. ౧౫౨.

గద్యము.

ఇది శ్రీమత్సదనగోపాలశాస్త్వతకటాక్షవీక్షణావాప్తచతురసాహితీవైభవ
 చక్రపామాత్యతనూభవమంగమాంబాగర్భశక్తిముక్తాఫలమా
 ర్గణవిశ్రాణితమహాఫలకోవిదనుతభాగధేయశ్లోటీశ్వర
 నామధేయప్రణీతం బైనభోజకన్యాపరిణయం
 బను మహాప్రబంధంబునంను

నమః స్తోత్రా శ్వాసము.

పంచమాశ్వాసము.

క. శ్రీవసుదేవమహాస్వయ, పావననిజచరణచిహ్నా ♦ పరిశోభితబృం
దావనసఫలీకృతపద, నేవనకరుణావిశాల ♦ శ్రీగోపాలా. ౧.

వ. అవధరింపుము పరీక్షిస్తే పాలునకు శుకవిహాయోగి యిట్లనియె. అట్లు గోపాల
దేవుండు కామపాలువెంబడి నిజసైన్యముల ద్వారకాపుగ్గంబునకుఁ బనిచి తమపాం
తంబునం దనరురై వతకధరాధరసమీపాద్వానానవద్భస్మార్థరతటంబునఁ గనుపట్టు
పున్నాగకాననంబున నివసితస్కందానారుం డగుదుఁ బచ్చనూరెపుఱింపుఁబటకుటీ
రంబునఁ గతిపయపరిజనంబులు గొల్వఁ జైద్యమాగధభోజనందనులపరాభవంబును
దమవిజయంబులును బహుప్రకారంబుల యగుతమారులు వేర్వేర్ఁగిరింప నిష్టా
లాపంబులఁ బ్రవర్తిల్లు చున్న సమయంబున. ౨.

చ. మనుజతనున్నతావకకు ♦ మారిమనోరథమెల్లసార్థమై
తనరెడునట్లబ్రాహ్మబల ♦ దర్పమెలర్పఁగఁగంపవైకిదు
ర్జనులఁదృణీకరించినవ ♦ శంపదగానెనరించెనంచుదో
యనిధికిఁ దెల్పనోయనఁగ ♦ నబ్జహితుండుప్రతీచికింజనెకా. 3.

మ. స్వకవిద్యోతవసుప్రజంబడరస ♦ ర్వంబుకొబరక్షోణిభృ
న్నికటోద్యత్కటకంబుఁ జెందియుఘనా ♦ నీకాసురాగాదియై
సకలార్విజనసేవ్యుడయ్యెనినుఁడెం ♦ చక్షుధూరితేజాండుశ
త్రుకులాంతస్థితుఁడ నుయ్యబూజ్యుడెకదా ♦ యాపింప నెవ్వారికికా. ౪.

చ. రమణుడొత్తరాష్ట్రరాష్ట్రీవన ♦ రాశినివేగముచెంద నేగు
సమముగ నేగలేక నెను ♦ చక్కినిఁజిక్కుచుఁజాయ, వచ్చుమా
గ్గమునకుఁజాట్టిరానభిము ♦ ఖంబుగఁబోయెదనన్నమాడ్కిఁబ
ళ్ళినుదెనమానితూర్పునకుఁ ♦ జేరెనుదంచితదీర్ఘరూపతకా. ౫.

చ. అలవనమాలిరూపమున ♦ నంబుజమిత్రుఁడుతానుబభిమా
చలమునవిల్వఁదత్కులము ♦ సాములుచాలఁదదీయభాగ్యపు
ష్కలతకుసంతసిల్లిపొడ ♦ గానఁగఁజెచ్చినహాటకొంబర
ములకరణిణనగాగ్రములఁ ♦ బొల్పెజరత్కిరణప్రకాండముల్. ౬.

మ. అతిసంధ్యాఋణితాంబురోల్లసదుదా ♦ రాభీశదిక్ష్కామినీ
గతుఁడైయేగెద్రయితనుండునిజప ♦ క్షుణ్ణద్విజవ్రాతముల్
వెతఁచెందంగనుదేజముందొరఁగియు ♦ ద్వేలానుబంధంబుతో
డుతపాతిత్యముగాంచెసత్పథముపాం ♦ దురీమానియంతంతకున్. ౩.

మ. *అరిసేవుండగుప్రాణభర్తసమయా ♦ యత్తుండుగానకబ్రహ్మ
శరమల్పాబరవాహినీపతిభజం ♦ చక్షుజూచిపత్రప్రప
ద్గురుమాధ్వీకరసాశ్రుపూరయగుచున్ ♦ దోడ్డోవికాసత్వమున్
దొరఁగెకబద్ధినిసారపాస్యవిగళ ♦ ద్రోలంబనిశ్వాసయ్యె. ౪.

గీ. కరములొక నేయుగలిగియొక ♦ దరణిదైవ
వశతమున్నీటమునిఁగిన ♦ వార్తశకుని
వితతిదెలుపంగఁబద్ధినుల్ ♦ వినిమొగము
ముడిచెనననిటఁగలపద్ధ ♦ ములుముడింగె. ౫.

మ. కనుకైబ్రోచినమిత్రుఁడేగెనుగళం ♦ కంబూనుచెల్లప్పుడున్
గురువిద్యేషినికాచరుండనుచులో ♦ కుల్నిందగావించుని
ఘోరభావుండరుదేరఁగిద్వితచునం ♦ చుకవిచ్చుమొగ్గచనెన్
జరితార్ధాత్మకశత్రవృత్తమగుచున్ ♦ జక్రద్విజవ్రాతముల్. ౧౦.

మ. సమయత్కౌతలభర్తపశ్చిమదికా ♦ కైలేంద్రమకలాహవా
శమునూత్నంబుగసంఘంటించిదృఢతక ♦ లక్ష్మీంపఁబడ్డాప్తబిం
బముపేరందగుగుండుఁబూన్చినిగుడిం ♦ పందన్తహాపాతశం
భ్రమభీతింబలెజోడువీడుచునుజ ♦ క్రంబుల్చనెకదిక్కులన్. ౧౧.

సీ. ఉదధిరాజయ్యని ♦ యొడ్డోలముగనందు, బట్టినదీపికా ♦ పాలియనఁగ
నంజనద్విపరదా ♦ గ్రాహుతనిర్ధూత, పరమహీధరధాతు ♦ పటలమనఁగ
ద్వరనేగురవిఁగూడి ♦ యుగఁజాలక వెన్న, నిలిచినజరదంశు ♦ నికరమనఁగ
సమయనిదాఘకా ♦ లమున నొక్కటఁదోచు, వనధనంజయమహా ♦ జ్వాలలనఁగ
మందమందేహదేహని ♦ య్యిందిబహుళ, వర్ధితోదారుభిరస్ర ♦ వంతులనఁగ
నవరజలనిగిగర్భర ♦ త్నాంశుతతికి, దాయయోయనసంజకెం ♦ జాయదోచె. ౧౨.

చ. ఇనుడపరాద్రిగినజరి ♦ యిందుచుండేకటివేటలాడఁగాఁ

జనుటయుండ న్నహాగహన ♦ చారిజనములునుక రాదికా

ననమ్మగపాళికంగలఁప ♦ నల్లడలందవిలించినట్టియ

య్యనలమనంగసంజరుచి ♦ యద్దెసనుద్దవిడింగనంబుడెన్.

౧౩

మ. దివసగ్రీష్మదురింతదుర్దశవెసం ♦ దీఱంగరంగద్రథాం

గవిహంగాహ్వాయహంసముద్దెసలువ్రా ♦ కక్షబాంధహృత్పద్మముల్

దివులొందకవడిగ్రీష్మమేఘతప్తరీ ♦ తిక్షాగాఢదీప్యతమై

నివహంబొక్కటనాక్రమించెయమునా ♦ నిర్యత్ప్రభాఢోరణిన్.

౧౪.

సీ. ప్రకటికృతగుహంత ♦ రంగితత్వంబయ్యు, మపచితభ్రజుతార ♦ కోద్యోమంబు

దూరితశకునివి ♦ హారతిశయమయ్యు, గర్వభ్రమమలూక ♦ కలకలంబు

వినిహితప్రజ్ఞాన ♦ యనభోజనమయ్యు, జహదబ్జబాంధవ ♦ జాతవృత్త

మాపాదితశ్యామ ♦ లానుభావంబయ్యు, బరిభూతమాతంగ ♦ వైభవంబు

నగుచుఁగనుపట్టెవెసనంజ ♦ నాభ్రవిభ్ర, మభ్రమరవారసారస ♦ మగ్రజాగ్ర

దశ్చసారమసారవి ♦ హారహారి, భూరిసంతమసప్రభా ♦ భూతమహిమ.

౧౫.

మ. మొనసెకలోకములోన నెల్లెడలసం ♦ పూర్ణంబుగానంగజా

తునితేజోమయవహ్నియన్తృకిగు ♦ ర్ముగ్ధనిరుల్ధూమమై

యునికింజెందెనుగాకతక్కిననుయో ♦ యోధూమవాణసోగ్నిమా

ననుతిర్కానుగతోక్తిసద్విబుధలో ♦ కౌరాధ్యమైయొప్పునె.

౧౬.

చ. వనజదళేక్షణుండగుచు ♦ వర్తిలుభానుడుయోగనిద్రకై

వనధిజ్యోరంగముకగుహల ♦ వారనిభీతనడంగియున్నయ

ద్దనుజకులమునల్లడల ♦ దర్పవిలాసములుప్పల్లెల్లె

కొనియెననంగఁగన్పడియె ♦ ఘోరతమౌవిధవంబుపారమై.

౧౭.

గీ. యమునజాహ్నువిమోదిరో ♦ సముననిగిడి

మించిముల్లోకములనాక్ర ♦ మింతుననుచుఁ

బెరిగెనోయనదట్టమై ♦ యిరులుగవిసె

మెండుకొనియెండుకొటుక ♦ కొండయనంగ.

౧౮.

సీ. రేరాయనికిఁబొక్కు ♦ తారావహూమణి, కటిచాయనునుబట్టు ♦ గాధరింప

వేయకన్నులవాని ♦ దాయశైలమనహల్య, నీలాలసరులంచు ♦ బాలికచాల్చ

దహను నాత్మదలంచు ♦ తపసిరాయిల్లాండ్రు, కప్పుకుప్పసములు ♦ గాఢుటింప
శివునిమరుల్కొన్న ♦ వివిధతాపసకాంత, లిందీవరములుగా ♦ సంచిముడువ
నిగి డెజగములగలకంత ♦ నీలకంఠ, కంఠ కాదంబకరదంభ ♦ ఖంజనాభ
కజ్జలద్యుతిహరినీల ♦ ఘనతమాల, ఘోరరుచిపూరమగునంధ ♦ కారమపుడు. ౧౯
చ. సమయమహావణిగ్వరుడు ♦ సాంద్రమయూఖగుణప్రసక్తిచే
నమరినమండలాఖ్యమగు ♦ నట్టికటాహమునకాఢుటించియ
క్రమలహితౌ వరార్ణవము ♦ ఖండునడించుమునింగియాతీడొ
క్రమొగివెలార్చుముత్తముల ♦ కైవడిదారలెసంగెబోరునక. ౨౦
క. రవిమండలగండోచల, మవలకజరమాద్రిమండి ♦ నంబుధిద్రెళ్లక
గవనెగసిసజలకణముల, హవణునదారకలుమింట ♦ నంతటదోచెక. ౨౧.

మహాస్రగ్ధర.

కువలాధీశత్రియామల్ ♦ కుతుకపరిణతీక ♦ గూడుపెండ్లికాదికాళుల్
రవితేజస్తప్తనక్ష ♦ త్రవభకగగనభ్రాష్ట్రమందంచివేచక
యవతీమానాఖ్యధాన్యం ♦ బుజుకపెటులు ♦ సుద్భవల్లాజలోనా
దివిదారాస్తామమొప్పెక ♦ ధృఢనిజమహిమక ♦ ధిక్ప్రతాధ్వన్యమాచుక.
నీ. సంధ్యాభుజంగికా ♦ సంజనితాండముల్, తారాధ్వపున్నాగ ♦ కోరకములు
పద్మాస్తహయముఖో ♦ త్వతితడిండిరముల్ ♦ ‡ దిప్తశగత్సమా ♦ కృష్ణహంస
లధివిష్ణుపదసము ♦ ద్యుత్పునర్భవములు, రాజాగమవికీర్ణ ♦ లాజచయము
లభ్రమహర్ణవో ♦ ద్యుత్పున్బద్ములు, రవికరతప్తాంబ ♦ రశ్రమాంబు
లధికస్పృత్యద్గిరోత్త ♦ మాంగవిభ్ర, నుద్దివిజలోకవాహినీ ♦ మహాచంద్ర
వీచికానోన్యఘట్టనా ♦ విదళితాభి, తఃపతచ్ఛికరములాపై ♦ దారకములు. ౨౩.
ఉ. ఉరవడిసొక్కమొత్తముగ ♦ సుర్వియునాకసమావరించిభా
స్కరుడపరాధిద్రెళ్లునెడ ♦ గ్రక్కునదోచిమహాంధకారమ
త్తరణిమయూఖసంతతుల ♦ త్రాళ్లనువ్రేలగంగట్టినట్లమం
దిరములకజ్జలాంకనవ ♦ దీపకలాపములాపైనయ్యెడక. ౨౪.
మ. సమదాహంకృతినన్నసంతమసవ ♦ ర్నాకాలముకాబోవవి
క్రమలీలకగుమదాంబుజస్తులలరం ♦ గాఢాశసంఘప్రసూ

నములైచుక్కలుపర్వజాచితనయం ♦ తంజేరుహంసాలివా

నమరెకాదూర్పునఁదెల్పుప్రాక్కపటకాం ♦ తామందహాసంబనక.

౨౧.

౪. జీవంజీవమలాన్నరాశిరజసి ♦ శీతప్రభోద్వాహవే

శావేల్లత్ప్రతిశీరసంతమసవ ♦ ర్నాపశ్చిమద్యోతక

ప్రావీణ్యోదయసప్తపర్ణసుమనః ♦ పాంశూత్కరంబోయనక

భావింపందగశుభ్రదీధితిసుప ♦ ర్వశ్రేష్ఠదిగ్విధిక.

౨౬.

౫. ఆకాశసింధుమధ్యత్య లాకల్పితచంద్రమంధ ♦ లాభిధవిలస

ద్వా్యోచపుండరీక, వ్యాకీర్ణపరాగములన ♦ నలరెనుదీప్తుల్.

౨౭.

౬. వెండియు నప్పండువెన్నెలలు పథికజనదండనమునకు దండువెడలెడుపుండరీక
కోదండునియఖండితజయసమృద్ధి గోరి యతనియండజగమన మ్మెండుకొనుకుతూ
హలంబున నిండారం జల్లెడుబొండుమల్లియలతండంబు లనియెడుసేస వెల్లువల
తోడిహల్లిసకవిలాసముల నుల్లినిల్లుచు దివససమయంబున తుత్పిపాసలవలన
నగునాయాసంబు నైరించి కించిన్నిమీలితమ్ము లగునయనంబులతోడఁ బరితాప
చుస్సహమహాగహనదహనమధ్యంబున సకుటుంబంబుగఁ దపంబు సవరించుచు నున్న
తమకు దైవవశంబునం దపఃఫలంబుచందంబునం బొడకట్టిన బృందారకబృందకీర
సందోహబింబం బగునిందుబింబంబు లోచనానఁదంబు సందీప్త నాలాకించి బంగు
గులకెల్ల వింనుసేయం బూని నీతకైరవపరాగశర్కరాసారంబును నాలబ్ధిముగ్ధ
హిమకరపరిణతకీరణాంగులంబును నాముక్తనక్తంకరళిలాస్రవదచ్ఛసలిలంబునుగా
నామెతకుఁ జేరిన యనుంగులుం దాము బంతులు దీరి క్రొత్తవెన్నెలలఁ గుత్తుకల
బంటిగా మెక్కి తమతమ చక్కెరబొమ్మలం గలసి ముక్కుముక్కునం గదియ
మెక్కుచు తొక్క తొక్కలం గదియ నమ్మనం జేర్చి మిక్కుటం బగుతమిం
జొక్కుచుఁ గడుపు నిండిన ద్రోచుటకునుంబలె మెడలు నిక్కించి యెల్లదిమ్మలం
గనుంగొనుమదచకోరవారంబులతోరంబు లగునానందరసపూరంబులం గలసి
యినుమడించెనో యనం గులకించుచు నంబురుహమిత్రం డస్తశిఖరికిరంబున
కరిగినదిమొదలు నాత్తెవల్లభులం బాసి యాయల్లకొతిరేకంబునం బొరలుజక్కవ
జవ్వనులమిక్కుటం భగునెవ్వగలం గనుంగొనం జాలక పరితపించుచుఁగమలా
కరాధిదేవత కన్న మొగిచ్చినో యన ముడింగెడునెత్తములం దొరంగి యంగజ
బిరుదకాహళిస్వనంబులంబోని నిజస్వనంబు లనియెడుమేలుకొలుపువేదముల
మేలుకొను నిందీవరంబుల కరిగి యందువలుగడలం జిందుమకరదబిరువుల

సందడిం గ్రంతుకొనునిందిందిరమ్ముల నసిలోత్పలంబులం దీర్చిన యచ్చనగండులని పట్టి యాడం బోయి యవియునుం దవుల కవలఁ జనం జూచి నవ్వెడుకామినుల హాసంబుల కనుప్రాసం బై ప్రాణవల్లభులతోడ నపరంజిగిన్నియల నించినమధుర మధురసంబులు మఱియుమఱియును బర్వంబునం ద్రావు పువ్వుఁబోణుల తార ప్రహరభాపూరంబులచే రాజిల్లుచుఁ బ్రసవచాపప్రతాప దానానలంబున రజతా చలంబును నీరుగాగఱంగిన సరసిజభవాండకుహరంబున వెల్లివిరిసెనోయన భువన త్రేయంబును నాక్రమించిన పంచబాణజనకుని పాదారవిందంబునంబొడమిన కారణ గుణంబున భాగీరథీదేవి తానును లోకత్రేయంబు నెల్లెడ నావరించం గడంగెనో యన విష్ణుపదంబగు వియత్పదంబునకుంగలవిస్తీర్ణత్వంబు తనకులేకుంట కారణం బేమియని విష్ణుపదంబు యగుకలశవారాళి వలన నంతయుం బెరిగివచ్చెనోయనం జూపట్టె. అట్టియెడ యగువీరుండు పటకుటీరాంతరంబుననుండి యక్కుండినపు రాధిపతికూటుం దలంచి మదనమాధవ మలయమారుత మధుకరనికర మత్తపర భృత మరాళప్రముఖంబులగు మానసోద్ధృతకంబులకు మఱియు మఱియునుం దల్ల డిల్లుచు హల్లకరచితసముల్లసితపర్యంకభాగంబున మేను చేర్చి విరహతాపంబునం బొరలుచుం దనమనంబున.

౨౯.

కా. ఆమోమాతలిరాకనందగినకే ♦ లాచిన్నిచెక్కిల్లదా

లాముద్దులోవెదచల్లుమోవిజిగియా ♦ యందంపుఁగన్దోయితీ
రామాయంపుమెఱుంగుఁగొనుభళిరా ♦ యజ్ఞాత్మలందెందులే
దేమోమన్తఘడిట్టివస్తువునుదా ♦ స్పృష్టించెబలోనేర్పునకే.

౩౦.

క. అనుచుంబలువిధములన, వ్యవజే శృణుదలఁచితలఁచి ♦ వనరుచురాఁడో
యినుండుదయశిఖరికనుచుకొ, ననుచుందమితోడవృష్టి ♦ నాథుండుండకే.

౩౧.

గీ. ఉడుపభంబనుకడలిసె ♦ లెడలఁబరఁగు, ఘననికరంబుతత్వమ ♦ యానిలంబు
కడఁగియొకమూలఁద్రోచెనాఁ ♦ గనఁగనయ్యెనన్తగిరిఁదేజమెడలియ ♦ య్యవృత

మ. మదభృతోక్తికైకాకలీనినదశుం ♦ భజన్యసంరంభపూ [కరుండు.

ర్వదశానూచకకాహళోగ్రరవమై ♦ వర్తిల్లు సైన్యంబుతో
నదయుండైమరుఁడాప్రభాతమునుబాం ♦ భాసీకమున్నెంచిసెం.
చిదయకొధర్తపువారవట్టెననప్రమో ♦ సెకదామ్రచూడొఘముల్.

౩౨.

మ. ఆరవిందాపుండ్రపశ్చిమాచలతటిం ♦ బ్రాపించునవ్వోళనా
త్తరుయలోపావకునంనుఁదాఁచుటమదిం ♦ దర్శించిచంద్రుండునా

త్తరుచుల్ పావక నందు డాచె సెయినన్ ♦ దర్శింపఁ గానయ్యెముం
దిరదీపంబులు పాండురప్రకటదీ ♦ ప్తప్రక్రియాధుర్యతన్.

౩౩.

చ. కరములు చల్లఁజేసిజన ♦ కౌండములక గుముదాత్తిఁగూడఁగా
నరిసినరాజునిట్టులప ♦ రాగతభేదము చెందవచ్చునా
ఖరకరుఁడా త్తనీనవసు ♦ ఘాతకుడకభయమట్టెలోపలన్
బెరిసియదృశ్యులైరట్టుగ ♦ జింపఁగనయ్యెడుచక్ర సైనికుల్.

౩౪.

శ. మేలుగఁబ ద్దినీస్థలిని ♦ మిక్కుటహాతమినుండినాఘుడొ
హేళివివృద్ధరత్నలర ♦ హింజనుదేరఁదదీయవర్ణకో
ద్యేలరుచుల్ నిజాంగమున ♦ వింతయిక న్నడుచుండపెట్వెడైక
లోలగరున్న వాంశుకమ ♦ నోహరమైభ్రమరంబుగ్రక్కునన్.

౩౫.

శ. కాలంబోనిజధామమిత్రతపో ♦ కంగుందురేరాజుపెం
పాలంబొందక భీమలక్షణగదా ♦ వాప్తిగఁగత్పాగఁడై
దీలంబుస్థలవ్రాలఁజూచిప్రమదో ♦ దీర్ఘాస్యతకభాస్కర
శ్రీలెల్లకవిలసిల్లెలోకమునసం ♦ జీభూతదిక్చక్రమై.

౩౬.

శ. మీఱుపరాశఁజెందితన ♦ మీఁదిరుచికవిడనాడిపోవఁగాఁ
గైరవిణీవధూటిపతి ♦ గన్గొనరోసిగ భాంతనిర్గళ
ద్భూరిహిమాంబుసేత్రజల ♦ పూరముపత్రగణంబులందువే
మాఱునుజింపువందపుచు ♦ మానకరాక మొగిడ్చెగన్నులన్.

౩౭.

సీ. ఉదయసౌధముచేరు ♦ నుగ్రభాసునిమ్రొల, వఱులుచెంగావిపా ♦ వడలనంగ
బహిరామికెదభీతి ♦ పరఁగమేల్కొని నూన్పు, శచిద్వగంచలఘన ♦ చ్ఛాయయనంగ
నినురాకవినిసంత ♦ నెనురేగునలరభాం, గములమనోద్ధరా ♦ గంబవంగ
బ్రాహ్మగహళిక ♦ ప్రవరుండుదాల్చిన, సరిగంచుతోపుప ♦ చ్చడమనంగ
వై జయంతమహాహర్ష్య ♦ వర్ణనీయ, తప్తహాటకమయకుంభ ♦ ధామమనంగ
నడరెనంతంతదోలుచక్కి ♦ నాత్రమించి, పూరితజగజ్జనావంధ్య ♦ పూర్వసంధ్య.

శి. చక్రపాలనవృత్తి ♦ సపురుగాంచినమేటి, తమ్ములకెల్లమో ♦ దంబువాఁడు
గతపసువులుమర్లఁ ♦ గనినట్టిగుణశాలి, కర్తకోటులనెల్లఁ ♦ గనినవాఁడు
దోషోన్నతనిబాయఁ ♦ ద్రోచినతేజస్వి, యామ్నాయపూర్ణదే ♦ హంబువాఁడు
తన్నుఁజెందినరాజుఁ ♦ దస్సుపూర్ణగుణండు, జడగతినిరసించు ♦ కడిమివాఁడు

దనరెఱుగార్పరాధినా ♦ ధప్రశస్త్ర, నేవ్యమానసింహాసన ♦ శిఖరమందు
మహితధాత్రిసురాసున ♦ మత్స్వసక్తి, ఖండితా త్తీయగుర్వృద ♦ కాండుండగుచు.

వ. ఇత్తైఱంగునఁ బ్రభాతసమయంబగుటయు నన్యదుకులాధ్యక్షుండు తుంబురునారద
ప్రముఖు లగుదివ్య గాయకులు ప్రాభాతిక గానసంపద మేలుకొలుపులు వినిపింప
నినుర మేలుకని సుఖశయనంబు నుడుగునుద్ధవాసుల నాదరావలోకనంబుల
నాదరింపుచుఁ గాల్యకరఃశీయంబులు దీర్చి వివిధమణిగ్లాన్యూతవిచిత్రతర సభా
భివనసదృశంబుగా సంఘటించినపటకుటీరసభాంగణంబునఁ దద్దయనమర్చిన
యుదిరికెంబట్టుగద్దయ నధివసించి బిరుదపదకట్టక చటులరుచిపుంజరంజిత
చరణకంజాత్తయుగ శుండును హిమసలిల నేక సమ్మిళితగంధసారక స్తూరికావిరచితని
జాంగరాగతరంగిత సారభాభోగ నంవాసిత సూనభోంతరుండును హారకేయూరకం
క జాంగుళీయక మకరకుండలకిరీటాదిదివ్యభూషణసూషితండ్లును హిమసలిల నేక
సమ్మిళితగంధ సారక స్తూరికాది నిఖిలజనమనోహరమాల్యకనక వసనాలంకృతుండును
నగుచు మంత్రజనబుధకవీంద్రవైణిక వారకాంతామణులు సముచితప్రకారంబునం
గొలువ నిలుపుటద్దంబున నిజరూపస్థావరంబాలోకించి యంగవంగనృపాలపుంగ
వుల కుమారులు వింజామరులును మాళవుండు తాళవృంతంబును గుకురునరపతి
ముకురంబును గాత్తిరీండు కాళాంజయును గలింగుం డడపంబును సౌరాష్ట్ర
మండలాధిపతి గిండియును బూని తమతమ యవసరంబు లెఱింగి తరంగితభక్తిం
గొలువ వేత్రధరసహస్రసాహానినాదంబుల మేదిని యదగ ధరగ హ్వరంబులం బ్రతి
ధావనంబులు నిగుడబహువిధోపాయనపురస్సరాయాతనూతనభూతలాధీశ్వరప్రణా
మంబులు కటాక్షవీక్షణంబుల నంగీకరించుచు నుదంచితవైభవంబుననుండి సైన్య
సుగ్రీవమేఘు పుష్పవలాహకతురంగమసంగతంబును గింకిశీతసంకులంబును ననర్ఘ
మణివిభూషిత స్తంభసంభృత వైనతేయ చిత్రకేతనవిఘాషితంబును నగుశతాంగం
బు నధిగోపించి ద్వారకానగరంబున కరుగందలంచి కదలి రైవతగిరిసమీపంబు
చేరి తదీయశిఖర సౌభాగ్యంబులు కనుంగొన నవధరించుసమయంబున. రం.

కం. దారకుండపుడిట్లనియె, శౌరికిరైవతకశిఖర ♦ సాలవిశాల

శ్రీరుచితావలోకన, హరికిన్యృగుమధుగసముచి ♦ తాలాపములక. రం.

సీ. శిఖరసంశ్రయణవి ♦ స్తృతదిత్యపత్యరా, డత్యాహితాదిత్య ♦ పత్యనీక
మవిరళకటకఘా ♦ సవిలోలగవిరధ్యద్విద్వీకృతతుసార ♦ దివసనయము

సానుపతజ్ఞరీ ♦ జలకణవ్యాక్లిప్త, ఋక్షసమ్మిళితాంత ♦ రిక్షపదము
నైకగైరికవిభా ♦ నవకోరకచ్చటా, సురుచిరకింశుకా ♦ శోకభూజ
మిందెకనుఁగొంటెకిన్నరీ ♦ మృదులగాన, తానమానవితానైక ♦ తానభుజగ
రాజఫణరత్న సతతనీ ♦ రాజనోప, చారశుభవోరియానగ ♦ స్వామిశౌరి. ౪౨.

ఉ. కంజభవాదిదేవతలు ♦ గాననిదేవరరాకకెంతయున్
రంజిలియాధరాధరము ♦ గ్రక్కునఁబూవులదోయిలిచ్చెనా
మంజుగతిం జెలంగెడుస ♦ మగ్రనితంబతటిగల్గెర్పురీ
సంజనితాంబులేకవిల ♦ సన్నవహక్తికపాలి నెల్లెడన్. ౪౩.

ఉ. ఎన్నఁగరోహణాచలము ♦ హేమనగేంద్రమురూపభూధరం
బున్నిజసంపదక సకల ♦ ముఖభవదర్శముదెచ్చియిగిరిం
బన్నుటఁజేసియోయనఁగ ♦ భాసురరత్నసువర్ణరూప్యమై
మిన్నులుముట్టుచున్నయది ♦ మించిన వేడ్కఁగనుంగొనందగున్. ౪౪.

సీ. కమలాకరానేక ♦ విమలాంబుజానీక, కమలావిభూషితా ♦ గ్రస్థలంబు
మలయానిలస్ఫుర ♦ ద్వలయావృతనికుంజ, నిలయామరీగాన ♦ నిబిడతరము
మణిలసన్నేఖలా ♦ ఘృణిగణభూతత, రణికిరణోచ్చటా ♦ రంజితంబు
కేసరాళిపరాగ ♦ ధూసరాళినినాద, మాసరాక్రీడస ♦ మంచితంబు
కిసలవిసరఫలాస్వాద ♦ మసృణనినద, పికశుకవ్రాతసంతత ♦ భీతపథిక
నిబిడసహకారతహాస ♦ నిత్యసుఖిత, గరుడగంధర్వయక్షమీ ♦ గిరివరంబు. ౪౫.

సీ. శిఖరచరత్సర ♦ స్త్రీదర్పణీధూత, మసృణపార్వతచంద్ర ♦ మండలంబు
సంతతాకృష్టి ♦ చకికాగ్రవిచ్చిన్న, కరకాద్విరుక్తన ♦ త్కత్రకంబు
కనకవప్రాంభోజ ♦ గర్భసంవ్యానిత, నిర్మలమందాకి ♦ నీరురంబు
బాహుప్రతాపప్ర ♦ భావవిభ్రాజిత, వీరగైరికరజో ♦ విస్తృతంబు
వకుళవన్యాసముల్లస ♦ స్వకుళగంధ, లోలవాచాలమధుకరీ ♦ జాలనినద
సంతతాకృష్టనంతాన ♦ సతతసక్త, మధుపనికరంబుకంటెయి ♦ మృహిధరంబు.

క. అనిదారుమండుతనతో, వినుతోన్తులఁదెలుపవృష్టి ♦ వీరుఁడుమిగుల
న్ననముననలరుచునగ్గిరి, గనుఁగొనుచుంజనియెనుచిత ♦ గతులంబురికిన్. ౪౬.

ఉ. పారులతోడవేడ్కబల ♦ భద్రుఁడుసాత్యకితన్నెదుఁగొనన్
భేరులుఁదూర్వముల్తాఱయ ♦ బృంహితహేషితసిరిహనాదముల్
బోరుగఁతుండుండయను ♦ పుంగవుఁడప్పురిరాజవీధులన్

- జారవిలాసినులనఁగ ♦ వచ్చెవియచ్చరలిచ్చ మెచ్చఁగఁ. ౪౮.
- క. ఈరీతివచ్చికొరిహ, జారముననిలిచియనిచి ♦ జనపతులనిజా
గారములనుబహుకఱ్యె, పారంపరిగఁడచిచేరి ♦ బంగరుమేడఁ. ౪౯.
- క. మన్ననలఁబెడియుడిగఁపుఁ, గన్నెలునీరాజనములు ♦ కడుభక్తి మొసం
గన్నలినాతుఁడుగైకొని, యున్నతసౌఖ్యముననలరు ♦ చుండెడినంతఁ. ౫౦.
- గీ. అపుడుబలభద్రునావతి ♦ నిపుణులైన, దండనాథులుగుమిగూడి ♦ తగువితానఁ
బురముకై నేయఁబనిచినఁ ♦ బరిజనములు, మహితభోజనవీస్తునా ♦ మగ్రిమెఱయ.
నీ, మేరువులోఁఘటియించి ♦ రారూఢసురవర, ప్రతిభావిశేషం ♦ పడలతోడఁ
గ్రమకములోనాటించి ♦ రమితఫలావళి, భరవమత్కడలికా ♦ తరులతోడఁ
గట్టిరితోరణాల్ ♦ కమనీయసహకార, పల్లవనామర ♦ ప్రతీతితోడఁ
బరిమళంబులునించి ♦ రురుతరాగరుహాప, హిమసలిలావసే ♦ కములతోడ
హరువుపఱచిరిపండ్లిలో ♦ గురువిచిత్ర, సమధికౌంతుకకాయమా ♦ నములుతోడ
నలపఱచిరెందుఁబచ్చల ♦ యరుగులందు, చంగవల్లులునవరత్న ♦ రాజితోడ. ౫౧.
- చ. రహిదశుకొత్తువంతయప ♦ రంజితురుంజాలనాడునూత్రపుఁ
బహుతరచిత్రభామినుల ♦ వైసురవర్యులుచల్లినట్టిస
న్నహితసురేంద్రధూరుహను ♦ మప్రకరములమాడ్కిఁగొతుకా
వహమగుచుండెలం గెఁబురి ♦ వాడలముతైపుముగ్ధులెల్లడఁ. ౫౨.
- నీ. కలయనెల్లడఁజల్లు ♦ తెలితేటపన్నీటి, కాల్యులదగజల ♦ కంబులాడి
చకచకత్కనకవ ♦ ప్రిచ్చటాచరణంబు, చందనకాక్షీర ♦ చర్చగాంచి
వివిధప్రసూనమా ♦ ల్యవితానమునమించి, వరధూపవాసనఁ ♦ బరిధవిల్లి
సముచితాలంకార ♦ సరణిచేదనరారి, తౌర్యత్రికన్నూర్తి ♦ దగవహించి
యపుడునగరాధిదేవత ♦ హరివివాహ, శోభనారంభసముచిత ♦ వైభవమున
బహుపుష్పేంద్రజనముల ♦ పగిదిఁదాను, నమితకృంగారవిన్నూర్తి ♦ నతశయిల్లె. ౫౪.
- నీ. ఏచాయఁజూచిన ♦ మోచామహిరుహ, పూగావుతరసాల ♦ పూర్ణగృహము
లేవరికఁజూచిన ♦ నిందీపరేక్షణా, మక్షజాచరితగీ ♦ తక్షణంబు
లేవరికఁజూచిన ♦ వాచాటమధుకరీ, వారభృత్సుమదామ ♦ వైభవంబు
లేవరికఁజూచిన ♦ హితసమిష్ఠితవాద్య, హృద్యతాండవితబ ♦ ర్విజ్ఞానంబు
లేవరికఁజూచినబహురత్న ♦ ఖచితరచిత, చిత్రనవభిక్షికావేది ♦ చిత్రతంబు
నగుచునలకొపురంబుతా ♦ నగుచుక్రికిఁ, గాపుగంబయ్యెనలద్వార ♦ కాపురంబు.

వ. అట్టిసమయంబున విదర్భదేశాధీశ్వరుం డగుభోజనరపాలుండు కృష్ణుండు స్వయంవరోత్సవసమయంబున రాక్షసవివాహంబున శిశుపాలుప్రముఖు లగునృపాలురం బరిభవంబు నొందించి తనతనాభవ సపహరించుటయు నది సహింపక నిజతనూజుం డగురుక్మి యెడెరి కదనంబునఁ బరాజితం డగుటయును సప్రకారంబుగాఁ దెలిసి శత్రుణుంబునఁ బత్నీపరిజననమేతంబుగాఁ గదలి ద్వారకానగరసమీపంబునకు వచ్చి తనరాక వనుదేవబలదేవుల కెఱుంగఁ జెప్పిపించిన వారును దదాగమనంబునకు నెంతేని సంతసిల్లుచుఁ గృష్ణసమేతులై యతని నెఱుఁగొని తగువిధంబునఁ బూజించి పురంబునకుం దోడికైచ్చి యుచ్చతరహర్త్యశోభితంబును నుచ్చావచనువర్ణ వితానమాననీయంబును సుపమానరహితసమస్తవస్త్రసమన్వితంబును నగు నొక్కభవనరాజంబున విడియించి నాటిరేయి వివాహముహూర్తంబునియును దెలిపి రుక్మిణీదేవిని దదావాసంబున కనిచి పరిణయాలంకృతం జేయింపుడని స్వకీయకార్యంబులు నిర్వహించు చుండి రంత.

౫౬.

క. ఇభరాజవరచు పెండ్లికి, రభసంబునమీరలిపుడు ♦ రావలెననుచున్
శుభవత్రికలంపించిరి, ఋభువిభులకుఁబుడమిగలధ ♦ రిత్తీశులకున్. ౫౭.

సీ. వచ్చిరిహరిదధి ♦ శ్వసలెల్లఁబదినూరు, కన్నులమన్నీడు ♦ మున్నుగాఁగఁ
జనుదెంచిరవనిభృ ♦ త్సాన్వములుపదియారు, వన్నెగుబ్బలిరాజు ♦ మున్నుగాఁగఁ
బొడనూపిరిభుజంగ ♦ పుంగవుల్ రహిమించు, వెన్నునిబలు సెజ్జ ♦ మున్నుగాఁగఁ
గనుపట్టిరప్పరో ♦ వనితలుకరివేల్పు, గన్నయన్నులమిన్న ♦ మున్నుగాఁగఁ
దోచిరప్పడుసప్తవ ♦ తుల్ మరీచి, మునికులధురంధరుండటు ♦ మున్నుగాఁగ
భువనకమనీయపరిణయో ♦ త్వవవిభాస్వ, దంబురుహనాభిసందర్శ ♦ నార్థులగుచు.

క. చనుదెంచిరినలుదిక్కుల, జనపాలకులపుడుతురగ ♦ సామజరథకాం
చనవసనరత్ననివహం, బునుగానిక గాఁగఁగోసుచు ♦ మురహుపురిశ్శిఖ. ౫౯.

గీ. యాదవేంద్రపురోహితుఁడైనగర్గ, మునివరుడుగీర్వతియైదామ ♦ ముదముదవర
దేవతాధీశబలవసు ♦ దేవముఖ్యు, లైనపెద్దలయనుమతి ♦ శుభదుకాంతి. ౬౦.

క. హరికివిదర్భశాలో, దరికింగల్యాణసముచి ♦ తత్త్వజలం
కరణములు నేయవేలుపుల, దరులులనైదువులఁబుచ్చి ♦ తగుశుభవేళన్. ౬౧.

చ. సురశరద్ర త్రమండనవి ♦ శోభితుఁడైహారియిల్లురుక్మిణీ
పరిణయకాంక్షనుండుటయు ♦ భానుడుగన్గొనితానునట్లు.

హరికిననర్ఘరత్నముల ♦ నర్పణనేయదలంచియోయన

బరువడిఁబల్కినూంబునిధి ♦ పారమునక నిలిచెకద్వరాధ్యతక.

౬౨.

ఉ. ద్వారవతీమహాత్మనవి ♦ ధానవిజృంభితదివ్యచందన

శ్రీరుచిరోరుహాపములు ♦ రిక్కలజాడల నెల్లదిక్కుల

స్తోరముతైకనంబడియె ♦ నోయన నెక్కటనాక్రమించెమా

యూరశోధినీలరుచి ♦ నుర్వియనింగియునంధకారముల్

౬౩.

ఉ. అప్పురుహోత్తముండుప్రమ ♦ దాశశుంబునఁబెండ్లియాడునీ

య్యొప్పదముంగనుంగొనఁగ ♦ నూర్జితవైభవలీలవచ్చున

ముప్పదిఘాఁడుకోట్లస్థుల్ ♦ ముఖ్యులముంగలిదివ్వటిలనక

జొప్పడెఁజొక్కపుకథలచుల ♦ జుక్కలుదిక్కులజాడలేర్పడక.

౬౪.

క. తోఁచెనలచ్చంద్రబింబము, ప్రాచీనసురగజము నెక్కి ♦ పద్మాక్షుఁడురా

నాచితఁబట్టఁగఁదెచ్చిన, భూచక్రపుగొడుగనంగ ♦ బూర్ణద్యుతులక.

౬౫.

గీ. అఖిలభువనాధిపతియైన ♦ యజ్ఞనయను, పరిణయార్థముగవిరించి ♦ పద్మజాండ

మునసుధారేవమొనరించెఁననఁగఁదనరె, బండువెన్నెలకన్నుల♦పండువగుచు.

గీ. అపుడువసుదేవబలదేవు ♦ లాదియైన, యాదవేంద్రులువృష్ణ్యంధ ♦ కాదులైన

బంధుజనములుఁగూడిత ♦ తృప్తనయను, జేరిశుభలగ్నమెదిరికాంక్షింపుచుండె.

కా. చేరెకలగ్నమటంచుగర్గమునినూ ♦ చింపంగఁదానుకొనునా

నీరుండట్లనఁచుచురింపనపుడా ♦ శ్రీకృష్ణుఁడైరావత

స్నానోన్నద్ధతలాధిరూఢుఁడగుచుక ♦ బంధుప్రియంభావుశో

దారశ్రీవిభవంబునక వెడలెభో ♦ జావాసముకజేరఁగక.

౬౬.

ప. ఇన్విధంబున నవ్వసుదేవనందనుండు విబుధవరవేదండాధిరూఢుం డగుచు నిజ

మహస్సమాహాధవళితం బగుపూర్వనగశృంగభాగంబునం బొదలుకుముదవనబాం

ధవునిచందంబున విమలతరపుధులముక్తాఫలలలితధవళితపత్రసహస్రంబు లని

యెడుతారకానిలయంబులనడుమ విలసిల్లుచు నుచ్చైశ్రృ వంబు నెక్కి యగ్రప్రదే

శంబున వివిధరత్నవిచిత్రితం బగువేత్రంబు కేలం బూని సందడి దొలంగఁ జేయుం

డనుచుఁ జనుపురందరునిహస్తప్రకరణంబునం బొడమినకారణగుణంబునంబలె నుచ్చా

వచవాద్యధరుల తమ్మటపటహభేరిభాంకారంబు లంబరతలంబున నిగుడుదివిజమురజ

రావస్తులతోడంగలసి నికటతటరైవతకశైలవిశాలగుహగేహసందోహవిదళనా

టోపంబు నాపాదింప సకలజనహృదయకుహరంబుల సమధికప్రవీణితంజేసి నానా

విధంబు లగురూపంబుల మెలంగుచాతుర్యంబు నిజప్రసాదంబునం గన్నవైశ్వాన
 రుండు విశ్వనియంతయును తనపురోభాగంబున ననేకరూపంబుల నాశ్రయించి
 సేవించు చున్నవాడో యన సదోష్ఠ్యస్తుతప్రదీపితజ్వాలాయుతంబు లగుకరదీపికా
 యుతంబులును సాంద్రప్రభాన్వితంబు లగుచంద్రజ్యోతులును నగ్నియాంత్రంబులును
 విశ్వంభరావలయంబునం గలయం బర్వి పట్టపగలు గావింపఁ గంధర్వసుందరీసం
 దోహంబులు వేనవేలుగూడిన నివ్విదర్భరాజకన్యకారత్నంబు గాలిగోరుననుం
 బోలం జాల రిదికనుగొనుమని యరవిందసంభవుండు యచుకులధురంధరున కెఱుంగఁ
 జేసి మెచ్చు వడయటకును దెచ్చెనో యనం గరకిన్ద్రయముల నిత్యుఖండంబులం
 దాల్చి యనన్యకన్యాసామాన్య రూపలావణ్యభాజన బింబుగవేశ్యాజనంబులు ముం
 గల న్నడువ మాధవోత్సవసమయంబు గావున మాకంఠిమాధవీమల్లకాదీలతావితా
 నంబులు మానీసీరూపంబులు దాల్చి కిసలయకుసుమఫలప్రముఖంబు లగుకాసుకలం
 బూని చనుదెంచెనో యనం గొంద యరవిందగంధులు క్రంతలు దీరి హరివాణముల
 మాంగళికవస్తుసామగ్రిం బూని యంగభవసామ్రాజ్యాధిదేవతల తెఱుగున ముం
 గలం జనుదేర నవక్రతరమహాచక్రజైభవంబున విరోధిచక్రంబులం దునుమునిష్ఠుహా
 మహుని నూనసాయకంబుల సాధింపనలవి యగు నే యని కుసుమకోదండుండు
 పుండరీకాక్షుమీఁద నడరింప నిజమాయాప్రభావంబున సృజించినచంచలేక్షణా
 రూపచక్రనియంతంబుల తెఱుగునం గ్రాలు జనవినిర్మితంబు లగుయంత్రచక్రంబుల
 సవ్యాపనవ్యమార్గంబులం బరిభ్రమించు మించుబోలుల విలోకించుజనలోచనాసే
 చనకభావం బంగీకరింప యచువంభూషణ భవదీయపరిణయమహోత్సవంబు నవ
 లోకింపఁ గింపునుగంధర్వప్రముఖబర్హిర్ముఖులు గగనాంగణంబునం బట్టుచాలక
 నెట్టుకొని యున్నవారు వీరిం గనుగొను మని సారెసారకుం జేతు లెత్తి చూపు
 గల పందిమాగధు లున్నమితహస్తు లై నిజబిగుద గాఢాకథనప్రవీణతం దనర నప
 రిమితభక్తిభావంబునఁ బాదచారు లై వచ్చునంగవంగకళింగకాశ్చీరలాట భో
 టాదిభూషణులచరణపల్లవంబులు మేదిసీతలన్యాసంబునకుం దాళఁ జాలునే యని
 తదీయభాగ్యాధిదేవతలు సవరించిపఱచిన వెలిపట్టు పావడలవడువున జానుదఘ్నం
 బుగా నిగుడఁ బణ్యపుణ్యాంగనాజనపరితఃప్రకీర్యమాణుండమందారమాలికాప్ర
 ముఖకుసుమవిసరంబులు తారాపథంబున కడరి హగించందనకుసుమలగ్నంబు లగు
 భృంగంబుల భరాతలంబునకు నాకర్షింప నట్లనన్యన్యసామాన్యవైభవంబున భో
 జనరసాలకశిడోజాని పగరిహజారంబుఁ జేరం జనుసమయంబున.

- శా. భోజంతోవరుడా ప్తబంధువులతోఁ ♦ బుజ్జాంగనాశ్రేణితో
లాజో పూవులు నక్షత్రంబులునుమ్రో ♦ లంజలుచుక వేడ్కమై
రాజీవాత్తు నెఱుగ్గానంగనతఁడట ♦ బ్రాలేయవైలోన్నత
శ్రీఁజూపట్టుగజంబుడిగ్గబహువే ♦ శ్రీధాన్వనముల్ మీఱఁగన్. ౬౯.
- గీ. ఇటుల నైరావతముడిగి ♦ కృష్ణుండపుడు, సాత్యకికరంబుఁగరమున ♦ సంఘటించి
నృపతిమంత్రిజనప్రద ♦ ర్మితసమగ్ర, మార్గమునమామనగర్భుపే ♦ మమునఁజొచ్చి.
- క. భోజనరపాలుపనుపున, రాజీవాత్తుండువద్ద ♦ రాగశిలాసం
యోజితవితర్దికాస్థలి, శ్రీశిలఁగెడు పెండ్లిపీఠఁ ♦ జేరముదమునన్. ౭౧.
- క. కొనలు త్తర్ముగఁబఱచున, కనకపుఁజేలమునసిరులు ♦ కన్నదులీలన్
నును పెండ్లిపీఠ నెలకొ నెఁ, గనకాంబరుండపుడుప్రేమ ♦ గడలుకొనంగన్. ౭౨.
- క. మధువర్కమొసఁగభోజుఁడు, మధువైరికివిహితగతిస ♦ మగ్రపుభక్తిన్
బుధవర్మానీతంబగు, సుధచేనడుగులనుగడిగి ♦ శోభనలీలన్. ౭౩.
- ఉ. బంగరుగిండివంచితన ♦ భామినితోయమువోయభోజరా
ట్టుంగవుండపురుక్తిణివి ♦ భూషితహస్తముఁగేలబట్టియ
య్యంగ జకోటిసన్నిభున ♦ కర్తిలిమీఱఁగధారవోసెను
త్తుంగవృదంగవాద్యముల ♦ తోసురదుంకుభులంటిప్రయోగన్. ౭౪.
- గీ. కాంచనాద్రివిచిత్రసం ♦ గతివిచిత్ర, బహుశరత్నపరిన్యాతి ♦ సహితమగుచుఁ
దనరుతెరవంచిత్రైదువల్ ♦ దగుముహూర్త, సమయమిదిచేరెననిబృహ ♦ స్ఫుటవచింస.
- క. గుడజీరకంబుల ర్చిలిఁ, బడఁతుక శిరమునఘటింఁచె ♦ బద్ధాత్తుండ
పుడఁతుకయువిభునియాదల, నిడియొకగుడజీరకమున ♦ మీహితరీతిన్. ౭౬.
- చ. అతులితభక్తి మైఁబ్రియవ ♦ యస్యలు నెన్నడుమంటిపట్టియు
న్నతముగ నెత్తముతైములు ♦ నాశియువోయిటముంచిపట్టియ
చ్యుతుతలఁబాలువో సెమధు ♦ సూదనుఁడుందలబ్రాలువోసెన
య్యతివకునమ్మహోత్సవము ♦ నందఱుఁగన్గొనిరంతవేడుకన్. ౭౭.
- క. గళమునఁగట్టెకహరిమం, గళమాత్రముసంకిన్విప్ర ♦ కాంతలుజయమం
గళముల్ బాడంగనన, ర్గళభేరిధ్వనులఁబుడమి ♦ కడునద్రువంగన్. ౭౮.
- గీ. శ్రీజయమ్ములుమీఁకెం ♦ సిద్ధమనుచు, తెలుపులీలఁబడఁజీతా ♦ ర్పులఁజేలంగు
పావనునకుజగచ్చియం ♦ భావుకునకు, లాజలిప్పించెకొరియా ♦ లలనపలన. ౭౯.

మ. అలరుంగై నువుజోడుకయ్యమునమా ధి యబ్జాక్షి పాదాంబుజ
 మ్ములనీవంటుటయేముగన్గొనముమే ధి ముంజాడనేదీపద
 మ్ములనంటన్వలెనంచుడత్సఖులుగుం ధి పుల్ గూడియాడకొనతీ
 తిలకంబంఘ్రితలంబునన్నెకలుహ ధి త్రించెక విభుండంతటకొ. ౮౦.

గీ. కొంగుముళ్లతోడ ధి నంగజజనకుండు, ప్రీతి నాచరించె ధి బ్రియయ్యదాను
 నాగమోక్షవిధుల ధి ననలప్రదక్షిణ, ఋషివరాగనాని ధి రీక్షణములు. ౮౧.

క. ధ్రువపదముఁజెందినుమని, వివిధములొదీవెనలును ధి వేడ్క సైసంగక
 ధ్రువపదముఁగాంచెనయ్యా, దవముఖ్యుడులలనతోకడ దద్దయ్యబ్రీతికొ. ౮౧.

ఉ. శ్రీరతిభారతీసతుల ధి చెల్వముగెల్వఁగనోపునీమహా
 చారతీర్ముగానెదన ధి హర్మిశముకవసియింపగెల్వమి
 దోరతివై భవస్ఫురణ ధి ధూర్తులనంచుబుధుల్ వచింపఁగా
 నారతియిచ్చిరప్పడమ ధి రాంగనలారతీనితండ్రికికొ. ౮౨.

నీ. నడలకైఁపులమెప్పు ధి నగములోయివియంచు, జనులెంచెదగుమత్త ధి సామజములు
 పగదీర్చుగాడ్పుక్రిం ధి దుగఁజేసినమృగాలి, పాటింపఁదగుమేటి ధి ఘోటకములు
 మేరుశృంగములెట్లు ధి మెలఁగనేర్చెసెయంచు, గనఁదగుఘనశతాంధిగములగములు
 సౌదామినులకెట్లు ధి చపలతదొలఁగెనో, యనమించుచున్నక ధి న్యాజనమ్ము
 లపరిమితరత్నరాసులు ధి నమితకనక, ధూనినికరములునున ధి పూర్వగంధ
 బంధురద్రవ్యములునున ధి దృక్తి మెఱయ, నల్లునకునిచ్చెభోజభూ ధి వల్లభుండు.

క. సురమణులుతమకుఁగలభా, సురమణులన్విడుచదువఁ ధి జూచిన్పాటలు
 ర్వరసమెసంగిరితమతమ, కరిరథహయరత్నగుచిర ధి కనకాంశుకముల్. ౮౩

గీ. శ్లోహోమాంతముగనిట్లు ధి శ్రీసభుండు, భోజకన్యావివాహంబు ధి పూర్ణసరణి
 బ్రీతి నెరవేర్చియుచితమా ధి రీసనిచె, నింగ్రముఖులైనసకలబ ధి స్మిర్దుఖులును. ౮౪.

క. నానాదేశాగతులగు, ధూనాయకులెల్లఁజనిరి ధి పురములుచేరక
 శ్రీనాథునిచేతనుస, వ్రానంబులువడసిభటుల ధి మాత్యులుగొలువక. ౮౫.

కా. సింధుల్పొం శమహానమల్ వెలఁగెరం ధి జిల్లకగ్రమంబుల్లస
 ద్గంధంబుల్ విసజ్జెనమీరములుబే ధి డ్దున్నేళమల్లూడుముక

గంధర్వుల్లివిఁబాడియాఱిరిమరు ♦ త్కంజాతపత్రేక్షణలో
ధింధింధిక్కిఁధిమిక్కిఁధిత్తికధితో ♦ ధీయన్నినాదమ్ములక.

౮౩.

వ. ఇట్లు సకలలోకేశ్వరుండును సనకసనందవాదిమహాయోగిజనసంతోషమునసాం
ద్రతరవిభవుండును నగునయ్యదుకులేశ్వరుండు భోజకన్యవివాహంబు విహితప్రకా
రంబున సంగీకరించి యయ్యరవిందగంధితోడ నిజమందిరప్రవేశం బాచరించి గురు
బుధసమాజంబు నుచితం బగుతెరంగునం బూజించి బంధుజనంబు లగునందకుమర
ముఖవసుంధరాధురంధరులకు సింధురతాంగాదిప్రదానంబుల నపరిమితసత్కారం
బులఁ బ్రహర్షంబునంబునఁబ్రసాదించియు మిత్రవర్గంబులకు ధాత్రీతలవిచిత్రంబు లగుభవ్య
వస్తుసంఘోహంబులఁ బ్రసాదించియును గాయకభరతవందిమాగధప్రముఖసేవకజనులకు
ధనకనకవస్త్రవాహనాన్నిప్రదానంబున నింపు సంపాదించియును విద్యావిశేషంబుల
మొఱయు విబుధజనంబులం దనియించియును మఱియునుం దక్కినయాచకజనంబుల
మనోరథంబులు సఫలంబు గావించియు విశ్వజనవిస్తయావహితరణకాధురంధరుం
డైవెలయు మండె.

౮౪.

సీ. బహుసస్యసంపూర్తిఁ ♦ బరిధవిల్లెధరిత్ర, నెలమూడువానలు ♦ నిండికురిసె
ఘృతదధిక్షీరాభి ♦ వృద్ధిమందనుగల్గె, ననోన్యవైరంబు ♦ లడఁగెధరణి
నిచ్చఁగల్యాణంబు ♦ పచ్చతోరణమయ్యె, ప్రజలెల్లనుత్సవ ♦ పరతమనిరి
యాలోగ్యభాగ్యంబు ♦ లభివృద్ధివహించె, గ్రహగణంబనుకూల ♦ గతులఁదిరి
జారనోరాదిబాధాప్ర ♦ సంగముడిగె, భూరుహంబులుసతతంబు ♦ పూచికాచి
చెలఁగిఫలియించితుకవృత్తి ♦ నలరుచుండె, గృష్ణదేవుడుసామాజ్య ♦ మేలుచుండె.

వ. అనియివిధంబున రుక్మిణీకల్యాణంబు శుభవచనరచనాచమత్కారపూర్వకంబుగాఁ
జెప్పిన యప్పరమయోగీంద్రునకుం బ్రణమిల్లి పరీక్షిత్తి తీర్థగుండు కృతార్థుండ
నైతి నని యమృతహామహని సముచితప్రకారంబునం బూజించె సంత.

౯౦.

మ. బలిగోహప్రతిహారహారమయశుం ♦ భచ్చిత్రడోలాలస
జ్వలజాగారవిహారహారమహివా ♦ కృతుర్యమాధుర్యపు
మృలితప్రీత్యవతారతారణకళా ♦ సంరంభదీక్షాసము
జ్వలచిత్రప్రవిచారచారణమహా ♦ శ్చర్యావహప్రాశవా.

౯౧.

క. త్రిరంగహస్త్యనిలయా, సారంగవరావనప్ర ♦ సక్తఘనదయా
పారంగతభక్తచయా, స్వారంగానీతదివ్య ♦ సాహధ్యదయా.

౯౨.

పంచచామరము. కనన్తజీఘ్రిప్రకాండ ♦ కాలియాహిమస్తక
ప్రణృత్యక్తప్రతాళభేద ♦ పాటవప్రపంచకా
ఘనాఘనద్యుతిప్రకాశ ♦ గంధవారణక్రియా
వినోదభృత్తనూవిభాభ ♦ విష్ణుదివ్యసౌరభా.

౯౩

గద్య. ఇది శ్రీమన్నదనగోపాలశాస్త్రకటాక్షవీక్షణావాప్త చతురతరసాహితీవైభవ
చక్రపామాత్యతనూభవ మంగమాంబాగర్భశుక్తిముక్తాఫల మార్గణవిశ్రాణిత
మహాఫల కోవిదసుతభాగధేయ కోటిశ్వర నామధేయప్రణీతంచైన భోజసుతా
పరిణయంబను మహాప్రబంధంబునందు సర్వమును బహిష్కరించును.

స మాప్త ము.

